WILLIAM
SHAKESPEARE

HAMLET

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
SABAHATTİN EYÜBOĞLU

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

WILLIAM SHAKESPEARE

HAMLET

ingilizce aslından çeviren
SABAHATTİN EYÜBOĞLU

editör
ALİ ALKAN İNAL
görsel yönetmen
BİROL BAYRAM
düzelti
MÜGE KARALOM
grafik tasarım ve uygulama
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
istiklal caddesi, no: 144/4 beyoğlu 34430 istanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941
Maarif Vekili

Çevirenin Sözü

Bu çeviriye Remzi Kitabevi'nin isteği ve Nurettin Savaştayen'in sürekli sıkıştırmaları üzerine çekine çekine ve başlayıp takıldığım yerde bırakmak düşüncesiyle giriştim. Ama başlar başlamaz yine büyüsüne kapıldım Shakespeare'in ve Macbeth çevirisinde olduğu gibi başka her işimi yüzüstü bırakıp gecemi gündüzümü verdim Shakespeare'e seve seve. Ne çıktı sonunda ortaya? Yeniden çevirmeye yüzüm ve gücüm olsa her söz üstünde yeniden arpacı kumrusu gibi düşüneceğim ve belki bir hayli değiştireceğim bir metin. Tam yerinde oturdu sandığı bir sözü ertesi gün bile yadırgayabiliyor insan. Bir tatlı bela bu dilden dile söz çevirme, hele Shakespeare gibi karanlığı ışıklı, ışığı karanlık bir şairi çevirme. Okumaktan, dinlemekten çok daha zor elbet, ama daha keyifli, çok daha doyurucu. Hamlet'i de, Macbeth'i de kaç kez okuduğum, sahnede gördüğüm halde ancak çevirirken ikisinin de gerçek tadına vardım. Bir söz simyacısı, bir sanat simyacısı, bir insan sarrafı bu Shakespeare. Elini değdirdiği çamur altın oluveriyor, kullandığı her söz İngilizce olmaktan çıkıp Shakespeare'ceye dönüyor, bir başka, bir öte anlam yükleniyor. Her şairde öyle değil mi diyeceksiniz, öyledir doğru; ama bu gerçeği en iyi ortaya koyanlardan biri şüphesiz bu dev sanatçı.

Benim İngilizcem kitaptan, kendi kendime öğrendiğim yarım yamalak bir İngilizcedir. Onun için Fransızca, Türkçe bulabildiğim birçok çevirilere başvurarak çalıştım. En çok yararlandıklarım. Yves Bonnefoy, François Victor Hugo, Orhan Burian. Halide Edip Adıvar-Vahit Turhan'ın çevirileri oldu. Bunların yardımıyla asıl metni kavramaya çalışıp ondan sonra kendimce karşılık arıyordum. Böylece her çeviricinin Shakespeare'i bir başka hale soktuğunu gördüm. Kim bilir ben de ne hale sokmuşumdur, ister istemez. Şairleri kuşa çevirmek çeviriciliğin şanındandır. Ama kuşa çevirdiğimiz şairler bizim taktığımız bücür kanatlarla da uçabiliyorlar ne hikmetse. Büyük soluklarının rüzgârıyla belki. Her çeviren kendi dünyasına çekmiş Hamlet'i. Ama Hamlet de buna en elverişli eserlerden biri doğrusu. Kişileri, sözleri, olayları ne kolay benimsenebiliyor, kendi çevremizde gördüklerimize benzetilebiliyor. Hamlet hem ne kadar kendisi, hem ne kadar her insan, hem ne kadar belli bir çağın, hem ne kadar bütün çağların adamı. Konuştuğu dilin tadına hem yalnız İngilizcenin daniskasını bilen

varabilir, hem de benim gibi az bilen. En güzel masalları hem büyüklerin, hem küçüklerin tattığı gibi.

Bu çevirinin bazı güç yerlerinde değerli dostlarım Minâ Urgan ve Cevat Çapan'ın uyardıkları oldu beni.

Eksik olmasınlar.

Kişiler

CLAUDIUS Danimarka Kralı
HAMLET Ölen kralın oğlu, yeni kralın yeğeni
FORTINBRAS Norveç Prensi
HORATIO Hamlet’in dostu
POLONIUS Başmabeynci
LAERTES Polonius’un oğlu

VOLTIMAND Saraylı lordlar
CORNELIUS
ROSENCRANTZ
GUILDENSTERN
OSRIC

MARCELLUS Subaylar
BERNARDO

FRANCISCO Bir asker
BİR LORD
BİR PAPAZ
REYNALDO Polonius’un adamı
BİR KOMUTAN
İNGİLTERE ELÇİLERİ
MEZARCILAR
GERTRUDE Danimarka Kraliçesi
OPHELIA Polonius’un kızı
HAYALET

Lordlar, saraylı kadınlar, tiyatro oyuncuları, askerler, gemiciler, haberciler ve hizmetçiler.

I. Perde

1. Sahne

(Elsinore Şatosu'nda bir set üstü.)

(Francisco nöbet beklemektedir. Bernardo girer.)

BERNARDO

Kim var orada?

FRANCISCO

Yoo, sen söyle. Dur orada! Tanıt kendini.

BERNARDO

Yaşasın kral!

FRANCISCO

Bernardo sen misin?

BERNARDO

Benim.

FRANCISCO

Tastamam saatinde geliyorsun.

BERNARDO

Şimdi vurdu on ikiyi. Sen git yat, Bernardo.

FRANCISCO

Çok yaşa bu nöbeti aldığın için benden;

Acı bir soğuk var, ciğerime işledi.

BERNARDO

Bir şey olmadı ya nöbetinde?

FRANCISCO

Tek fare bile kımıldamadı.

BERNARDO

Haydi, iyi geceler öyleyse.

Horatio’yla Marcellus’a rastlarsan

Söyle çabuk olsunlar; nöbete geleceklerdi benimle.

FRANCISCO

Bir ses var, onlar olmalı... Hey, durun! Kimsiniz?

(Horatio ve Marcellus yaklaşır.)

HORATIO

Bu memleketin dostları!

MARCELLUS

Kralın sadık kulları!

FRANCISCO

İyi geceler.

MARCELLUS

Güle güle, yiğidim.

Kim aldı senden nöbeti?

FRANCISCO

Bernardo. İyi geceler.

(Francisco çıkar.)

MARCELLUS

Hey! Bernardo?

BERNARDO

Evet! Horatio, sen misin gelen?

HORATIO

Benim, ama ne kaldıysa benden...

BERNARDO

Hoş geldin, Horatio. Sen de sevgili Marcellus.

MARCELLUS

Ee? O şey gene göründü mü bu gece?

BERNARDO

Ben bir şey görmedim.

MARCELLUS

Horatio'ya kalırsa bir hayal görmüşüz biz.

İnanmak istemiyor bir türlü

İki kez gördüğümüz korkunç şeye.

Onun için zorladım kendisini

Bizimle gözcülük etmeye bu gece.

Hayalet çıkagelirse yine

İnanır bize o zaman, konuşur da onunla.

HORATIO

Haydi canım sen de! Bir şeyin geleceği yok.

BERNARDO

Gel biraz oturalım da şöyle

Kale duvarı gibi söz işlemez kulaklarını

Bir kez daha kuşatalım.

İki gecedir gördüğümüz şeyle.

HORATIO

Haydi oturalım, peki; dinleyelim Bernardo'yu.

BERNARDO

Dün gece, evet, daha dün gece,

Şu karşıki yıldız, kutbun batısında,

Şimdi ışıldadığı yere geldiği sıra,

Marcellus ve ben, saat biri vururken...

(Hayalet görünür.)

MARCELLUS

Aman, sus, işte bak, geliyor!

BERNARDO

Tıpatıp benziyor ölen krala!

MARCELLUS

Sen bilgili adamsın Horatio; konuş onunla.

BERNARDO

Kralın ta kendisi demez misin? İyi bak, Horatio.

HORATIO

Evet, ta kendisi. Aklım duracak!

BERNARDO

Söz bekliyor bizden.

MARCELLUS

Bir şey sor, Horatio.

HORATIO

Kimsin, nesin sen? Gecenin bu saatinde,

Mezardaki haşmetli Danimarka Kralı'nın

Güzelim savaş kılığına girip dolaşan?

Söyle, Tanrı aşkına, konuş diyorum sana!

MARCELLUS

Kızmış görünüyor.

BERNARDO

Bak, bak uzaklaşıyor.

HORATIO

Konuş, konuş; konuş diyorum sana!

(Hayalet görünmez olur.)

MARCELLUS

Gitti, cevap vermek istemedi.

BERNARDO

Nasılmış, Horatio? Titriyorsun, betin benzin uçtu.

Hayalden başka türlü bir şeymiş bu, değil mi?

Ne dersin bu işe?

HORATIO

Yemin ederim, dünyada inanmazdım,

Kendi gözlerimle görmeseydim

Böylesine açık seçik.

MARCELLUS

Nasıl benziyor değil mi krala?

HORATIO

Senin sana benzediğin kadar!

Bu zırhlardı kuşandığı

Azgın Norveç Kralı’yla savaştığı zaman;

Böyle çatıktı kaşları, bir öfkeli konuşmada

Baltasını çalarken buzlara.

Olur şey değil!..

MARCELLUS

Tam bu ölü saatte, iki kez daha

Geçti önümüzden, aynı asker yürüyüşüyle.

HORATIO

Nasıl yorumlamalı bunu, bilmiyorum;

Ama benim aklım şuna yatıyor ilk ağızda:

Büyük belalar var gelecek, memleketin başına.

MARCELLUS

Ha, öyleyse, oturun da bilen varsa söylesin:

Nedir bu sıkı, bu kuşkulu tutum memlekette?

Geceler gecesi nöbet tutturmak millete?

Neden toplar dökülüyor tunçtan Tanrının her günü?

Neden bunca savaş gereçleri alıyoruz dışarıdan?

Neden gemi ustaları dur yok dinlen yok

Pazar yok, bayram yok çalışıyorlar harıl harıl?

Ne için olabilir bu telaş, bu kıyamet,

Bu geceyi gündüze katan çalışma?

Kim bir bilgi verebilir bana?

HORATIO

Ben verebilirim. Söylentileri hiç değilse.

Norveç Kralı Fortinbras, biliyorsunuz,

Gururdan, kıskançlıktan gözleri dönüp

Teke tek bir savaşa çağırmıştı

Demin bize görünen rahmetli kralı.

Ve Hamlet’imiz –ki yiğitliğiyle anılır dünyamızda–

Öldürmüştü bu Fortinbras’ı. Ne var ki Fortinbras

Kanunların ve yiğitlik geleneğinin koruduğu

Bir sözleşme imzalamıştı ölmeden:

Canıyla birlikte bütün topraklarını

Kendisini yenecek olana bırakıyordu.

Buna karşılık bizim kralımız da

Onunki kadar toprak verecekti Fortinbras’a,

Kazanırsa. İşte bu sözleşme gereğince

Hamlet’e kaldı Fortinbras’ın varı yoğu.

Gelgelelim Fortinbras’ın oğlu,

Pervasız, azgın bir delikanlı,

Norveç’in sınır boylarından,

Bir sürü gözü pek haydut topluyor

Para pul ve yiyecek aşkına,

Amansız bir saldırıya hazırlıyor onları.

Bizimkiler pek iyi anlıyor tabii maksadını:

Babasının yitirdiği toprakları

Bir vurgunla almak istiyor elimizden.

Bence bu olacak baş nedeni

Girişilen hazırlıkların, tetikte durmaların,

Memleketi bunaltan telaşın kaynağı bu.

BERNARDO

Bence de başka sebep olamaz.

İspatı da bu korkunç görüntü işte,

Nöbet tuttuğumuz yere geliyor zırhlar giyip,

Bu savaşların dünkü, bugünkü kaynağı.

Ölen krala da benziyor üstelik.

HORATIO

Düşüncenin gözünü dürten bir çöp bu!

Roma’nın en parlak, en şanlı günlerinde,

Koca Sezar yıkılmazdan biraz önce,

Mezarlar boşalmış, Roma sokaklarında
Kefenli hortlaklar kaynaşır, bağrışır olmuştu.
Alev kuyruklu yıldızlar, kanlı çiyler gibi,
Tutulan güneşler gibi,
Neptün'ün dünyasını etkileyen ay ışığının
Kıyamet günündekine benzer kısılmaları gibi
Korkunç olayların belirtileri bunlar;
Kaderin önünde yürür bu haberciler her zaman:
Yerin, göğün birlikte açtığı
Felaket falları bunlar
Yurdumuza, yurttaşlarımıza!

(Hayalet görünür yeniden.)

Ama durun, bakın, geliyor yine!
Çarpsa da beni keseceğim yolunu;
Dur olduğun yerde, görüntü!

(Ellerini uzatır.)

Sesin varsa, kullanabiliyorsan sesini,
Konuş benimle. Bir şey varsa yapılacak
Senin rahatlaman, benim kurtulmam için,
Söyle! Gerçekten varsa bir bela

Memleketimizin başında dolaşan,

Önleyebileceğimiz bir beladır belki,

Söyle! Yoksa sağlığında,

Haram bir hazine mi gömdün toprağa?

Bundan ötürü de dolaşırmış ruhları ölülerin...

(Bir horoz öter.)

Söyle derdini... Dur, konuş... Marcellus, durdur şunu!

MARCELLUS

Mızrakla vurayım mı?

HORATIO

Vur, durmazsa!

BERNARDO

Şurada!

HORATIO

Nah, şurada.

MARCELLUS

Gitti.

(Hayalet yok olur.)

Zor kullanmamız yanlış

Böyle görkemli bir görüntüye,

Hava gibi bir şey zaten, yaralanmaz,

Ne kadar vursak boşuna, güler bize.

BERNARDO

Tam konuşacakken horoz öttü.

HORATIO

Ve ürperdi sanki, bir suçlu gibi,

Korktuğu bir çağrıyı duymuş gibi.

Duyduğuma göre sabahın habercisi horoz

Gün Tanrıyı uyandırırmış

Yırtıcı, keskin sesiyle.

Duyar duymaz bu çağrıyı,

Denizde, ateşte, yerde, havada

Ne kadar ruh varsa başıboş gezen

Bir koşu giderlermiş yerlerine.

Doğruymuş demek, biz de gördük işte.

MARCELLUS

Evet, kayboluverdi horoz ötünce.

İsa'nın doğum bayramları yaklaşınca

Bütün gece ötermiş bu sabah kuşu.

Hiçbir ruh çıkamazmış o zaman dışarı,

Tertemiz olurmuş geceler,

Ne yıldızlar ne cinler çarpar insanı,

Ne de cadıların büyüsü tutarmış.

Öylesine kutsal, uğurlu günlermiş onlar.

HORATIO

Öyle derler, ben inanırım da buna az çok,

Ama bakın, şafak, alaca etekleriyle

Yürüyor doğu sırtlarının çiyleri üstünde.

Bırakalım artık nöbeti ve beni dinlerseniz,

Gidip genç Hamlet'e anlatalım

Bu gece gördüklerimizi. Çünkü, inanın bana,

Bizimle konuşmayan bu ruh konuşur onunla.

Ne dersiniz? Gidip söylemeliyiz, değil mi?

Ona sevgimiz de, ödevimiz de bunu gerektirir.

MARCELLUS

Evet, öyle yapalım, gelin. Ben biliyorum da

Onu en kolay nerede bulacağımı bu sabah.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Şatoda bir toplantı yeri.)

(Boru sesleri. Danimarka Kralı Claudius, Kraliçe Gertrude, Hamlet, lordlar, Polonius ve oğlu Laertes ile Ophelia, Voltimand, Cornelius ve hizmetçiler girer.)

KRAL

Sevgili kardeşim Hamlet'in ölümü

Bütün acılığıyla içimizde henüz;

Yüreklerimiz yaralı ve bütün krallığımız

Kederden çatılmış bir tek kaş sanki hâlâ.

Böyle olması da gerek, doğru; fakat

Aklımız öyle savaştı ki yüreğimizle,

Matem içinde sağduyumuzu yitirmeyip

Hep onu düşünmekle beraber

Kendimizi de unutmayalım diyoruz artık.

Onun için, eskiden kardeşimiz, bugün kraliçemiz,

Bu yiğit memleketin taç ortağı olan kadını

Yaslı bir sevinçle,

Bir gözümüz ağlayıp, bir gözümüz gülerek,

Düğünde cenaze, cenazede düğün türküleri söyleyerek,

Acıyla tatlıyı birleştirmesini bilerek,

Eş ettik kendimize, evlendik.

Sizlere de danışarak yaptık bu işi;

Ve sizler yalnız kendi vicdanınızı dinleyerek,

Hak verdiniz bize: Teşekkürler hepinize!

Şunu da söylemek isterim bu arada:

Fortinbras'ın oğlu,

Bizim kim olduğumuzu pek bilmeden,

Ya da sevgili kardeşimizin ölmesiyle

Devletimiz yıkıldı sandığından,

Bir ordu toplamış, hayale kaptırıp kendini.

Durmadan başımızı ağrıtır oldu elçileriyle

Babasının yitirdiği

Ve yiğit kardeşimin yasalarla kazandığı

Toprakları geri ister... O isteyedursun,

Bu toplantıda bizim asıl söylemek istediğimiz

Şudur size: Norveç'e bir yazı yolladık.

Genç Fortinbras'ın amcası, bir zavallı yatalak,

Yeğeninin nelere giriştiğinden haberi bile yok.

Bunlara bir son ver diyoruz kendisine.

Ne de olsa onun uyrukları toplanan askerler,

Savaş için gerekli şunlar bunlar onun elinde.

Bu iş için siz, dostlarım, Cornelius ve Voltimand,

Sizleri yolluyorum ihtiyar Norveç Kralı'na.

Kendisiyle konuşurken,

Şu verdiğim yazıdaki ölçülere bağlı kalacaksınız.

Uğurlar olsun. Tez görün bu işi, gösterin bağlılığınızı.

CORNELIUS ve VOLTIMAND

Bunda ve her işte bağlıyız size.

KRAL

Size güveniyorum. Güle güle dostlarım.

(Cornelius ve Voltimand çıkar.)

Laertes, gel şimdi bakalım. Ne var?

Bir dileğiniz varmış bizden? Nedir Laertes?

Danimarka Kralı'ndan haklı bir şey isterseniz,

Boşuna istemiş olmazsınız. Nedir istediğin?

Senin istediğin değil, benim yapabileceğim nedir?

Kafa yüreğe, el ağza bağlı değildir

Senin babanın bize bağlı olduğu kadar.

Söyle, nedir dileğin Laertes?

LAERTES

Dileğim Fransa'ya dönmek, haşmetli kralım.

Taç giyme töreninize katılmak için

Koşa koşa geldim Danimarka'ya

Ama bu ödevimi yerine getirdikten sonra

Aklım Fransa'ya dönmekte.

Saklamadan söyleyip izin istiyorum.

KRAL

Babanın izni var mı? Ne diyorsun, Polonius?

POLONIUS

Benden izin aldı, kralım, yalvara yakara.

Dileğine ben de katılıyorum, ister istemez.

Uygun görürseniz, gitsin, efendimiz.

KRAL

Güle güle git, Laertes, gününü gün et.

Gönlünce tadını çıkar gençliğinin.

Ya sen, Hamlet, yeğenim, oğlum...

HAMLET

(Kendi kendine.)

Yeğenden biraz fazla, oğuldan bir hayli az.

KRAL

Neden hep kara bulutlar gibisin böyle?

HAMLET

Hiç de değil, efendimiz, güneşin yanı başındayım.

KRALİÇE

Canım Hamlet, at üstünden bu gece karanlığını,

Biraz da sevgiyle bak Danimarka'ya.

Gözlerin hep böyle çevrilip yere

Toprakta aramasın değerli babanı.

Her yaşayan ölür, sonsuzluk hepimizin sonu,

Olağan bir şey bu.

HAMLET

Evet, sayın bayan, olağan gerçekten.

KRALİÇE

Öyleyse nedir aykırı görünen sana?

HAMLET

Görünen mi dediniz? Olan deyiniz, sayın bayan,

Görünen yok benim için, olan var.

Giydiğim karalar değil yalnız, sevgili annemiz,

Âdetlere uyarak tuttuğum matem değil,

İniltiler, sel gibi gözyaşları değil,

Dertli, kederli bir görünüş değil,

Takma, uydurma bir yüz değil,

Benim gerçek halimi anlatacak.

Bütün bunlar görünüş gerçekten.

Gösteriş olabilir bütün bunlar.

Ama hiçbiri anlatmaz bunların

Benim içimdekini.

KRAL

Senin güzel, övülesi yanın bu, Hamlet.

Yürekten tutuyorsun babanın yasını.

Ama unutma ki babanın da babası öldü,

Büyükbaban da yitirdi babasını.

Baba sevgisiyle oğul derdi kalabilir bir süre,

Ama bu matem bitmek bilmeyince,

Ne dine imana sığar, ne insanlığa.

Tanrıya karşı gelmek olur bu;

Yüreğini, aklını dizginleyememektir bu;

Kafan işlemiyor, cahilsin demektir.

İster istemez olacak bir şeyi,

Olmasını herkesin olağan saydığı bir şeyi
Neden yadırgayıp boşuna hayıflanmalı?
Olmaz! Tanrı hoş görmez bunu!
Ölülere ve yaradana karşı gelmektir bu!
Akla da sığmaz bu, çünkü
Akla en uygun gelen şeydir babaların ölmesi.
İlk insan ölüsü karşısında olduğu gibi
Son ölen insanın da karşısında
“Bunun böyle olması gerek” demiştir akıl.
Rica ederiz, kaldır at üstünden
Hiçbir şeye yaramayan bu derdi.
Bizi de baba bil kendine,
Öyle bil ki halk da anlasın
Tahtımıza en yakın kişi olduğunu.
En şefkatli babanın evlat sevgisinden
Daha az değil benim sana olan sevgim.
Wittenberg’e, okumaya dönme isteğin
Hiç de hoş gelmiyor bize.
Senden dileğimiz yanı başımızda kalmandır,
Gözümüzün gönlümüzün şenliği olarak,

En yakınımız, yeğenimiz, oğlumuz olarak.

KRALİÇE

Annen boşuna yalvarmasın sana, Hamlet,

Ne olur, kal bizimle; gitme Wittenberg'e.

HAMLET

Ne buyurursanız onu yaparım, kraliçemiz.

KRAL

Aman ne duygulu, ne güzel karşılık bu.

Biz ne isek sen de öyle ol Danimarka'da.

Buyurun, kraliçem. Yüreğime su serpti

Hamlet'in bu tatlı, bu candan davranışı.

Bunu kutlamak için Danimarka'da bugün

Her içilen kadehle toplar atılsın

Ve kralın keyfi böylece

Sarsın gökleri gümbürdeyerek. Haydi, gidelim!

(Herkes çıkar, Hamlet kalır.)

HAMLET

Ah bu katı, kaskatı beden bir dağılsa,

Eriyip gitse bir çiy tanesinde sabahın!

Ya da Tanrı yasak etmemiş olsa

Kendi kendini öldürmesini insanın!

Tanrım! Ulu Tanrım! Ne bunaltıcı, ne berbat,

Ne tatsız, ne boş geliyor bu dünya bana!

Ah ne iğrenç, ne iğrenç! Bakımsız bir bahçe ki

Azgın bitkileri tohuma kaçmış,

Pis, kaba ne varsa tabiatta sarmış içini.

Bu muydu olacak iki ay sonra ölümünden?

O kadar bile değil, iki ay bile olmadı.

O yüce kralı bir düşün, bir de buna bak!

Biri Güneş Tanrısı, öteki bir orman şeytanı!

Nasıl da severdi annemi?

Esen yellerden sakınırdı yüzünü.

Yerler, gökler; unutsam olmaz mı bunları?

O da nasıl düşerdi babamın üstüne?

Sevgiyle beslendikçe artar gibiydi sevgisi.

Öyleyken, bir ay içinde... Düşünmesem daha iyi.

Kadın zaaf demekmiş meğer! Kısacık bir ay...

Daha eskimedi o gün giydiği pabuçlar

Babamın tabutu ardında yürürken,

Niobe gibi, iki gözü iki çeşme...

Nasıl olur, o kadın, evet aynı kadın

–Tanrım, beyinsiz bir hayvan bile

Daha fazla acı çekerdi– amcamla evleniyor;

Babamın kardeşiyle; öyle de bir kardeş ki

Ben Herakles'e ne kadar benzemezsem

O da o kadar benzemiyor babama.

Bir ay içinde... Yalancı gözyaşlarının tuzu

Daha yakarken kızarmış gözlerini

Evleniyor bu adamla. Ne kıyasıya bir acele bu!

Ne azgın bir atılış haram döşeğine!

İyi değil, iyilik de çıkamaz bundan.

Ama boğ kendini yüreğim; dilimi tutmak gerek!

(Horatio, Marcellus, Bernardo girer.)

HORATIO

Selam, efendimize!

HAMLET

Hoş geldiniz... Aman, Horatio, sen misin?

Aldanıyor muyum yoksa?

HORATIO

Ta kendisi, efendimiz, her zamanki kulunuz.

HAMLET

Hayır dostum. Dost diyelim birbirimize.

Wittenberg’den hangi rüzgâr attı seni buraya?

Marcellus?

MARCELLUS

Sevgili efendimiz!

HAMLET

Çok sevindim gördüğüme,

(Bernardo’ya.)

Hoş geldiniz.

Peki ama, ne diye ayrıldınız Wittenberg’den?

HORATIO

Serseriliğimizden, sevgili efendimiz.

HAMLET

Düşmanınıza söyletmem bunu sizin için,

Kendiniz için söylemenize de

Razı olmuyor kulaklarım.

Hiç de serseri olmadığınızı bilirim.

Ama Elsinore’da ne arıyorsunuz?

Gitmeden susuz içmesini öğretmeliyim size.

HORATIO

Babanızın cenazesine gelmiştim, efendimiz.

HAMLET

Haydi, alay etme arkadaş benimle;

Annemin düğününe gelmişsindir.

HORATIO

Doğrusu biraz çabuk oldu bu düğün.

HAMLET

Ekonomi, Horatio, ekonomi!

Cenaze sofrasında sıcak yenen yemekler

Düğün sofrasında soğuk verildi.

Öyle bir günü görmektense, Horatio,

En büyük düşmanımı cennette görmeye razıydım.

Babam, babamı görür gibi oluyorum!

HORATIO

Nerede efendimiz?

HAMLET

Kafamın içinde, Horatio.

HORATIO

Bir kez görmüştüm onu. Yaman bir kraldı.

HAMLET

Bir insandı, her şeyden önce,

Benzerini görmeyecek gözlerim.

HORATIO

Efendimiz, ben bu gece gördüm galiba onu.

HAMLET

Gördün mü? Kimi?

HORATIO

Kralı, babanızı, efendimiz.

HAMLET

Kralı, babamı ha?

HORATIO

Bir an şaşkınlığınızı yenip

Can kulağıyla dinler misiniz beni?

Bu arkadaşların da tanıklığıyla

Size gözlerimle gördüğüm...

O mucizeyi anlatayım.

HAMLET

Allah rızası için, söyle söyleyeceğini.

HORATIO

İki gece üst üste bu arkadaşlar,

Marcellus ve Bernardo, nöbet tutarken

Gecenin en ölü saatlerinde,

Bir şey görüyorlar: Babanızın benzeri bir görüntü

Tepeden tırnağa zırhlar kuşanmış

Çıkıyor karşılarına ve ağır bir ihtişamla

Yürüyor yanlarında. Üç kez geçiyor,

Şaşkınlıktan, korkudan,

Fal taşına dönen gözleri önünden,

Bir mızrak boyu öteden.

Nerdeyse taş kesilmişler, dilleri tutulmuş,

Tek kelime söyleyememişler.

Gizlice gelip bana anlattılar bunu titreyerek

Üçüncü gece ben de nöbete gittim onlarla,

Anlattıklarına tıpatıp uyan saatte ve kılıkta

Görüntü geldi yine. Hemen tanıdım babanızı

Şu iki el daha az benzer birbirine.

HAMLET

Nerde oldu bu?

MARCELLUS

Nöbet tutulan setin üstünde.

HAMLET

Sen de konuşmadın mı?

HORATIO

Konuştum, efendimiz.

Ama karşılık vermedi; gerçi bir an

Başını kaldırıp konuşacak gibi oldu,

Ama tam o sırada horoz ötünce

Hemen kaçtı, silindi gözlerimizin önünden.

HAMLET

Ne garip şey!

HORATIO

Yaşadığım doğruysa, bu da öylesine doğru.

Bunu size bildirmeyi

Bir ödev saydık kendimize.

HAMLET

Elbette, elbette; ama aklım karıştı.

Bu gece nöbette misiniz?

HEPSİ

Evet efendimiz.

HAMLET

Zırhlıydı diyorsunuz.

HEPSİ

Zırhlı, efendimiz.

HAMLET

Tepeden tırnağa zırhlı, öyle mi?

HEPSİ

Evet, efendimiz, tepeden tırnağa.

HAMLET

Yüzünü görmediniz öyleyse?

HORATIO

Gördük, efendimiz; yüzlüğü kaldırmış!

HAMLET

Asık mıydı yüzü?

HORATIO

Öfkeden çok keder vardı yüzünde.

HAMLET

Soluk mu, renkli miydi yüzü?

HORATIO

Soluk, çok soluk.

HAMLET

Size doğru mu çevrikti gözleri?

HORATIO

Evet, hep bize doğru.

HAMLET

Keşke orada olsaydım ben de.

HORATIO

Donakalırdınız.

HAMLET

Elbette, elbette... Epeyce kaldı mı?

HORATIO

Yüz sayıncaya kadar, hızlı saymadan.

MARCELLUS ve BERNARDO

Daha çok, daha çok!

HORATIO

Ben gördüğüm zaman değil.

HAMLET

Sakalı kırca mıydı?

HORATIO

Sağlığında gördüğüm gibi:

Siyah ama yer yer gümüşlü.

HAMLET

Ben de bekleyeceğim bu gece.

Kim bilir, gelir belki.

HORATIO

Gelir derim size.

HAMLET

Benzer çıkarsa soylu babama, konuşurum,

Cehennem açılıp sus da dese konuşurum.

Şimdiye dek kimseye söylemedinizse bunu,

Yalvarırım, söylemeyin yine kimselere.

Bu gece de, ne olursa olsun,

Aklınızda kalsın yalnız, dilinizde değil.

Unutmam sevginizi. Haydi güle güle.

On birle on iki arası yanınızda olacağım sette.

HEPSİ

Saygılarımızla, efendimiz!

HAMLET

Sevgilerinizle; siz de benim sevgilerimle! Güle güle.

(Çıkarlar, Hamlet kalır.)

Babamın ruhu, zırhlar içinde?

İyiye alamet değil bu;

Korkunç bir oyun oynanmış olmasın?

Çabuk gel ey gece! Sen de uslu dur ruhum geceye dek!

Kötü işler gömülse de yerin dibine

Çıkar bir gün insanların gözü önüne.

(Çıkar.)

3. Sahne

(Polonius’un evinde bir oda.)

(Laertes ve Ophelia girer.)

LAERTES

Sandıklarım gemiye gitti. Allaha ısmarladık.

Haydi, kardeş, yeller yolunca esip gemiler kalktıkça

Uyuma, haber yolla bana.

OPHELIA

Yollamaz olur muyum!

LAERTES

Hamlet’e, boş övgülerine, gelince...

Bir oyun, bir gençlik hevesi say bunları.

Bir menekşedir açmış erkenden, bahar günü,

Açmış ama sürmez; tatlıdır, ama solar gider,

Bir anlık güzel bir koku, hepsi o kadar.

OPHELIA

O kadar mı sadece?

LAERTES

O kadar sadece... Neden dersen,

İnsan büyürken eti kemiği büyümüyor yalnız,
Bu Tanrı yapısı geliştikçe
Kafanın ve ruhun işi de artıyor içinde.
Şimdi belki seviyor seni,
Kirli, kötü şeyler yoktur yüreğinde.
Ama büyük adam oluşu korkutmalı seni,
Dilediğini yapmak elinde olmayabilir.
Doğuş üstünlüğünün esiridir kendisi:
Sıradan insanlar gibi yaşayamaz.
Çünkü bütün devletin rahatı, güvenliği
Onun seçeceği yola bağlıdır,
Bundan ötürü de sınırlıdır seçme özgürlüğü:
Başı olduğu bu gövdenin isteğine, rızasına bağlıdır.
Seni sevdiğini söylüyorsa eğer,
Buna inanmazdan önce şunu düşünmelisin ki
Sözünde durmak elinde değildir
Onun durumundaki bir insanın.
Danimarka’nın sesiyle sınırlıdır onun sözü.
Senin şerefine düşebilecek gölgeyi düşün
Tatlı dillerine fazla saflıkla inanırsan.

Kaptırırsan yüreğini, açarsan temiz koynunu

Taşkın heveslerine. Ophelia, koru kendini.

Evet, koru bu tehlikeden kendini, canım kardeşim;

Ölçülü kal sevginde, kaptırma kendini

Arzunun belalı akışına.

Ay ışığına da açsa güzelliğini

En ürkek kız vermiş olur kızlığını.

Namusun ta kendisi bile

Kurtaramaz kendini çamur atandan.

Daha çiçek açmadan kurt düşer

Bahar tomurcukları içine.

Pırıl pırıl sabah çiylerinde gençliğin

En çok korkulur bulaşıcı dertlerden.

Onun için sakın; korunmanın en iyi yoludur korku.

Gençlik, tek başına bile azdırır kendini.

OPHELIA

Güzel öğütlerin kulağımda küpe kalacak,

Ama kardeşim, sen de pek benzeme sakın

Su iki yüzlü papazlara

Bizi dikenli, sarp cennet yollarında sürerler

Kendileriyse, aldırmayıp verdikleri talkına

Göbekli, gamsız, kaygısız çapkınlar gibi

Zevkin gül bahçelerinde gezerler.

LAERTES

Oh! Benden yana korkun olmasın.

Ama geciktim... Bak, babam geliyor.

(Polonius girer.)

İki kez uğurlanmada çifte hayır vardır

Yolu açık olur iki kez vedalaşanın.

POLONIUS

Hâlâ burada mısın Laertes? Ne ayıp!

Hadi gemiye, gemiye! Seni bekliyorlar yalnız,

Rüzgâr şişirdi bile yelkenleri.

Haydi, hayır duam üstünde olsun.

Şu öğütlerimi de yaz kafana:

Düşüncelerinin ağzı dili olmayacak;

Aşırı hiçbir düşüncenin ardına düşmek yok;

Teklifsiz ol, bayağı olma;

Dostların arasında denenmiş olanları

Çelik halkalarla bağla yüreğine.

Ama her zıpçıktı, acemi çaylak arkadaşı da
El üstünde tutup elini kirletme.
Kavga etmekten sakın, ama ettin mi de
Öylesine et ki korksunlar senden.
Herkese kulağını ver, sesini verme.
Herkese akıl danış, kendi aklını sakla.
Kesenin elverdiği kadar iyi giyin,
Zengin ama gösterişsiz olsun giydiğin.
Çünkü kıyafet insanın mihengidir çok kez:
Fransa'da da en kibar kimseler
En çok giyinişle gösterirler soyluluklarını.
Ne borç ver ne de borç al; çünkü borç vermek
Çok kez hem paranı yitirmektir hem dostunu.
Borç almaksa tutum gücünü yıpratır.
Her şeyden önce de kendi kendinle doğru ol
O zaman, gece gündüze varır gibi,
Sen de aldatmaz olursun kimseyi.
Güle güle. Dualarım öğütlerim seninle olsun.

LAERTES

En bağlı kulunuz kalarak ayrılıyorum sizden.

POLONIUS

Geç kaldın, yürü; adamların bekliyor seni.

LAERTES

Allaha ısmarladık Ophelia; dediklerimi unutma.

OPHELIA

Hepsi kilitli aklımda, anahtar da sende!

LAERTES

Allaha ısmarladık.

(Çıkar.)

POLONIUS

Neymiş o, Ophelia, sana söyledikleri?

OPHELIA

Soruyorsunuz madem... Prens Hamlet'le ilgili.

POLONIUS

Bak hele, iyi akıl etmiş!

Benim de duyduğuma göre son zamanlarda

Pek sık görüşüyormuş seninle.

Sen de bir hayli serbest,

Bir hayli cömert karşılıyormuşsun kendisini.

Eğer doğruysa, beni uyarmak için söyledikleri.

Şunu bildirmeliyim ki sana,

Pek açık görüyor gibi değilsin

Benim kızıma ve kızımın şerefine yakışanı.

Ne var aranızda? Olduğu gibi söyle bana.

OPHELIA

Son günlerde bana pek bağlanmış görünüyor.

POLONIUS

Bağlanmış mı? Laf! Toy bir kız gibi

Bilmeden konuşuyorsun

Böyle durumlardaki tehlikeyi.

Bağlılık dediği şeye inanıyor musun?

OPHELIA

Neye inanacağımı pek bilmiyorum.

POLONIUS

Ya! Bak ben söyleyeyim öyleyse sana:

Şuna inan ki sen daha bir çocuksun,

Kalp parayı sahici sanmışsın görünüşe aldanıp.

Daha pahalıya sat kendini,

Yoksa sersem kız diye satarlar seni.

OPHELIA

Bana gösterdiği sevgi

O kadar kibarca ki!

POLONIUS

Kibarcaymış! Kibarca demek? Aferin, aferin!

OPHELIA

En büyük yeminlerle söyledi söylediklerini.

POLONIUS

Elbette! Bu ökseyle avlanır kuş beyinliler!

Kanı kaynadığı yaşta insanın,

Yürek ne yeminler ettirir dile, bilirim.

Bu alevler, kızım, çok parlar az ısıtır;

Daha tutuşurken sönüverir:

Ne parıltıları kalır ne sıcaklıkları.

Ateş sanma sen bunları! Ve bundan böyle

Daha cimrilikle sakla körpe yüzünü

Kolay olmamalı seninle görüşmek;

Haydi deyince elde edilecek bir şey;

Hamlet efendimize gelince, şunu unutma;

Bir delikanlıdır o ve daha serbesttir senden

Dilediği gibi at oynatmakta.

Kısacası, Ophelia, inanma yeminlerine.

Kılıkları başka, kendileri başka

Çöpçatanlar gibidir bu yeminler,

Aslında çirkin istekler peşindedirler.

Kutsal biçimlere bürünmeleri

Daha iyi aldatmak içindir insanı.

Son sözüm şu açıkçası: Bundan böyle

Bir dakika bile, şerefinle oynayıp,

Buluşmanı, konuşmanı istemiyorum onunla,

Gözünü aç, emrimi dinle. Hadi bakalım şimdi.

OPHELIA

Baş üstüne efendimiz.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Nöbet yerindeki set.)

(Hamlet, Horatio ve Marcellus girer.)

HAMLET

Rüzgâr kötü ısırıyor, çok soğuk.

HORATIO

Azgın, acı bir hava.

HAMLET

Saat kaç oldu?

HORATIO

Daha on iki olmadı sanırım.

MARCELLUS

Oldu, çaldı demin.

HORATIO

Sahi? Ben duymadım. Yakın öyleyse

Hayaletin dolaşma vakti.

(Boru sesleri duyulur ve iki top atılır.)

Bu da ne oluyor, efendimiz?

HAMLET

Kral uyumuyor bu gece; kadeh tokuşturuyor,

Vur patlasın, çal oynasın cümbüş ediyor;

Ren şarabını her devirişinde de

Davullar borular kıyameti koparıp böyle

Ne yaman içtiğini anlatıyorlar âleme.

HORATIO

Bir âdet mi bu?

HAMLET

Evet, âdet olmasına âdettir;

Ama ben ne kadar burada doğmuş,

Burada yetişmiş de olsam, doğrusu,

Bu âdete uymamayı daha şerefli buluyorum

Uymaktan. Bu saçma cümbüşler, doğuda batıda

Söz getiriyor bize bütün milletlerden,

Sarhoş diyorlar bize, domuz diye

Kirletiyorlar milletimizin adını.

Kazandığımız zaferler ne kadar parlak da olsa.

Şanımızın özünü iliğini kemiriyor bu halimiz.

İnsanın kendisi için de böyledir bu;

Çok kez bir kusur olur yaradılışında,

Suçu da yoktur bunda,

Kendi seçmemiştir çünkü doğuşunu.

Olur a, pek aşırı bir öfkeye kapılıp

Aklın duvarlarını yıkar geçirir,

Ya da ciğerlerine işlemiş bir alışkanlık

Gelir berbat eder en güzel davranışlarını.

Evet, tabiatından ya da bahtından gelen

Bir tek kusurla damgalandı mı insan

Başka değerleriyle bir melek olsa,

Bir insanın olabileceği kadar büyük olsa,

Yalnız o kusurundan ötürü

Düşer insanların gözünden.

Bir damla kötülük en soylu varlığı

Lekeler ve yıkar bile bazen.

(Hayalet girer.)

HORATIO

Bakın efendimiz, geliyor!

HAMLET

Melekler, peygamberler, koruyun bizi!

İster kutsal bir varlık ol, ister şeytan,

İster cennet yelleriyle gel, ister cehennem alevleriyle,
İster iyiliğin belirtisi ol, ister kötülüğün
Öyle garip bir geliş ki bu gelişin senin,
Konuşacağım seninle, adını söyleyeceğim sana:
Hamlet, kralım, babam, büyük Danimarkalı!
Karşılık ver bana! Karanlıklara boğma beni!
Söyle neden yırttı böyle kefenini
Ölüm sandığındaki mübarek kemiklerin?
Neden senin rahat yattığını gördüğümüz mezar
Açıp mermer çenesini attı dışarı seni?
Ne demektir ölü bir bedenin zırhlar giyip yeniden
Ay ışığını görmeye gelmesi?
Geceye korku salıp biz zavallı yaratıkları
Böylesine sarsmak kökümüzden
Aklımızın sınırlarını aşan düşüncelerle?
Söyle, nedir bu? Niçin? Ne istiyorsun bizden?

(Hayalet Hamlet’e döner.)

HORATIO

Sizin gitmenizi istiyor kendisiyle,
Yalnız size bir diyeceği var gibi.

MARCELLUS

Bakın, ne nazik bir tavırla

Daha uzaklarda bir yere çağırıyor sizi!

Ama gitmeyin ardından.

HORATIO

Aman, gitmeyin sakın!

HAMLET

Konuşmayacak gitmezsem. Gideceğim.

HORATIO

Yapmayın, efendimiz!

HAMLET

Neden? Ne var korkacak?

Hayatım bir toplu iğne bile etmez gözümde

Ruhumsa, ölümsüzdür madem onunki gibi,

Ne yapabilir ruhuma? Çağırıyor yine. Gideceğim.

HORATIO

Ya denize doğru çekerse sizi?

Ya da denize inen uçurumun korkunç tepesine?

Ve orada bir başka hayalet olup

Alırsa aklınızı başınızdan?

Bir çılgınlık sokarsa içinize? Düşünün!

Başka şey olmasa da yerin kendisi

Gözünü gönlünü karartır insanın

Bakınca yukarıdan derinlere,

Uğultusunu düyunca denizin.

HAMLET

Gel diyor yine!..

Yürü, geliyorum ardından!

MARCELLUS

Gidemezsiniz!

HAMLET

Bırakın beni!

HORATIO

Söz dinleyin, gidemezsiniz!

HAMLET

Kaderim çağırıyor beni! Ve bu çağrı,

Nemea aslanının sert kaslarına çeviriyor

En ince damarlarını bedenimin!

Nasıl çağırıyor yine, bakın! Bırakın beni!

Ant olsun, gebertirim yoluma duranı!

Çekilin diyorum! Yürü, geliyorum ardından!

(Hamlet hayaletin ardından çıkar.)

HORATIO

Belasını arıyor bu dizginsiz kafasıyla!

MARCELLUS

Gidelim ardından; iyi etmiyoruz bırakmakla.

HORATIO

Evet, gidelim. Neye varacak bunların sonu?

MARCELLUS

Çürümüş bir şey var Danimarka krallığında.

HORATIO

Tanrı ne yapacaksa yapacak.

MARCELLUS

Elbet, ama biz yine bırakmayalım peşini.

(Çıkarlar.)

5. Sahne

(Surların başka bir yeri.)

(Hayalet ve Hamlet girer.)

HAMLET

Nereye götürüyorsun beni? Konuş artık!

Gitmem daha öteye.

HAYALET

Dinle şimdi beni.

HAMLET

Dinliyorum.

HAYALET

Vaktim doluyor neredeyse, dönmek üzereyim yine

İşkence ateşlerinin, kükürtlü alevlerin içine.

HAMLET

Vah sana, zavallı ruh!

HAYALET

Bana acıma; can kulağıyla dinle yalnız

Sana bildireceğim gerçeği.

HAMLET

Konuş, hazırım dinlemeye.

HAYALET

Öç almaya da hazır mısın, dinleyince?

HAMLET

Ne dedin?

HAYALET

Ben babanın ruhuyum senin ve bir süre için

Mahkûmum geceleri karanlıkta gezmeye,

Gündüzleri ateşler içinde kalmaya,

Yanıp tükeninceye dek işlediğim günahlar.

Açıklamam yasak olmasaydı eğer

Yaşadığım zindanın sırlarını,

Öyle şeyler anlatırdım ki sana,

Tek kelimesi aklını başından alır,

Kaynayan kanını donduruverirdi;

Gözlerin iki şaşkın yıldız gibi

Fırlardı yuvalarından.

O bukle bukle saçların ayrılıp birbirinden

Diken diken kıllarına dönerdi

Ürkmüş bir yaban kirpisinin.

Ama et ve kandan kulaklara duymak yok

Ruhlar dünyasının sırlarını.

Dinle, dinle ama, dinle!

Sevgili babanı gerçekten sevdinse eğer...

HAMLET

Ey Tanrı!

HAYALET

Alçakça, canavarca öldürülmesinin öcünü al.

HAMLET

Öldürülmesi mi?

HAYALET

Öldürülmesi alçakça, her cinayette olduğu gibi;

Ama görülmemiş böyle korkuncu, böyle canavarcası.

HAMLET

Anlat, çabuk! Anlat ki hızlı kanatlarıyla

Hayal gücünün ve seven düşüncenin

Koşayım öcünü almaya.

HAYALET

Davranmaya hazır görüyorum seni;

Ama daha durgun, daha cansız da olsan,

Lethe’nin rahat sularında çürüyen otlardan

Dikilirdin ayağa başıma geleni öğrenince.

Şimdi, Hamlet, duysun şunu kulakların:

Beni yılan sokmuş dediler bağ köşkümde uyurken,

Bütün Danimarka’yı düpedüz aldattılar

Ölümüme böyle bir sebep uydurarak.

Ama şunu bil ki soylu oğlum benim,

Babanın canına kıyan yılan

Onun tacını giyiyor şimdi...

HAMLET

Ey bilinmeyeni bilen ruhum benim!

Amcam demek?

HAYALET

Evet, o haram arzulara susamış hayvan,

Sihirbaz oyunlarıyla, şeytanca hediyelerle

–Ah ne korkunç bir aldatma gücü varmış

O hediyelerin, o şeytan tuzaklarının!–

İğrenç emellerine çeldi yüreğini

O melek görünüşlü kraliçemin!

Ah Hamlet, nasıl böylesine düşer insan?

Sevgim ne yükseklerde tutuyordu onu,

Sevgim hep el ele yürüyordu,

Evlenirken ona ettiğim yeminle.

Nasıl alçalır o yaratığın çamuruna?

Doğuştan yapısı bile daha cılızdı benimkinden.

Ama sağlam insan, nasıl cenneti de verseler

Dinlemezse aşağılık cümbüşlerin çağrısını,

Çürük insan, meleklerle sarmaş dolaş da olsa

Bıkar göklerdeki yatağından,

Can atar iğrenç pisliklere...

Ama, dur! Sabah kokuları geliyor gibi;

Kısa kesmeliyim... Bağ köşkümde uyurken,

Her öğleden sonra uyuduğum gibi,

Amcan, o kuşkusuz rahat saatimde,

Sinsi adımlarla geldi yanıma.

Elinde Hebenen denen bir yaman zehir şişesi.

Kulaklarımdan cüzamlar akıttı içime.

Öyle belalı bir zehir ki bu, bir anda,

Kanına işleyip insanın,

Cıva hızıyla delip dolaşıp damarlarını,

Sirke sütü keser gibi alır canını.
Bu oldu başıma gelen. Bir anda korkunç, iğrenç
Bir cüzam kabartısıyla şişti, katılaştı
Yumuşak, sapasağlam derisi bedenimin.
Böyle yitirdim canımı, tacımı, kraliçemi
Bir anda, uyurken, bir kardeş eliyle.
Daha başak vermeden biçildi günahlarım;
Duaya, dileğe, rahip çağırmama vakit kalmadan,
Hazırlıksız yollanıverdim önüne
Bütün günahlarımızı dinleyecek yargıcın.
Tanrım, ne korkunç şey! Ne korkunç! Ne korkunç!
Kanın coşkun akıyorsa eğer damarlarından
Boyun eğme olup bitenlere!
İzin verme Danimarka tahtının
Lanetli bir haram döşeği olmasına!
Ama yapacağını ne türlü yaparsan yap,
Anana el kaldırıp kirletme elini!
Bırak, Tanrı görsün hesabını,
Kendi içindeki dikenler kanatsın vicdanını!
Ama hemen gitmeliyim ben, Tanrıya emanet ol!

Sabahın yakın olduğuna alamet
Ateşböceklerinin gittikçe sönen ışıltıları.
Tanrı seninle olsun, seninle olsun yüce Tanrı,
Sen de unutma sakın beni!

(Hayalet çıkar.)

HAMLET

Ey göklerde yaşayanlar! Ey dünya! Daha ne olsun?
Cehennem önüme mi gelsin? Ne yüz karası şey bu?
Tut kendini yüreğim, tut kendini!
Ve siz, ey sinirlerim, gevşemeyin birden;
Gerilin, destek olun bana!
Beni unutma mı dedin? Hayır, zavallı ruh,
Şu çılgın kafa durdukça çıkmayacaksın içinden,
Seni unutmak ha? Aklımın karatahtasından
Silerim de bütün boş anıları,
Bütün kitaplarda yazılan, çizilenleri,
Gençliğimden, öğrenciliğimden kalanları,
Yalnız senin buyruğun kalır.
Beynimin defterinde, yapraklarında,
Ivır zıvır bütün bildiklerimin üstünde.

Evet, yemin Allahıma, o kalır yalnız.

Ey çürümüş yürekli kadın!

Yılan, yılan, yüze gülen zehirli yılan!

Yaz, aklım, yaz defterine, yaz şunu:

Güler yüzlü, hep güler yüzlü bir insan

Zehirli bir yılan da olabilir.

Danimarka'da olabilir hiç değilse, inan buna.

Ya! Demek böyle, amca, sen buymuşsun demek!

Öyleyse benim parolam da şu bundan böyle:

"Tanrı seninle olsun, unutma beni!"

Yemin ettim, unutmam.

HORATIO

(Dışarıdan seslenir.)

Efendimiz! Efendimiz!

MARCELLUS

Hamlet, efendimiz!

HORATIO

Tanrı yardımcısı olsun!

HAMLET

(Alçak sesle.)

Amin!

HORATIO

İllo. ho ho! Lord Hamlet!

HAMLET

İllo, ho ho, şahinim! Gel, yavrum, gel!

(Horatio ile Marcellus girer.)

MARCELLUS

Ne oldu, efendimiz?

HORATIO

Nasıl oldu efendimiz?

HAMLET

Olur şey değil olanlar!

HORATIO

Anlatın bize.

HAMLET

Hayır, gider başkasına söylersiniz.

HORATIO

Hiç söyler miyim? Allah korusun!

MARCELLUS

Ben de söylemem, efendimiz!

HAMLET

Olacak şey mi bu, söyleyin? İnsan aklından

Bir an bile nasıl geçebilir bu?

Ama hiç kimseye söylemek yok!

HORATIO ve MARCELLUS

Ant içeriz söylemeyeceğimize.

HAMLET

Bir iblis varmış, bir tek iblis bütün Danimarka'da,

Alçak namussuzun biri.

HORATIO

Bize bunu söylemek için, efendimiz,

Bir ölünün mezarından çıkmasına lüzum yoktu.

HAMLET

Evet, doğru! Çok haklısın!

Onun için hiç kurcalamadan bu işi,

El sıkışıp ayrılalım, en iyisi.

Siz işinize, keyfinize bakın artık,

Herkesin bir işi, bir keyfi var, değil mi ya?

Bana gelince, ben gidip dua edeceğim.

HORATIO

Bunlar bir tuhaf, tutarsız sözler, efendimiz.

HAMLET

Gücendinizse sözlerime, çok üzülürüm,

Candan, yürekten üzülürüm doğrusu.

HORATIO

Gücenecek bir şey yok, efendimiz.

HAMLET

Olmaz olur mu, var, Horatio, hem de nasıl!

Gördüğümüz hayalete gelince,

Ecinni falan değil, o kadarını söyleyeyim size.

Aramızda geçeni merak ediyorsanız,

Yenmeye çalışın bu merakınızı...

Şimdi, sevgili dostlarım benim,

Dostlarım, okul ve silah arkadaşlarım olarak,

Bir küçük dileğim var sizden.

HORATIO

Nedir, efendimiz? Başımız üstüne.

HAMLET

Bu gördüklerinizi kimselere söylemeyin!

HORATIO ve MARCELLUS

Söylemeyiz efendimiz.

HAMLET

Yoo, ant için söylemeyeceğinize.

HORATIO

Ant içiyorum, söylemem.

MARCELLUS

Ben de, efendimiz.

HAMLET

Kılıcım üstüne, yemin edin.

MARCELLUS

Ettik ya, efendimiz.

HAMLET

Hayır, hayır, kılıcım üstüne.

HAYALET

(Hayalet sahne altından bağırır)

Yemin edin!

HAMLET

Bak hele! Sen de mi öyle diyorsun?

Daha buralarda mısın, ahbap?

Duydunuz değil mi bizimkini yerin dibinden?

Haydi yemin edin!

HORATIO

Nasıl edelim, söyleyin.

HAMLET

Bu gece gördüğünüzü kimseye söylemeyeceksiniz

Kılıcım üstüne yemin edin!

HAYALET

(Aşağılardan.)

Yemin edin!

HAMLET

Tap burada, tap şurada, ha? Peki,

Biz de yer değiştiririz öyleyse.

Şöyle gelin, gelin baylar!

Uzatın bir daha ellerinizi kılıcımın üstüne.

Ne duyduğunuzu kimseye söylemek yok

Yemin edin kılıcım üstüne.

HAYALET

(Aşağılardan.)

Yemin edin!

HAMLET

Aferin, koca köstebek!

Amma da çabuk gidip geliyorsun yerin altında!

Yaman kazmacıymışsın vallahi! Haydi, dostlar,

Bir kez daha değiştirelim yerimizi.

HORATIO

Ey günler, geceler! Böyle şey gördünüz mü hiç?

HAMLET

Bu görülmedik şeyi görmemiş olun siz de.

Yerde gökte daha öyle şeyler var ki, Horatio,

Senin felsefenin düşlerine bile girmez.

Ama gelin... Burada, yeniden,

Ant için Tanrının önünde: Hiçbir zaman,

Davranışlarım ne kadar garip olursa olsun

–Çünkü olur ya, bundan sonra,

Kendimi deli göstermek isteyebilirim–

Beni bir başka türlü görünce, sakın,

Kavuşturup kollarınızı, şöyle,

Başınızı sallamaya kalkmayın iki yana.

Kuşku uyandıracak laflar da etmeyin:

“Ha, ha, anlıyorum” gibi “Biz istersek”

“Bir söylesek yok mu”, “Bir bilseler...” gibi.

Ya da bunlara benzer manalı sözlerle

Bir şeyler biliyor görünmeyin halimden.

Ant için böyle bir şey yapmayacağınıza,

Tanrının rahmetinin hep üstünüzde olması için,

Yemin edin.

HAYALET

(Aşağılardan.)

Yemin edin!

(Horatio ve Marcellus üçüncü defa ellerini kılıca uzatırlar.)

HAMLET

Rahat et, rahat et, rahatsız ruh!

Şimdi dostlarım, bütün yüreğimle

Sizlere emanet ediyorum kendimi.

Buna karşılık ben, zavallı bir insan, Hamlet,

Bütün sevgimi, bütün dostluğumu

Eksik etmeyeceğim sizden.

Haydi, dönelim içeri hep beraber.

Parmağınız hep dudaklarınızda olacak, unutmayın!

Çığırından çıkmış bir zaman bu. Ey kör talihim benim!

Bana düşmez olaydı dünyayı düzeltmek.

Haydi, gelin artık, gidelim hep beraber.

(Çıkarlar.)

II. Perde

1. Sahne

(Polonius'un evinde bir oda.)

(Polonius ve Reynaldo girer.)

POLONIUS

Bu parayla yazıları ver ona, Reynaldo.

REYNALDO

Baş üstüne.

POLONIUS

Bana kalırsa dostum, evine gitmeden

Ne yapıyor ne ediyor bir öğrensen iyi olur.

REYNALDO

Ben de öyle düşünmüştüm, efendimiz.

POLONIUS

Aman ne iyi, aferin sana! Bak öyleyse,

Önce Paris'te Danimarkalı kim varsa ara.

Bak bakalım kimmiş bunlar, nerede, nasıl yaşıyorlar;

Kimlerle düşüp kalkıyor, neyle geçiniyorlar.

Bunları kolaçan ederken, laf arasında,

Oğlumu tanıyıp tanımadıklarını öğrenirsin;

Düpedüz sormaktansa onları söyletmek

Daha iyi anlatır sana durumu.

Onu şöyle uzaktan tanırmış gibi konuş:

Babasını, dostlarını tanırım, de mesela;

Kendisini pek tanımam, de... Anlıyor musun?

REYNALDO

Evet, tabii! Öyle söylerim.

POLONIUS

Tanırım, ama şöyle böyle, dersin.

Eğer benim tanıdığım bu ise, dersin.

Savruğun biridir, şuna buna düşkündür, falan.

Veriştir, ne istersen uydur o zaman.

Pek ağıra kaçmadan tabii, şerefini koruyarak.

Haylazlık, taşkınlık gibi şeyler olsun;

Başıboş kalan gençlerin kapıldığı

Olağan serserilikler.

REYNALDO

Kumar falan gibi.

POLONIUS

Evet, içki, düello, küfür, kavga, zamparalık...

O kadarına gidebilirsin.

REYNALDO

Aman, efendimiz, bunlar dokunur şerefine.

POLONIUS

Hayır, ölçüyle veriştirirsen dokunmaz.

Azgın bir kopuğa çıkarıp adını

Rezil edecek değilsin elbet; ister miyim bunu?’

Hayır, öyle ustalıkla söyle ki bunları

Başıboşluktan gelme kusurlar gibi görünsün.

Ateşli bir ruhun parlayıp çileden çıkması,

Kabına sığmaz bir delikanlı coşkunluğu,

Her gençlikte olabilir cinsten.

REYNALDO

Anladım, ama efendimiz...

POLONIUS

Ne diye yapacaksın bunları, değil mi?

REYNALDO

Evet, onu bilmek isterim.

POLONIUS

Tamam, dinle bak, maksadım şu;

İşe yarayacak sanırım bu oyun:

Oğluma böyle yüklendin mi hafiften,

Tezgâhta kumaşı, birazcık lekeler gibi

Sen gör o zaman, Reynaldo, karşındaki,

Ağzını aramak istediğin adamı:

Saydığın kusurları biraz olsun görmüşse

Sözü edilen delikanlıda,

Hemen katılacak söylediklerine:

Kendinin, memleketinin ağzı, deyimleriyle,

“Ah efendiciğim”, “Ya canım efendim”,

“Öyle, öyle, sayın bayım” diye girişecek söze.

REYNALDO

Çok iyi, efendimiz.

POLONIUS

O zaman, ne yapar o zaman... Kim? Ne diyordum?

Allah, Allah! Bir şey diyecektim.

Neresinde kaldım?

REYNALDO

“Ah efendiciğim, ya sayın bayım” diye girişecek...

POLONIUS

Diye girişecek... Ha, tamam! Ve şöyle diyecek:

“Tanırım o beyzadeyi... Dün mü gördüm kendisini...

Hayır dün değil evvelki gün,

Şurada gördüm, burada gördüm, şöyle gördüm,

Evet, dediğiniz gibi, kumar oynuyordu;

Bir hayli sarhoştu; tenis oynarken kavga çıkardı.”

Ya da der ki: “Geneleve giderken gördüm.”

Genelev dediği kerhane, daha bilmem ne.

Anladın mı şimdi?

Attığın yalan oltasıyla gerçek balığını tuttun.

Akıllı, becerikli kişi böyle yapar işte:

Yandan yandan, dolambaçlı yollardan

Gitmeyecek gibi göründüğü yere gidiverir.

Haydi oğlumda uygula bu dersi, bu bilgileri.

Anladın dediklerimi, değil mi Reynaldo?

REYNALDO

Anladım efendimiz.

POLONIUS

Tanrıya emanet ol, güle güle git.

REYNALDO

Sağ olun efendimiz.

POLONIUS

Göreceğin kusurlar sende kalsın.

REYNALDO

Baş üstüne efendimiz.

POLONIUS

Bırak çalsın, hangi telden çalıyorsa.

REYNALDO

Peki efendimiz.

POLONIUS

Uğurlar olsun.

(Reynaldo çıkar. Ophelia girer.)

Ne var, Ophelia? Ne haber?

OPHELIA

Ah bilseniz, bir bilseniz nasıl korktum!

POLONIUS

Neden, hayırdır inşallah?

OPHELIA

Odamda oturmuş dikiş dikiyordum.

Prens Hamlet çıkageldi birden;

Gömleği çözük, başı bağrı açık;

Bağsız, düşük çorapları çamur içinde;

Benzi uçmuş, dizleri birbirine vurasıya titrek.

Ve öyle yürekler acısı bir bakış ki,

Cehennemden kaçıp gelmiş sanki

Gördüklerini anlatmaya...

Bu haliyle yürümez mi üstüme!

POLONIUS

Senin aşkından çıldırdı mı dersin?

OPHELIA

Bilmem, efendimiz; ama korkarım öyle.

POLONIUS

Neler söyledi?

OPHELIA

Bileğimi yakaladı, sımsıkı tuttu;

Sonra kolu yetesiye uzaklaştı geri geri,

Öteki eli gözleri üstünde, şöyle,

Resmimi yapmak ister gibi,

Öyle acı, öyle derin bir ah çekti ki

Kendini paralamak, yok etmek istiyordu sanki.

Sonra bıraktı beni ve başı bana dönük,

Yürüdü hiç önüne bakmadan. Çıkıncaya kadar

Hep üstümde kaldı gözleri ışıl ışıl.

POLONIUS

Gel, gel benimle; gidip kralı bulmalıyım hemen.

Aşk çılgınlığının ta kendisi bu,

Kendi yaman gücü yıkar kendini;

Aklını öyle başından alır ki insanın

Dünyada hiçbir tutku getiremez

Onun başımıza getireceği belaları.

Üzüldüm bu işe. Yoksa bugünlerde,

Çok acı sözler mi söyledin kendisine?

OPHELIA

Hayır, efendimiz; yalnız, dediğiniz gibi,

Mektuplarını çevirip görüşmeye de yanaşmadım.

POLONIUS

Demek bu deli etti onu. Yazık,

Keşke daha temkinli davranıp

Daha anlayışla bakaydım kendisine.

Sadece gönül eğlendirmek ister de

Başını derde sokar diye korkmuştum.

Hay bu kuşkularım batsın benim!

Tanrının işine bak;

Gençler ne kadar kaygısız, dizginsizse

Biz yaşlılar da o kadar vehimli oluyoruz.

Gel, gidelim krala; bilinmeli bu iş.

Saklanması daha büyük dert getirebilir

Duyulmasının uyandıracağı öfkeden.

Yürü gidelim.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Şatoda bir oda.)

(Boru sesleri. Kral ve Kraliçe, arkalarında

Rosencrantz, Guildenstern ve başkaları girer.)

KRAL

Hoş geldiniz, aziz Rosencrantz, siz de Guildenstern!

Sizleri hem göreceğimiz geldiği için

Hem yardımlarınıza muhtaç olduğumuz için

Böyle sabırsızca çağırttık yanımıza.

Duymuşsunuzdur: Hamlet bambaşka bir Hamlet oldu.

Bambaşka diyorum, çünkü artık

Ne içi ne dışı benziyor eskisine.

Ne olabilir kestiremiyoruz bir türlü

Onu böyle kendi olmaktan çıkaran,

Babasının ölümünden de fazla.

Sizler ki onunla büyüdünüz ta küçükten

Yaşça, başça yakınsınız bu kadar,

Sarayımızda kalmanızı dilerim bir süre;

Sizlerle eğlentilere katılır belki.

Bu arada siz de fırsat düşünce

İpuçları arayıp anlamaya çalışırsınız:

Bilmediğimiz bir derdi vardır da belki

Bilince çaresini bulabiliriz.

KRALİÇE

Baylar, sizleri sık sık anardı Hamlet.

Sizin kadar bağlı olduğu

Başka bir insan daha yoktur, eminim.

Nezaket ve iyi niyetinizle lütfedip

Bizlere biraz vaktinizi bağışlarsanız,

Bize yardım etmiş, umut vermiş olursunuz.

Bir kral hafızasında yer edecek

Minnetlerimizi kazanırsınız kalmakla.

ROSENCRANTZ

Siz iki haşmetlimizin,

Başımız üstündeki yerinizden,

Dilek değil buyruktur bize

Karşı durulmaz istekleri.

GUILDENSTERN

İkimiz de buyruğunuzdayız;

Elimizden ne gelirse, candan yürekten

Hazırız sunmaya hizmetinize.

KRAL

Teşekkürler, Rosencrantz ve nazik Guildenstern .

KRALİÇE

Teşekkürler, Guildenstern ve nazik Rosencrantz.

Yalvarırım size, hemen gidin görün,

Tanınmaz hale gelen oğlumu...

Biriniz götürsün bayları Hamlet'in yanına,

GUILDENSTERN

Dileriz Tanrıdan hoşlansın, fayda görsün

Gelişimizden, hizmete girişimizden.

KRALİÇE

Ne iyi olurdu... inşallah!

(Rosencrantz ve Guildenstern birkaç hizmetçiyle çıkar. Polonius girer.)

POLONIUS

Elçiler Norveç'ten döndüler kralım,

İyi haberlerle.

KRAL

Sen iyi haberlerin babasısın her zaman!

POLONIUS

Öyle miyim, efendimiz? Ah yüce kralım,

İnanın bana hizmetim gibi ruhumu da

Bir size, bir de Tanrıma bağlamışımdır.

Ya doğrudur söyleyeceğim, ya da şu kafam

Bulamaz oldu işlerin ipucunu, eskisi gibi:

Buldum sanıyorum gerçek sebebini

Hamlet'te gördüğünüz garip hallerin.

KRAL

Aman söylesene! Bütün merakımız bu!

POLONIUS

Önce elçileri kabul buyurun da

Sofranın tatlısı olsun anlatacaklarım.

KRAL

Sen gereğince karşıla ve getir önümüze.

(Polonius çıkar.)

Duydun mu, Gertrude, sevgilim, buldum diyor

Oğlunun ne derdi olduğunu.

KRALİÇE

Korkarım asıl sebeptir bulduğu:

Babasının ölümü ve bizim çarçabuk evlenmemiz.

KRAL

İyi ya, öğrenmiş oluruz!

(Polonius, Voltimand ve Cornelius girer.)

Buyurun, hoş geldiniz dostlar. Evet, Voltimand,

Ne haber getirdin bakalım kardeş Norveç'ten?

VOLTIMAND

Güzel karşılıklar selam ve dileklerinize!

Daha ilk görüşmemizde, dağıttırdı hemen

Yeğeninin topladığı askerleri.

Polonyalılara karşı sanıyormuş bu hazırlığı,

Ama anladı, daha iyi kurcalayınca işi

Kralımıza karşı olduğunu bu davranışın.

Hastalığının, ilerlemiş yaşının

Kötüye kullanıldığını görünce kızdı:

Çağırıp Fortinbras'ı aldı buyruğuna

O da dinledi azarlarını Norveç Kralı'nın.

Kısacası, yemin etti Fortinbras amcasına,

Size karşı savaş açmayacağına.

Buna öyle sevindi ki yaşlı Norveç Kralı,

Yılda üç bin altın bağlayıp yeğenine

Polonya'ya karşı kullanılmasını istedi

Size karşı toplanmış askerlerin.

Şu getirdiğimiz mektuplarda da

Toprağınızdan geçme iznini istiyor ordularının.

Bütün istedikleri yazılı şu kâğıtta.

(Kâğıtları verir.)

KRAL

Peki, kabul; bunu da okuruz vakit bulunca.

Gereken karşılığı veririz kendilerine.

Şimdilik teşekkürler zahmetinize, başarınıza;

Gidin dinlenin, bu akşam kutlarız dönüşünüzü.

(Voltimand ve Cornelius çıkar.)

POLONIUS

Bu iş güzellikle bitti böylece...

Kralım, kraliçem, araştırıp durmak

Nedir diye krallık, nedir devlet ödevi,

Gün niçin gün, gece niçin gece, zaman niçin zaman,

Boşuna harcamak olur günü, geceyi, zamanı.

Düşüncenin canı kısa sözdedir madem,

Uzun sözlerse örgenler, dış görünüşlerdir,

Kısa keseceğim ben de: Oğlunuz deli.

Deli diyorum, delilik nedir aslında?

Deli olmamanın tam tersi değil mi?

Ama geçelim bunu...

KRALİÇE

Söz oyunlarını bırak, öze gel.

POLONIUS

Hiç oyun değil, yemin ederim,

Deli olduğu bir gerçek; gerçek olması acı,

Acı olması gerçek... Saçma bir söz oldu bu.

Ama varsın olsun, edebiyat yapmayacağım.

Deli olmasına deli diyelim. Ne kalıyor geriye:

Etkenini bulmak bu itkinin;

Bu etkinin, daha doğrusu. Neden derseniz,

Bir nedeni var elbet itkili etkinin.

Evet, işin gerisi bu, onun gerisi de şu,

Buyurun dinleyin:

Bir kızım var, var dedimse benim oldukça var.

Bu kızım, ki dikkatinizi çekerim

Bana olan saygısına ve bağlılığına,

Şunu verdi bana. Bunun üstüne artık

Düşünüp karar vermek sizin:

(Mektubu okur.)

"Göklerin kızı, ruhumun tapınağı

Güzelliklerin en güzeli Ophelia

Olmadı, bayağı kaçtı bu söz,

Güzelliklerin en güzeli, olmayacak söz."

Ama dinleyin:

"O beyazlıktan beyaz göğsün üstünde..." falan filan.

KRALİÇE

Bunları Hamlet mi yazan?

POLONIUS

Sabredin kraliçem; aldatacak değilim sizi.

"İnanma istersen yıldızların yandığına,

Güneşin döndüğüne inanma,

Doğrunun ta kendisini yalan bil,

Ama seni sevdiğime inan Ophelia.

Canım Ophelia, beceriksizim şiir yazmakta,

İçimdekini kalıba dökme sanatım yok,

Ama çok, her şeyden çok seviyorum seni,

İnan bana ve Tanrıya emanet ol.

Canı teninde kaldıkça sevginle yaşayacak:

Hamlet.”

İşte saygılı kızım bunu gösterdi bana.

Bundan başka da, nasıl ardına düştüğünü,

Nerede, ne zaman, neler söylediğini,

Hepsini anlattı bana bir bir.

KRAL

Ophelia nasıl karşılamış bu sevgiyi?

POLONIUS

Beni nasıl bir insan biliyorsunuz?

KRAL

Dürüst, şerefli bir insan.

POLONIUS

Öyle olmak isterim. Ama düşünün,

Belirtisini görünce bu ateşli sevginin,

–Kızım daha bir şey söylemeden görünce–

Ne derdiniz bana, ne derdi sevgili kraliçem,

Bu işte kalem kâğıt olsaydım,

Yahut bağrıma taş basıp sussaydım,

Ya da görmezlikten gelseydim bu sevgiyi?

Ne düşünürdünüz o zaman benim için? Olmaz!

O bir kral oğlu, dedim, dünyası başka seninkinden.

Olacak iş değil bu. Ve hemen kesip attım:

Ondan uzak duracaksın; ne haber, ne yüzük müzük,

Hiçbir şey kabul etmeyeceksin, dedim.

O da hiç şaşmadı dediklerimden.

Ama Lord Hamlet, uzun sözün kısası,

Önce dertlendi bu itilme karşısında,

Sonra yemez içmez, sonra uyumaz oldu.

Derken güçten düştü, baştan çıktı,

Ve gittikçe kötüleşip daldı karanlığına

Bu hepimize dert olan çılgınlığın.

KRAL

Bu mudur dersin?

KRALİÇE

Olabilir, niçin olmasın?

POLONIUS

Hiç görülmüş mü, bilmek isterim;

Ben ne zaman bu böyledir dedim de

O şey başka türlü çıktı? Var mı gören?

KRAL

Ben görmedim doğrusu.

POLONIUS

(Başını ve omzunu göstererek.)

Görürseniz, koparın şunu buradan!

Bir ipucu geçivermesin elime

Doğrunun nerede olduğunu bulur çıkarırım,

Doğru yerin dibinde saklı da olsa!

KRAL

Ama nereden anlarız doğru olduğunu

Senin doğru dediğin şeyin?

POLONIUS

Bilirsiniz, saatlerce yürür bazen

Burada, şu sofada...

KRALİÇE

Evet yürür, doğru.

POLONIUS

Yine öyle yürürken kızımı yollarım yanına,

Sizinle ben de bir perdenin arkasından

Gözetleriz karşılaşmalarını,

Kızımı sevmiyor ve deliliği bundan gelmiyorsa,

Ben devlete hizmet etmekten vazgeçer,

Bir çiftliğe gider arabacılık ederim.

KRAL

Deneyelim bunu.

(Hamlet elinde bir kitapla girer.)

KRALİÇE

Bakın geliyor işte dertli dertli zavallı,

Kitaba dalmış.

POLONIUS

Çekilin, rica ederim, ikiniz de,

Şimdi bir görüşeyim kendisiyle izin verirseniz.

(Kral ve Kraliçe adamlarıyla çıkar.)

HAMLET

Sevgili efendimiz Hamlet nasıllar bugün?

HAMLET

İyiyim, Allaha şükür.

POLONIUS

Beni tanıdınız mı efendimiz?

HAMLET

Tanımaz mıyım, bir kadın tellalısınız.

POLONIUS

Yanlış, değilim efendimiz.

HAMLET

Öyleyse onun kadar namuslu olmanızı dilerim.

POLONIUS

Namuslu mu dediniz?

HAMLET

Evet, bayım; dünyamızın bugünlerinde

Namuslu insan binde bir çıkıyor da.

POLONIUS

Çok doğru, efendimiz.

HAMLET

Ve güneş bir köpek ölüsünde kurtlar üretirse

Leşleri bile gebe bıraktığına göre güneş...

Bir kızınız var mı sizin?

POLONIUS

Var, efendimiz.

HAMLET

Güneşe çıkmasın sakın. Gebelik kutsal şey,

Ama korkarım kutsal olamaz senin kızın;

Aman, dostum, hep kızında olsun gözün!

POLONIUS

(Kendi kendine.)

Ben demedim mi? Aklı fikri hep kızımda!

Ama ne tuhaf, tanımadı, birisine benzetti beni!

Oynatmış, iyice oynatmış zavallı!

Ama sen de az mı çektin aşk yüzünden,

Söyle, az mı çektin gençliğinde?

Konuşacağım onunla... Neler okuyorsunuz efendimiz?

HAMLET

Kelimeler, kelimeler, kelimeler!

POLONIUS

Aralarında ne var efendimiz?

HAMLET

Kiminle kimin arasında?

POLONIUS

Kitapta neler var, demek istedim.

HAMLET

Bir sürü iftira, bayım; bu hicivci maskaraya göre

Yaşlıların sakalları kır, suratları buruşukmuş,

Gözlerinden sarı yağlar, çam sakızları akarmış;

Akılları kıt, bacakları cılız olurmuş.

Elbette doğru bütün bunlar, tastamam doğru.

Ama bunları yazıya dökmek edepsizlik.

Neden derseniz sayın bayım,

Siz, mesela, benim yaşıma gelebilirsiniz.

Yengeç gibi gerisin geri yürüyebilirseniz.

(Kitabı okur yeniden.)

POLONIUS

(Kendi kendine.)

Deli olmasına deli, ama mantığı da yok değil.

(Hamlet'e.)

Bu havanın dışına çıkmaz mısınız efendimiz?

HAMLET

Çıkarım, mezarımda.

POLONIUS

Öyle ya, hava dışıdır orası.

(Kendi kendine.)

Cevapları öyle yerinde ki bazen!

Deliliğin insana bulduruverdiklerini

Sağlam akıl yumurtlayamaz kolay kolay.

Şimdi gideyim de bir yolunu arayayım

Kızımla onu buluşturmanın.

(Hamlet'e.)

Şimdilik izninizi alıp gideyim, efendimiz.

HAMLET

Bundan daha seve seve verebileceğim

Hiçbir şey alamazsınız benden, bayım.

Canımdan başka, canımdan başka, canımdan başka!

POLONIUS

Hoşça kalın, efendimiz.

HAMLET

Ah bu sıkıcı ihtiyar budalalar!

(Rosencrantz ve Guildenstern girer.)

POLONIUS

Prens Hamlet'i arıyorsunuz değil mi? Buradalar.

ROSENCRANTZ

Selametle.

(Polonius çıkar.)

GUILDENSTERN

Şanlı efendimiz!

ROSENCRANTZ

Sevgili prensimiz.

HAMLET

Buyurun sevgili dostlar! Nasılsınız Guildenstern?

Vay Rosencrantz! Nasılsınız kardeşler?

ROSENCRANTZ

Dünyanın ufak tefek yaratıkları nasılsa öyle!

GUILDENSTERN

Fazla mutlu olmamaktan mutluyuz,

Kader gömleğinde başta gelen düğmeler değil

Bizim iliklediğimiz düğmeler!

HAMLET

Ama kaderin pabuçları altında da değilsiniz!

ROSENCRANTZ

Hayır, o kadar da değil, efendimiz!

HAMLET

Öyleyse karnındasınız kaderin, ya da göbeğine yakın bir yerde.

GUILDENSTERN

Evet, öyle bir yerlerindeyiz.

HAMLET

Mahrem bir yerlerinde mi? Öyle ya, doğru! Bir orospudur talih dedikleri. Ne var ne yok?

ROSENCRANTZ

Bir haber yok, efendimiz; ama dünya düzeldi diyorlar.

HAMLET

Öyleyse kıyamet yaklaştı demektir! Ama yanlış bir haber bu. Durun daha özel bir şey sorayım size: Ne kötülük ettiniz de dostlarım, Kader bu zindana yolladı sizi?

GUILDENSTERN

Zindan mı efendimiz?

HAMLET

Danimarka bir zindandır.

ROSENCRANTZ

Dünya da bir zindandır öyleyse.

HAMLET

Hem de nasıl, mahzenleri, dehlizleri, delikleriyle. En berbat köşesi de Danimarka.

ROSENCRANTZ

Biz öyle düşünmüyoruz, efendimiz.

HAMLET

Size göre hava hoş öyleyse. Zaten dünya ne iyidir ne kötü, düşüncenize bağlıdır iyilik kötülük. Bana göre dünya zindan.

ROSENCRANTZ

Tutkularınız büyük de ondan her halde; dünya dar geliyor gönlünüze.

HAMLET

Yok vallahi! Bir fındık kabuğu içinde bile kainatın kralı sayabilirim kendimi... gördüğüm kötü rüyalar olmasa.

GUILDENSTERN

Rüyalar tutkulardır işte. Tutkunun özü bir rüyanın gölgesidir sadece.

HAMLET

Rüyanın kendisi de bir gölgedir.

ROSENCRANTZ

Elbette! Tutku öyle boş, öyle koftur ki bence, bir gölgenin gölgesi dense yeridir.

HAMLET

Öyleyse en sağlam varlıklar dilencilerimiz; krallar, kahramanlar da dilencilerin gölgeleri! Saraya gidelim mi? Kafam yerinde değil galiba.

ROSENCRANTZ ile GUILDENSTERN

Emredersiniz.

HAMLET

Aman bırakın emir sözünü! Emir kullarım arasında görmek istemem sizi. Doğrusunu isterseniz korkunç kullar sarmış çevremi... Ama dostluğumuzun başı için söyleyin: Ne yapmaya geldiniz Elsinore'a?

ROSENCRANTZ

Sizi görmeye, efendimiz, yalnız sizi görmeye.

HAMLET

Züğürdün biri olduğum için teşekkürlerim de kıttır benim. Yine de teşekkür ederim; ama emin olun, beş para etmez teşekkürüm. Sizi çağırmadılar mı? Kendiliğinizden mi geldiniz? Canınız mı öyle istedi? Hadi söyleyin doğrusunu. Hadi, hadi, söyleyin diyorum size.

GUILDENSTERN

Neyi söyleyelim efendimiz?

HAMLET

Neyi olacak? Ne ise onu, ama doğrusunu. Çağırttılar sizi. Dürüstlüğünüzün saklayamadığı gerçek okunuyor gözlerinizden. Sevgili kral ve kraliçeniz çağırttı sizi.

ROSENCRANTZ

Ne diye, efendimiz?

HAMLET

Bunu siz söyleyeceksiniz bana. Ama arkadaşlık bağlarımız, ortak gençliğimiz, bugüne dek eksilmemiş sevgimiz ve usta bir sözcünün bunlara ekleyeceği daha başka şeyler adına rica ediyorum sizden; dürüst, apaçık konuşun benimle. Çağırdılar mı, çağırmadılar mı sizi?

ROSENCRANTZ

(Guildenstern'e yavaşça.)

Ne diyorsun?

HAMLET

(Kendi kendine.)

Yoo nafile! Gözüm üstünüzde.

(Yüksek sesle.)

Beni seviyorsanız, doğruyu saklamak yok.

GUILDENSTERN

Çağırıldık efendimiz.

HAMLET

Niçin çağırıldığınızı ben söyleyeyim size; böylece sır vermenizi önlemiş olurum, kral ve kraliçeye verdiğiniz sözün bir tüyü bile kirlenmez. Son zamanlarda, bilmem neden, bütün sevincimi yitirdim, her gün yaptıklarımı yapmaz oldum. Gerçekten öyle karardı ki içim, dünya, bu güzelim yapı, çorak bir kayalığa döndü gözümde. Hava, o canım başörtüsü dünyanın, şu cömert gök kubbeye bakın, bu yüce tavan altın parıltılarıyla bir şey değil benim için, pis, hastalıklı kokular birikintisinden başka bir şey değil. İnsan, ne yaman bir yapı insan! Akıl gücüyle ne soylu bir varlık! Düşünme yetenekleri ne sonsuz! Duruşu, kımıldanışı ne anlamlı, ne güzel! Ne melekçe davranışları, ne Tanrıca kavrayışları var!

Evrenin gözbebeği insan, canlıların baş tacı! Ama benim için nedir insan, bu özü toz yaratık? İnsanın tadı yok benim için, kadının da yok... Güldüğünüze göre inanmıyorsunuz bana.

ROSENCRANTZ

Böyle bir şey geçmedi aklımdan.

HAMLET

Niçin güldün öyleyse, insanın tadı yok dediğim zaman?

ROSENCRANTZ

Düşündüm ki, efendimiz, insandan tad almadığınıza göre, bizim tiyatro oyuncularına yüz vermeyeceksiniz pek. Yolda rastladık, sizi eğlendirmeye geliyorlardı.

HAMLET

Kralı oynayacak olan buyursun, haşmetliye saygılarımı esirgemem. Gezgin kahraman kılıç kalkan kullanabilir. Âşık ahlarını boşuna çekmez; suratsız rolüne çıkan rahatça surat asabilir sonuna kadar; soytarı gülmeye can atanları güldürsün; kadın kahraman ezberlemeden söylesin söyleyeceğini, yoksa vezin aksar. Hangi oyuncular bunlar?

ROSENCRANTZ

Sizin pek hoşlandıklarınız, şehir tiyatrosu oyuncuları.

HAMLET

Ne diye geziciliğe döktüler işi? Yerlerinde oynamaları ünleri için de daha iyi, kazançları için de.

ROSENCRANTZ

Son olaylar dolayısıyla tiyatrolar kapandı sanıyorum.

HAMLET

Ben şehirdeyken gördükleri rağbeti görüyorlar mı hâlâ? Seyircileri hep öyle bol mu yine?

ROSENCRANTZ

Pek o kadar değil doğrusu.

HAMLET

Neden? Paslanmaya mı başladılar yoksa?

ROSENCRANTZ

Hayır, eskisi gibi gayretli kendileri. Ama efendimiz, bir alay çoluk çocuk çıktı ortaya, sahnede civcivler gibi cıyak cıyak bağırıp çılgınca alkışlanıyorlar. Son moda onlar şimdi; öteki tiyatrolara kaba halk sahneleri diye öyle veriştiriyorlar ki, nice eli kılıç tutanlar kaz kanatlarının hışmına uğramaktan korkup şehir tiyatrolarına gidemez oldular.

HAMLET

Sahi, çocuklar mı oynuyor gerçekten? Kim tutuyor bunları? Neyle geçiniyorlar? Bu kuşlar yalnız öttükleri sürece mi kalacaklar sahnede? Günün birinde şehir tiyatrolarına geçecek olurlarsa, ki geçinemeyince ister istemez öyle olacak, bu çocukları tutan yazarlar onların gelecekleriyle oynamış olmayacaklar mı?

ROSENCRANTZ

Doğrusu her iki taraf bir hayli gürültü kopardı, halk da hepsini kışkırtmaktan geri kalmadı, iş öyle kızıştı ki yazarlar, oyuncular bu kavgaya katılmadıkça, oyunlar para getirmez oldu.

HAMLET

Yok canım?

GUILDENSTERN

Evet, bir hayli kafa patladı bu işte!

HAMLET

Çocuklar mı kazandı sonunda?

ROSENCRANTZ

Hem de nasıl, efendimiz; Herakles'i bile hakladılar, sırtındaki dünya ile birlikte.

HAMLET

Pek de şaşmamalı buna; amcamın Danimarka Kralı olduğu günlerde yaşıyoruz. Onu babamın sağlığında hiçe sayanlar, bugün bir küçük resmine yirmi altın, kırk altın, yüz altın veriyorlar! Hey Allahım! Gerçeği aşan bir şey yok mu bunda? Filozoflar bulup da söyleseler!

(Boru sesleri duyulur.)

GUILDENSTERN

Oyuncular geldi.

HAMLET

Baylar, Elsinore'a hoş geldiniz! Ellerinizi sıkayım. Haydi, verin ellerinizi! Âdet budur, el sıkılır misafir karşılarken. Oyuncuların geldiğine duyduğum sevinç sizin gelmenize sevinmemden büyük olmamalı. Hoş geldiniz! Ama baba olacak amcam ve ana olacak yengem aldanıyorlar!

GUILDENSTERN

Neden, nasıl efendimiz?

HAMLET

Ben deliyim, ama yalnız rüzgâr kuzey-batıdan estiği zaman. Güneyden esti mi rüzgâr, şahini atmacadan ayırt etmesini bilirim.

(Polonius girer.)

POLONIUS

Hepinizi selamlarım baylar!

HAMLET

Dinle, Guildenstern, sen de Rosencrantz, kulağı olan işitsin: Şu gördüğünüz koca bebek kundağından çıkmış değildir henüz!

ROSENCRANTZ

Yeniden kundağa girmiştir belki de: İnsan yaşlanınca bir kez daha çocuk olur derler!

HAMLET

Bahse girerim oyunculardan söz edecek bana. Görürsünüz. Evet, haklısınız, bayım; bir pazartesi sabahıydı, doğru.

POLONIUS

Efendimiz, size haberlerim var,

HAMLET

Efendimiz, size haberlerim var; Roscius Roma'da oynarken...

POLONIUS

Oyuncular geldi, efendimiz.

HAMLET

Öyle mi? Yok canım!

POLONIUS

Şerefim üstüne...

HAMLET

Derken oyuncular eşek sırtında çıkmışlar ortaya.

POLONIUS

Dünyanın en iyi oyuncuları: Tragedyada, komedyada, destanda, pastoralde, pastoral komedyada, destansı pastoralde, tragedyamsı destanda, tragedyamsı, komedyamsı, destanımsı pastoralde. Tek sahneli, çok sahneli bütün oyunlarda. Ne Seneca'nın ağırlığı ezer bunları, ne Plautus'un hafifliği baştan çıkarır. Kuralları saymasını da bilirler yıkmasını da.

HAMLET

Ey Yeftah, Beni İsrail'in yargıcı, bu ne hazinedir seninki!..

POLONIUS

Neymiş hazinesi efendimiz?

HAMLET

Anlamadın mı?

Bir tek kızı vardı, bir tek işi gücü onu sevmek.

POLONIUS

(Kendi kendine.)

Dönüp dolaşıp kızıma geliyor!

HAMLET

Doğru değil mi söylediğim, koca Yeftah?

POLONIUS

Yeftah dediğiniz bensem, efendimiz, çok sevdiğim bir kızım var gerçekten.

HAMLET

Öyle gelmez sonrası.

POLONIUS

Ya nasıl gelir efendimiz

HAMLET

Şöyle:

“Gün gelir. Tanrı bilir”

Sonra da şöyle, bilirsin:

“Olacak buymuş, öyle de olmuş.”

Ne olup bittiği birinci parçasından görülür bu ilahinin. Ama bakın, kısa kesmek zorundayım.

(Dört beş oyuncu girer.)

Hoş geldiniz, sanatçılar, hoş geldiniz hepiniz!

(Aralarından birine.)

Sevindim seni iyi gördüğüme! Hoş geldiniz, sevgili dostlarım. Vay vay! Sen amma da sakal koyvermişsin görmeyeli, bana söz geçirmeye mi geldin Danimarka’ya? Siz de ha? Güzelim, sultanım! Meryem hakkı için, siz de bütün kibarlığınızla gördüğümden bir ökçe boyu daha yükselmişiniz göklere doğru. Allah vere de sesiniz kalp altınlar gibi çatlak çıkmasa boğazınızdan! Haydi, hoş geldiniz hepiniz! Fransız avcıları gibi rasgele uçuralım şahini, her uçan kuşa! Hemen bir parça dinleyelim. Haydi, ustalığınızdan bir örnek görelim önce. Haydi, dokunaklı bir parça!

BİRİNCİ OYUNCU

Hangisi, canım efendimiz?

HAMLET

Sen bir şey okumuştun bana vaktiyle, ama hiç oynanmamış, ya da bir kez oynanmıştı bu.

Çünkü, hatırlıyorum, büyük çoğunluk hoşlanmamıştı bu oyundan; tadını halkın bilmediği bir havyar misali. Ama bana göre ve bu konularda sözleri benimkinden çok daha ağır basan bazılarına göre, güzel bir oyundu bu. Sahneleri iyi tertiplenmiş, sade olduğu kadar derin görüşlerle tertiplenmişti. Hiç unutmam, biri demişti ki, oyun hoşa gitsin diye mısralara tuz biber ekilmemiş, yapmacık sayılacak hiçbir şey katılmamış söze; olgun bir eser diyordu, hem sağlam hem güzel, süslü olmaktan çok soylu. Oyunda benim en çok sevdiğim yer, Aeneas'ın Dido'ya olan biteni anlatırken, hele babası Priamos'un boğazlanmasını anlatırken söyledikleri olmuştu.

Aklınızda kaldıysa şu mısralarla başlayın, durun, nasıldı:

"Azgın Pyrrhus, bir Hyrcania canavarı gibi..."

Hayır, öyle değil, ama Pyrrhus'la başlar:

"Azgın Pyrrhus karanlık geceler gibiydi

İçi kadar kara gövdesi, kollarıyla,

Saklıyken o belalı atın karnında.

Şimdi daha korkunç bir renge boyanmış

O içi dışı kapkara insan.

Kıpkızıl olmuş tepeden tırnağa,

Ana, baba, kız, oğul kanlarını

Pişirmiş parlatıyor üstünde

Yanan evlerin, sokakların alevleri,

Işık tutup krallarının öldürülmesine.

Pyrrhus azmış, tutuşmuş yangın gibi,

Üstü başı pıhtı pıhtı kan içinde,

Cehennem yakutlarına dönmüş gözleriyle,

Yaşlı atayı, Priamos'u arıyor..."

Siz devam edin artık.

POLONIUS

Allah için, çok güzel okudunuz efendimiz, tam gereken söyleyişle, hem de ölçüsü biçisiyle.

BİRINCİ OYUNCU

"Hemen de buluyor onu:

Güçsüz dermansız vuruşurken Yunanlılarla,

Emektar kılıcı, çıkıp yüreğinin buyruğundan,

Düşüp kalıyor düştüğü yerde.

Pyrrhus saldırıyor hemen Priamos'a

Kavgada eşitliği çiğneyen gücüyle.

Gözü dönmüş, boşa gidiyor saldığı kılıç,

Ama rüzgârı yıkıyor yere cılız ihtiyarı.

O zaman, uğursuz İlion duyuyor bu yıkılışı.

Yanan kuleleriyle çöküyor birden yere.

Korkunç bir çatırtı kulaklarını tıkıyor Pyrrhus'un,

Ve yüce Priamos'un ak başına inecek kılıç

Havada durakalıyor birdenbire,

Bir heykele dönüyor Pyrrhus olduğu yerde.

Duruyor ne yapacağını bilmez olmuş gibi.

Ama nasıl kasırgalar patlamazdan önce

Bir sessizlik sararsa gökleri,

Bulutlar donakalırsa nasıl,

Rüzgârlar diniverirse nasıl

Ölü gibi yatan toprağın üstünde,

Ve işte o zaman yıldırım nasıl patlarsa birden.

Uyanıyor Pyrrhus'un bir an duraklayan öfkesi.

Devlerin topuzu daha amansızca düşmemiştir

Mars'ın delinmez zırhları üstüne,

Pyrrhus'un Priamos'a indirdiği kanlı kılıçtan.

Yıkıl, yıkılası felek! Ey Tanrılar, birleşin,

Alın elinden gücünü, kırın çarkını, tekerini!

Atın dingilini yüce gök katlarından

Cehennem zebanilerinin çukuruna!"

POLONIUS

Burası fazla uzadı.

HAMLET

Berbere yollarız, senin sakalınla! Devam et, rica ederim. O soytarılıklar, ya da açık saçık şakalar ister, yoksa uyur. Devam, Hekuba'ya gel.

BİRİNCİ OYUNCU

“Kim görür de, heyhat, kürklü kraliçeyi...”

HAMLET

Kürklü kraliçe mi?

POLONIUS

Fena mı? “Kürklü kraliçe”, fena değil.

BİRİNCİ OYUNCU

“Dört bir yana koşarken, alevler içinde.

Kanlı yaşlardan görmez olmuş gözleri,

Taçlar giymiş başında bir paçavra,

Korkudan rasgele bir örtü sarmış,

Yorulmuş yıpranmış ana bağrına,

Evet, kim görür de bunu, acı acı

Lanet etmezdi feleğin kalleşliğine?

Ama kana susamış Pyrrhus, gözleri önünde

Didik didik ederken Priamos’u

Tanrılar bile görselerdi onu,

Duysalardı acı çığlıklarını,

Ölümlülere biraz olsun acıma varsa içlerinde,

Sarsılıp tanrısal yürekleri,

Yaşarırdı göklerin ateşten gözleri.”

POLONIUS

Bakın nasıl beti benzi uçtu; gözleri yaş içinde. Aman etmeyin, yeter bu kadarı.

HAMLET

Peki, biraz sonra dinleriz ötesini. Sayın bayım, oyuncuların rahat etmesi için gerekeni eksik etmeyin, lütfen. Anlıyorsunuz değil mi? Saygıyla karşılanmalarını istiyorum. Çünkü çağımızın özeti, kısacık tarihidir onlar. Daha iyidir sağlığınızda onların dillerine düşmektense öldükten sonra mezar taşınıza kötü şeyler yazılması.

POLONIUS

Layık oldukları biçimde davranacağım efendimiz.

HAMLET

Olmaz öyle şey, Tanrı esirgesin, insan gibi davranmak yeter. Herkese layığına göre davranacak olursan kim kırbaçtan kurtulabilir ki? Onlara kendi şeref ve payenize göre davranın; ne kadar azına değseler de o kadar fazla vermek sizin ihsanınızdır. Bunları da yanınıza alın.

POLONIUS

Buyurun baylar.

HAMLET

Gidin ardından, dostlarım; yarın bir oyun isteriz.

(Polonius oyuncularla çıkar. Yalnız birinci oyuncu kalır.)

Biraz gelir misiniz, dostum? “Gonzago’nun Öldürülmesi”ni oynayabilir misiniz?

BİRİNCİ OYUNCU

Baş üstüne efendimiz.

HAMLET

Onu oynarsınız yarın akşam. Gerekirse, benim yazacağım on, on beş dizeyi ezberleyip oyuna katabilir misiniz?

BİRİNCİ OYUNCU

Elbette efendimiz.

HAMLET

Çok güzel. Haydi siz de o bayın ardından gidin ve tutun kendinizi, alay etmeyin kendisiyle.

(Rosencrantz'la Guildenstern'e.)

Siz de dostlarım dinlenin bu akşama kadar, Elsinore'a hoş geldiniz.

ROSENCRANTZ

Sağ olun efendimiz!

HAMLET

Haydi güle güle...

(Rosencrantz ve Guildenstern çıkar.)

Oh yalnızım nihayet!

Ah nasıl bir uşak, ne aşağılık bir köleyim ben!

Utanmalı değil miyim şu oyuncudan ki,

Sadece bir oyunda, bir acının gölgesinde yalnız,

Düşüncesinin avucuna alıyor yüreğini,

Allak bullak oluyor yüzü gözü bu etkiden,

Gözyaşları içinde geçiyor kendinden,

Hıçkıran sesi, soluğu ve her haliyle

Emrine giriyor kafasındakinin.

Bir hiç uğruna hem de bütün bunlar!

Hekuba uğruna!

Ona ne Hekuba'dan, ondan Hekuba'ya ne?

Yine de ağlıyor... Ne yapmazdı öyleyse

Onun içinde olsa benim acımın kaynağı, nedeni?

Gözyaşına boğardı sahneyi,

Korkunç çığlıklarla paralardı yürekleri;

Suçluyu delirtir, suçsuzu afallatırdı:

Korku salardı bilmeyenin içine,

Dondururdu gören gözleri, duyan kulakları!

Bense ne yapıyorum, ben?

Ben uyuşuk, ben pısırık, aşağılık herif,

Bulutlarda sürtüyor, dalga geçiyorum,

Ne yapacağımı bilmeden, ağzımı açmadan, açamadan.

Oysa koca bir kral var ortada,

Tacına tahtına, güzelim canına,

Kahpece, kalleşçe kıyılmış bir kral!

Korkağın biri miyim yoksa ben?

Alçak diyen biri yok mu bana?

Bir tepeleyen yok mu beni?

Yok mu biri sakalımı koparıp yüzüme çalan,

Yok mu biri gelsin çeksin beni burnumdan,

Tıksın yalanlarımı boğazımdan içeri ciğerlerime.

Yok mu bunu yapacak biri, yok mu?

Yapsın, razıyım! Karşı koyamam ki zaten,

Güvercin yüreklinin biriyim!

Ezilmeyi acılaştıran zehir yok ki bende

Olsaydı, çoktan yedirmez miydim çaylaklara

O köpeğin bağırsaklarını, o kanlı, o iğrenç herifin!

O vicdansız, kalleş, çamur ruhlu herifin!

Ey alınmamış kan!

Ne zavallı bir eşekmişim ben! Nasıl olur da,

Öldürülmüş sevgili babasının biricik oğlu ben,

Gökler, cehennemler öç almaya zorlarken beni,

Oturmuş gönül avuturum kelimelerle,

Kaldırım yosmaları, aşçı yamakları gibi!

Tuh, yazıklar olsun bana!

Ey kafam, silkin artık!

Nerde duymuştum: Birkaç kanlı katil,

Bir oyun seyrederken tiyatroda,

Öyle ciğerlerine işlemiş ki bir sahne,

Kalkıp dökmüşler ortaya cinayetlerini,

Çünkü dili yoktur cinayetin ama,

Birden konuşuverir bir mucize gücüyle.

Babamın öldürülmesine benzer bir oyun

Oynatacağım bu oyunculara, amcamın önünde.

Gözüm onda, renk vermesini bekleyeceğim.

Bir ürperti olsun gördüm mü, yeter bana.

Gördüğüm hayalet şeytan da olabilir;

Kandırıcı her biçime girebilir çünkü şeytan.

Olur a, kafam bozuk, içim kararmış zaten,

Böyle ruhlar tam işine geldiği için,

Kandırıp cehennemine çekebilir beni.

Daha sağlam gerçeklere dayanmalıyım:

Tiyatroyu bir kapan gibi koyup önüne

Kralın vicdanını kıstıracağım içine.

(Çıkar.)

III. Perde

1. Sahne

(Şatoda bir başka oda.)

(Kral ve Kraliçe, Polonius, Rosencrantz,

Guildenstern ve Ophelia ile girer.)

KRAL

Bir yolunu bulup söyletemiyor musunuz

Neden düştüğünü bu garip hallere?

Neden bu taşkın, bu delice karamsarlıkla

Zehir ediyor kendine rahat günlerini?

ROSENCRANTZ

Kendinde bir bozukluk gördüğünü saklamıyor,

Ama nedenini açıklamaya yanaşmıyor hiç.

GUILDENSTERN

Öyle kolay sır verecek gibi de görünmüyor.

Tam biz işin aslını söyletmeye getirirken

Kaçıveriyor ustaca bir delilikle.

KRALİÇE

İyi karşıladı mı sizi?

ROSENCRANTZ

Pek kibarca.

GUILDENSTERN

Ama bir hayli zorlayarak kendini.

ROSENCRANTZ

Sorularında cimri, ama biz sorduk mu

Cevaplarında alabildiğine cömert.

KRALİÇE

Bir eğlentiye çağırmayı denediniz mi?

ROSENCRANTZ

İyi bir tesadüf oldu, kraliçem:

Oyunculara rastlamıştık yolda. Bundan söz edince

Bir çeşit sevinç duyar gibi oldu.

Oyuncular saraydalar şimdi.

Bir emir de aldılar, sanırım

Bu gece bir oyun sunmak için kendisine.

POLONIUS

Evet, doğru; hatta oyuna şeref vermenizi

Sizlerden rica etmemi istedi benden.

KRAL

Seve seve! Çok sevindirdi beni,

Böyle istekleri olduğunu öğrenmek.

Aman dostlarım, heveslendirin biraz daha,

Artırın bu eğlentilere düşkünlüğü.

ROSENCRANTZ

Baş üstüne efendimiz.

(Rosencrantz ve Guildenstern çıkar.)

KRAL

Sevgili Gertrude, siz de yalnız bırakın bizi.

Hamlet'i buraya çağırttık el altından,

Gelince, bir rastlantıymış gibi, ansızın

Ophelia çıkacak karşısına.

Babasıyla ben, şerefli iki casus olarak,

Saklanıp bir yana, görülmeden görerek

Anlayacağız Hamlet'in davranışlarına göre,

Aşk yüzünden mi, değil mi bu dertli halleri.

KRALİÇE

Peki, gidiyorum...

Ama, bilsen Ophelia, ne kadar isterim,

Senin tertemiz güzelliğin olsun

Hamlet'teki çılgınlığın mutlu sebebi.

Umarım, ummak isterim ki yeniden

Yola getirir de onu senin iyiliğin,

Şanlı, şerefli olursunuz ikiniz de.

OPHELIA

Öyle olmasını dilerim, kraliçem.

(Kraliçe çıkar.)

POLONIUS

Ophelia, sen şuralarda dolaş... Kralım buyurun,

Biz de saklanalım şöyle... Şu kitabı oku Ophelia;

Oku ki dindarca bir manası olsun

Buralarda tek başına dolaşmanın.

Sık sık işlediğimiz bir günah bu,

Örnekleri tümen tümen,

Melek yüzü, din iman kisvesi takınıp

Şeytanı bile kafese koyabilir insan.

KRAL

(Kendi kendine.)

Aman ne doğru!

Ne yaman bir kırbaç vicdanımın suratına!

Bir orospu yanağı bile kızılı, düzgünüyle,

Daha çirkin değildir, değildir doğrusu

Yaldızlı sözlerim altındaki günahlarımdan!

Ah ne ağır bir yük bu beni ezen!

POLONIUS

Gelişini duydum, saklanalım efendimiz!

(Halının arkasına geçerler. Hamlet girer.)

HAMLET

Var olmak mı, yok olmak mı, bütün sorun bu!

Düşüncemizin katlanması mı güzel,

Zalim kaderin yumruklarına, oklarına,

Yoksa diretip bela denizlerine karşı

Dur, yeter! demesi mi?

Ölmek, uyumak sadece! Düşünün ki uyumakla yalnız

Bitebilir bütün acıları yüreğin,

Çektiği bütün kahırlar insanoğlunun.

Uyumak, ama düş görebilirsin uykuda, o kötü!

Çünkü o ölüm uykularında,

Sıyrıldığımız zaman yaşamak kaygısından,

Ne düşler görebilir insan, düşünmeli bunu.

Bu düşüncedir uzun yaşamayı cehennem eden.

Kim dayanabilir zamanın kırbacına?
Zorbanın kahrına, gururunun çiğnenmesine,
Sevgisinin kepaze edilmesine,
Kanunların bu kadar yavaş
Yüzsüzlüğün kadar çabuk yürümesine.
Kötülere kul olmasına iyi insanın
Bir bıçak saplayıp göğsüne kurtulmak varken?
Kim ister bütün bunlara katlanmak
Ağır bir hayatın altında inleyip terlemek.
Ölümden sonraki bir şeyden korkmasa,
O kimsenin gidip de dönmediği bilinmez dünya
Ürkütmese yüreğini?
Bilmediğimiz belalara atılmaktansa
Çektiklerine razı etmese insanı?
Bilinç böyle korkak ediyor hepimizi:
Düşüncenin soluk ışığı bulandırıyor
Yürekten gelenin doğal rengini.
Ve nice büyük, yiğitçe atılışlar
Yollarını değiştirip bu yüzden.
Bir iş, bir eylem olma gücünü yitiriyorlar.

Ama sus, bak, güzel Ophelia geliyor.

Peri kızı dualarında unutma beni,

Ve bütün günahlarımı.

OPHELIA

Efendimiz nasıllar, bu son günlerde?

HAMLET

Eksik olmayın sultanım, iyiyim, iyi, çok iyi.

OPHELIA

Efendimiz, kıymetli şeyler vermiştiniz bana,

Kaç gündür geri vermek istiyordum size:

Buyurun, alın şimdi,

HAMLET

Hayır, ben vermedim; hiçbir şey vermedim size.

OPHELIA

Verdiniz efendimiz, unutmuş olmalısınız:

Öyle güzel sözler de söylemiştiniz ki verirken,

Kıymetleri büsbütün artmıştı benim için.

Şimdi kokuları uçtu artık, geri alın.

En zengin hediyeleri değersiz bulur böyle yürekler.

Onları veren sevmez olunca artık.

Buyurun, efendimiz.

HAMLET

Hele hele! Siz doğru sözlü müsünüz?

OPHELIA

Efendimiz?

HAMLET

Güzel yüzlü müsünüz?

OPHELIA

Ne demek bu efendimiz?

HAMLET

Şu demek ki, doğru sözlü güzel yüzlüyseniz, doğruluğunuzun güzelliğinizle hiçbir alışverişi olmamalı.

OPHELIA

Güzelliğin doğruluktan daha iyi arkadaşı olabilir mi?

HAMLET

Olur ya! Çünkü doğruluğun gücü güzelliği kendine benzetinceye kadar, güzelliğin gücü doğruluğu bir kahpeye çevirebilir. Olmayacak bir şeydi bu eskiden, ama şimdiki zamanda oluyor, görüyoruz. Sizi gerçekten sevmişim bir ara.

OPHELIA

Evet. buna inandırmıştınız beni.

HAMLET

İnanmamalıydınız bana. Çünkü doğruluğu ne kadar aşılarsan aşıla, çürük kökümüze bizim, eski meyvenin tadı gitmiyor kolay kolay! Sevmiyordum sizi.

OPHELIA

Ne kadar aldanmışım.

HAMLET

Git, bir manastıra gir! Ne diye günah çocukları besleyeceksin? Ben doğru adamımdır az çok, yine de öyle şeylerle suçlayabilirim ki kendimi, anam hiç doğurmasa daha iyi ederdi beni. Çok gururluyum, hınçlıyım, tutkuluyum. Bir anda öyle kötülükler geçirebilirim ki kafamdan, ne düşüncem hepsini kavramaya yeter, ne hayal gücüm biçimlendirmeye, ne zamanım gerçekleştirmeye. Ne diye sürünür durur benim gibiler yerle gök arasında? Aşağılık herifleriz hepimiz; İnanma hiçbirimize, manastıra gir... Babanız nerde?

OPHELIA

Evde efendimiz.

HAMLET

Kapıları üstüne kapayın da bari, evinden başka yerde maskaralık etmesin! Allaha ısmarladık!

OPHELIA

Ulu Tanrım, sen yardımcısı ol!

HAMLET

Evlenirsen şu acı sözü çeyiz diye götürürsün benden: Buzlar kadar el değmedik, karlar gibi temiz de olsan çamur atılmaktan kurtulamayacaksın. Manastıra git. Haydi, elveda! Ama ille de evleneceksen, sersemin biriyle evlen: Çünkü akıllılar sizin kendilerini ne canavara çevireceğinizi bilirler. Manastıra, manastıra git; çarçabuk hem de. Elveda!

OPHELIA

Allahım, sen şifasını ver!

HAMLET

Boya kullandığınızı da duydum sizin, duymaz olur muyum? Tanrı size bir yüz vermiş, siz tutup başka bir yüz yapıyorsunuz kendinize. Kırıtmalar, fıkırdamalar, yapmacıklı konuşmalar, Tanrının yarattıklarına uydurma ad takmalar, hayasızlığı saflık gibi göstermeler. Hadi canım, ben yokum artık bunlarda, deli etti bunlar beni! Ben derim ki kimseler evlenmesin bundan sonra. Bundan önce evlenenler, bir tanesi dışında, öyle yaşasın gitsin, üst tarafı kalsın olduğu gibi. Manastıra, manastıra diyorum sana!

(Çıkar.)

OPHELIA

Yazıklar olsun, o soylu zekâ nasıl çökmüş!

Sarayın gözü, ordunun kılıcı, bilimin dili,

Güzel yurdumuzun umudu, gülü,

Kibarlığın aynası, zarifliğin kalıbı,

Bütün gözlerin gözdesi bitmiş, yok olmuş!

Ve ben, en mutsuzu, en dertlisi kadınların,

Ben ki balını tattım sözlerindeki şiirin,

Şimdi o soylu, o şahane kafanın

Düzeni bozulmuş çanlara döndüğünü mü görecektim?

O eşsiz örnek insanın, o çiçek açan gençliğin.

Solup gittiğini mi görecektim çıldırarak?

Ah, mutsuz başım! O gördüklerimi gören de ben.

Bu gördüğümü gören de!

(Kral ve Polonius saklandıkları yerden çıkar.)

KRAL

Aşk mı bu? Hayır, aşk değil içini kemiren;

Söylediklerinde pek düzen yok ama,

Çılgınlığa benzer bir şey de yok.

Başka bir şey var içinde,

Bir başka sır yatıyor derdinin arkasında.

Korkarım çıkınca ortaya kabuğunu kırıp

Bir felaket getirecek başımıza.

Bunu önlemek için hemen verdiğim karar şu:

İngiltere'ye gitmeli bir an önce,

Geciken alacaklarımızı istemeye sözde.

Belki denizler, değişik yerler, yeni görüntülerle

Dağıtır içindeki saplantıyı.

Bir şeye takılmış kafası,

Durmadan onu düşünmek bozuyor aklını.

Ne dersin bu düşünceme?

POLONIUS

İyi olur elbet. Ama ben yine de,

Bir aşk yarası var diyorum,

Derdinin kaynağında. Başlangıcında.

Ne var Ophelia? Gel bakalım.

Duyduk hepsini Lord Hamlet’in sözlerinin.

Efendimiz, siz bilirsiniz ama,

Uygun görürseniz, oyundan sonra,

Kraliçe annesi yalnız görüşsün kendisiyle,

Derdini sorsun, sözünü sakınmadan konuşsun.

Ben de, izin verirseniz saklanıp bir yere,

Dileyeyim bütün konuşacaklarını.

O da söyletemezse, gönderin İngiltere’ye,

Ya da uygun göreceğiniz başka bir yere.

KRAL

Öyle olsun. Delilik büyüklere geldi mi

Hiç ardını bırakmadan izlemeli.

2. Sahne

(Şatoda bir salon.)

(Hamlet ve üç oyuncu girer.)

HAMLET

Verdiğim parçayı, ne olur, dediğim gibi, rahat, özentisiz söyle. Çünkü birçok oyuncular gibi söz parlatmaya kalkacaksan, mısralarımı şehrin tellalına okuturum daha iyi. Elini kolunu da havalara savurma öyle; ölçüsünde, tadında bırak her şeyi. Duyduğun coşkunluk bir sel, bir fırtına, bir kasırga gibi de olsa, onu dindirecek bir hava bulmalı, buldurmalısın. Doğrusu, yürekler acısı geliyor bana gürbüz bir delikanlının takma saçlar sakallar içinde, bir acıyı yüreğini paralarca, didik didik ederce bağırıp halkın kulaklarını yırtması; halk ki çok kez anlaşılmaz, dilsiz oyunları, gürültü, gümbürtüyü sever. Bir oyuncu Termagant'ın kendisinden daha yaygaracı, Nemrut'tan daha nemrut oldu mu, hak ettiği şey kırbaçtır bence. Bu hallere düşme rica ederim.

OYUNCU

Düşmem efendimiz.

HAMLET

Fazla durgun da olma; aklını kullanıp ölçüyü bul: Yaptığın söylediğini tutsun, söylediğin yaptığını. En başta gözeteceğimiz şey, yaradılışa tabiata aykırı olmamak. Çünkü bunda sapıttık mı tiyatronun amacından ayrılmış oluruz. Doğduğu gün de, bugün de tiyatronun asıl amacı nedir? Dünyaya bir ayna tutmak, iyilerin iyiliklerini, kötülerin kötülüklerini göstermek, çağımızın ne olup ne olmadığını ortaya koymak. Gerçeği büyütmek ya da küçültmekle bilgisizleri güldürebilirsiniz, ama bu bilenleri üzer; oysa bir tek bilgili dost, bilgisiz bütün bir kalabalıktan daha önemli olmalı sizin için. Ah, ben öyle oyuncular gördüm ki sahnede, öyle beğenilen, alkışlanan oyuncular gördüm ki, günaha girmeyeyim ama, değil Hıristiyan, değil

Müslüman, insan bile değillerdi. Öylesine şişirme, uydurma hallere giriyorlardı ki, dedim bunları tabiatın kaba işçileri yaratmış olmalı, insan yapıyorum derken insanlığın berbat bir kopyasını yapmışlar.

BİRİNCİ OYUNCU

Bu kusurumuzu az çok yendik sanıyorum efendimiz!

HAMLET

Az çok değil, iyice yenmeli bunu. Sakın söyleyeceklerinden fazlasını söyletmeyin soytarılarınıza. Öylelerini gördüm ki, kendi başlarına gülmeye ve seyircilerin en anlayışsızlarını güldürmeye kalkışıyorlar. Hem de oyunun anlayış isteyen en can alıcı yerinde. Kötü bir şey bu; acıklı bir budalalık bu yoldan tutunmaya çalışmak. Haydi, gidin hazırlanın.

(Oyuncular çıkar. Polonius, Rosencrantz ve

Guildenstern girer.)

HAMLET

Evet sayın Lord? Kral gelecek mi bu şaheseri görmeye?

POLONIUS

Kraliçeyle birlikte hem de, neredeyse gelirler.

HAMLET

Söyleyin oyunculara çabuk olsunlar.

(Polonius çıkar.)

Siz de yardım eder misiniz çabuk olmalarına?

ROSENCRANTZ ve GUILDENSTERN

Ederiz efendimiz.

(Rosencrantz ve Guildenstern çıkar.)

HAMLET

Horatio! Neredesin?

HORATIO

Burada, canım efendimiz, emrinizde.

HAMLET

Horatio, senden daha doğrusunu görmedim

Bugüne dek tanıdığım insanlar arasında.

HORATIO

Aman etmeyin, efendimiz.

HAMLET

Yoo, sana yaranmak istiyorum sanma!

Ne beklediğim olabilir senden, sen ki,

Rahat bir yürekten başka gelirin yok,

Yiyip içmek, giyinip kuşanmak için.

Fakir insana ne diye yaltaklansınlar,

Bırak, haşmetli budalaların

Pabucunu yalasın dalkavuk dilleri,

Ayak öpmenin çıkar sağladığı yerde yalnız,

Çözülsün dizlerin gevşek bağları!

Bak bana! Şu seven yüreğim benim,
Dilediğini kendi seçmeye başlar başlamaz,
İnsanları birbirinden ayırt etmesini bilir bilmez
Çözülmez bağlarla bağlandı sana. Çünkü sen
Dertler içinde dertlenmeyen adamdın,
Hep güler yüzle karşılıyordun,
Kaderin acı tatlı bütün cilvelerini.
Ne mutlu o insanlara ki.
Uzlaştırıp akıllarıyla yüreklerini
Birer kavala dönmezler kör feleğin elinde,
Onun dilediği sesleri çıkararak.
Tutkuların kölesi olmayan kim varsa gelsin
Ona da açıktır yüreğimin derinleri,
Yüreğimin seni sakladığım en sıcak yeri.
Amma da uzattım sözü...
Bu akşam, kralın önündeki oyunda.
Sana babamın ölümü üstüne anlattıklarımı
Oldukça andıran bir yer var.
Orası gelince, aman kaçırma olur mu,
Var dikkatini toplayıp gözetle amcamı.

Gizlediği cinayet, sözün bir yerinde,

Açığa vurmazsa eğer kendini,

Cehennemlik bir hortlak görmüşüz sadece.

Ve zebanilerin örsünden daha karaymış

Benim kafamda kurduklarım. Aman, aç gözünü!

Benim gözlerim de hep onda olacak.

Sonra baş başa verir düşünürüz

Ne renk verdi diye.

HORATIO

Peki efendimiz; eğer bu oyunda o

Bir hırsızlık eder de kaçarsa gözümden

Ben ödemeye razıyım çalınacak olanı!

(Boru sesleri. Kral, Kraliçe, Polonius, Ophelia, Rosencrantz, Guildenstern ve başkaları meşale taşıyan subaylarla girer.)

HAMLET

Geliyorlar oyunu görmeye; kaçık rolünü oynamaya başlamalı! Horatio, bir yer bul kendine.

KRAL

Yeğenimiz Hamlet nasıllar, iyiler mi?

HAMLET

Çok iyidirler, maşallah! Bukalemun misali, hava yiyip umut içiyorum, iğdiş horozlar bile bundan daha iyi beslenmez!

KRAL

Bu karşılık benim anlayacağım cinsten değil. Benim aklımı aşıyor bu sözler.

HAMLET

Benimkini de doğrusu!

(Polonius'a.)

Sayın Lord, üniversitede bir kez sahneye çıkmıştınız değil mi?

POLONIUS

Çıktım efendimiz; iyi bir oyuncu olduğum da söylendi.

HAMLET

Neyi oynamıştınız?

POLONIUS

Jül Sezar'ı. Sarayda öldürüldüm. Brutus öldürdü beni.

HAMLET

Böyle bir saray öküzünü öldürmek ne canavarlık! Oyuncular hazır mı?

ROSENCRANTZ

Evet efendimiz, emrinizi bekliyorlar.

KRALİÇE

Canım Hamlet, gel şöyle yanıma otur.

HAMLET

Hayır, canım anneciğim, bu maden daha mıknatıslı.

(Ophelia'nın dizlerine uzanır.)

POLONIUS

(Krala.)

Bakın bakın, duydunuz mu?

HAMLET

Sayın bayan, kucağınızda yatabilir miyim?

OPHELIA

Hayır efendimiz.

HAMLET

Başımı şöyle koyabilir miyim demek istedim.

OPHELIA

Buyurun efendimiz.

HAMLET

Kaba şeyler mi düşündüm sandınız?

OPHELIA

Hiçbir şey sanmadım efendimiz.

HAMLET

Bir bakirenin dizleri arasına yatırılacak güzel bir düşünce bu.

OPHELIA

Neymiş o efendimiz?

HAMLET

Hiçbir şey.

OPHELIA

Pek keyiflisiniz.

HAMLET

Kim, ben mi?

OPHELIA

Evet efendimiz.

HAMLET

Yok canım, size soytarılık etmek benimkisi! Hem keyifli olmaktan iyisi var mı? Baksanıza annem ne sevinçli görünüyor, oysa babam öleli iki saat bile olmadı.

OPHELIA

Aman ne diyorsunuz, iki aydan çok oldu.

HAMLET

O kadar oldu ha? Öyleyse şeytan giysin bu karaları. Ben samur kürkler yaptırayım kendime. Allah Allah! Öleli iki ay olsun da unutulmasın hâlâ bir insan? Demek biraz gayretle altı ay kadar da sürebilir bir büyük adamın hatırlarda kalması! Kiliseler yaptırmasından başka çare yok: Başka türlü silinip gidecek dünyadan tahta at gibi. Mezar taşında şu yazı olan tahta at gibi:

“Yazık oldu, yazık oldu,

Tahta at öldü, unutuldu.”

(Boru sesleri. Perde açılır. Pantomim başlar.)

(Bir kralla bir kraliçe coşkun bir sevgi gösterisiyle girerler. Kraliçe kralı kucaklar; önünde diz çöküp bağlılığını anlatır. Kral yerden kaldırıp başını omzuna kor. Kraliçe onu uyur görünce, ayrılır yanından. O zaman bir adam girer içeri. Kralın tacını başından alır, tacı öper, kralın kulağına zehir akıtır ve çıkar. Kraliçe döner, kralı ölmüş görüp saçını başını yolar. Zehirleyen adam iki üç kişiyle tekrar gelir. O da kraliçeyle yanar yakınır, ölü dışarı götürülür. Zehirleyen adam kraliçeye sevgisini anlatıp hediyeler verir. Kraliçe önce soğuk davranır, ama sonunda kucağına düşer.)

(Çıkarlar.)

OPHELIA

Ne demek oluyor bu, efendimiz?

HAMLET

Ne demek olacak? Alan almış, satan satmış, olan olmuş.

OPHELIA

Oyunun konusunu veriyor her halde bu pantomim.

(Bir oyuncu girer.)

HAMLET

Bu gelen söyler ne olduğunu. Oyuncular sır saklayamazlar: Gizli kapaklı ne varsa çıkarırlar ortaya.

OPHELIA

Pantomimi de açıklayacak mı?

HAMLET

Elbette, istersen sen de bir tane oyna onu da açıklar. Sen oynamaktan utanmazsan o açıklamaktan ne diye utansın?

OPHELIA

Ne kadar zalimsiniz, ne kadar zalim! Bırakın, ben oyunu seyredeceğim.

OYUNCU

Güvenip cömert hoşgörünüze

Bir oyun getirdik önünüze

Sabrınız tükenmesin dinlerken

Tragedyamızı da, bizi de.

(Çıkar.)

HAMLET

Bu da ne? Prolog mu? Yüzük taşı dörtlüğü mü?

OPHELIA

Biraz kısa gerçekten.

HAMLET

Kadınların aşkı gibi.

(İki oyuncu girer.)

GONZAGO

Otuz kez dolandı Phoibos'un atları

Tellus'un yuvarlağını, Neptün'ün sularını,

Ödünç ışıklarıyla otuz kez on iki ay,

On iki kez, otuz kez aştı gecelerimizi,

Aşk Tanrısı bağlayalı yüreklerimizi,

Ellerimiz birleşeli kutsal törende.

BATISTA

Ay da güneş de dönsün bir o kadar daha,

Dönsün, bu aşkımız ermeden sona.

Ama yazık, ne yazık ki son günlerde

Öyle dertli, öyle yorgun, öyle bezgin,

Öyle değişmiş görünüyorsunuz ki bana

Türlü korkular ürpertiyor yüreğimi.

Benim korkularım da üzmesin sakın sizi.

Kadınlar ne kadar severse o kadar korkar.

Sevgileri de kuşkuları da varsa aşırı var.

Yoksa hiç yoktur. Siz bilirsiniz.

Benim ne türlü sevdiğimi.

Öyleyse anlayın ne türlü korktuğumu.

Büyük sevgide, küçük kuşkular korkuya döner,

Küçük korkular büyüdükçe artar büyük sevgiler.

GONZAGO

Evet yakındır sevgilim, ayrılacağımız gün;

Gücüm kalmadı hayatımı sürdürmeye.

Ama sen şanın şerefinle, hayranlarınla

Daha yaşayacaksın bu güzel dünyada,

Belki seni benim kadar seven bir koca...

BATISTA

Aman susun, yeter! Böyle bir sevgi

Ancak bir ihanet olarak girebilir yüreğime

Bir daha evlenirsem lanet yağsın başıma!

Yalnız ilkini öldüren varır ikinci kocasına.

HAMLET

(Kendi kendine.)

Zehir zakkum bu kadarı, zehir zakkum!

BATISTA

İkinci evlenmeye kadını sürükleyen şey

Aşağılık bir hesaptır, sevgi değil.

Bir kez daha öldürmüş olurum kocamı

Bir kocaya açarsam yatağımı.

GONZAGO

İnanıyorum söylediğini candan söylediğine,

Ama bugünkü karar yarın bozulur çok kez.
Hafızanın kulu olmaz kararımız,
Çabuk doğduğu için büyümeden ölür,
Nasıl ki ham meyve dalında durur da,
Oldu mu kendiliğinden düşüverir yere.
Kendi kendimize verdiğimiz sözü tutmak,
En çabuk unuttuğumuz şeydir, ne yapsak.
Tutku bitti mi, istem de biter gider,
Ateşli sevinçler de kederler de
Yeminleri yakarlar kendileriyle birlikte.
Sevincin en coştuğu yerde dert en çok yerinir,
Bir dokunmada dert sevince döner, sevinç dertlenir.
Madem bu dünya bile yok olacak bir gün
Sevginin bitmesine insan neden üzülsün?
Sevgi mi kaderi kovalar, kader mi sevgiyi?
Daha kimseler çözmedi bu bilmeceyi.
Düşen büyük adamı en sevdiği unutur,
Yükselen züğürde düşmanları dost olur.
Sevgi talihin peşindedir diyecek insan
Bunca dost görünce büyüklere kul kurban!

Başı darda olan dayanak aramaya görsün,

Sözde dostları düşman kesilir bütün.

Ama ilk düşünceme döneyim yine

İsteklerimiz öyle çatışır ki kaderimizle

Bütün kurduklarımız yıkılır gider.

Düşünceler bizim, olaylar bizim değiller.

Sen yine bir daha evlenmeyeceğine inan,

İnancın değişir kocan öldüğü zaman.

BATISTA

Ne gökler ışık versin, ne yerler meyve!

Geceler, gündüzler rahatı zehir edin bana!

Umudum, inancım, hor görün dualarımı,

Bir keşişin çilesine dönsün yaşamım.

Gelsin yaksın umutlarımı birer birer

Sevinçleri karanlığa çeviren dertler!

Dünyada ahrette bela bırakmasın peşimi

Dul kalıp da bir gün yenilersem eşimi!

HAMLET

(Ophelia'ya.)

İster misin unutsun şimdi bu yemini!

GONZAGO

Büyük bir yemin bu. Sevgilim bırak beni!

Bir ağırlık çöküyor başıma; uykuyla

Kurtulmak istiyorum sıkıcı gündüzlerden.

(Uyur.)

BATISTA

Uyu, tatlı uykular dinlendirsin başını,

Kem gözler ayırmasın iki can yoldaşını!

(Çıkar.)

HAMLET

Kraliçem. ne diyorsunuz bu oyuna?

KRALİÇE

Kadının yeminleri aşırı geldi bana.

HAMLET

Ama tutacak yeminini.

KRAL

Oyunu biliyor musun. Kötü bir şeyler olmasın sakın sonunda.

HAMLET

Hayır, hayır! Şaka hepsi, zehirleme de şaka! Kötülük falan yok.

KRAL

Adı ne bu oyunun?

HAMLET

Fare Kapanı. Ne münasebet diyeceksiniz. Bir arka anlamı var bunun. Bu oyun Viyana'da işlenmiş bir cinayeti anlatıyor. Duka'nın adı Gonzago, karısınınki Batista. Göreceksiniz ya, alçakça bir iş bu; ama konunun ne önemi var? Haşmetli kralımızın ve benim vicdanlarımız rahat olduğuna göre, bizi ilgilendirmez. Yarası olan gocunsun, bizim yaramız falan yok.

(Lucianus bir zehir şişesiyle girer. Uyuyana doğru yürür.)

Bu gelen Lucianus, kralın yeğeni.

OPHELIA

Bir koro başı gibisiniz, efendimiz.

HAMLET

Sizinle sevgiliniz arasında olan biteni de anlatabilirdim. Oynatılan kuklaları bir görebilseydim.

OPHELIA

Bıçak gibi keskin diliniz, bıçak gibi.

HAMLET

Bıçağımı körletmeye kalkmayın, inletir sizi.

OPHELIA

Daha keskin, daha beter.

HAMLET

Seçtiğiniz kocalar gibi. Başla işine, katil. Lanet olsun.

Bırak o surat asmaları da, gör işini: Haydi:

“Kara kuzgun bağırıyor ölüm diye.”

LUCIANUS

Düşünce kara eller çabuk, zehir keskin,

Fırsat bu fırsat, saat bu saat, kimseler yok.

Ey sen, gece sökülmüş otların korkunç özü,

Hekate’nin üç kez pişirdiği,

Büyülerin gücü, kendi amansız gücünle,

Dipdiri hayatı bir anda yok et.

(Zehri uyuyanın kulağına döker.)

HAMLET

Bahçesinde zehirliyor adamı, tacını tahtını almak için. Adı Gonzago zehirlenenin. Gerçek bir olayı anlatıyor bu oyun, aslı en güzel İtalyancayla yazılmış. Şimdi katilin Gonzago’nun karısını nasıl baştan çıkardığını göreceksiniz.

OPHELIA

Kral kalkıyor.

HAMLET

Neden? Kuru sıkı atıştan mı korktu?

KRALİÇE

Neniz var, efendimiz?

POLONIUS

Oyunu durdurun.

KRAL

Işık tutun bana! Çıkalım!

HEPSİ BİRDEN

Işık, ışık, ışık!

(Hepsi çıkar, Hamlet'le Horatio kalır.)

HAMLET

Bırakın yaralı geyik gitsin ağlasın

Diri ceylan oynaşırken

Böyle kurulmuş düzeni dünyamızın

Ben beklerim sen uyurken.

Bununla dostum, tüyler, püsküllerle, delikli pabuçlar üstünde de iki kırmızı gülle, bir tiyatro kumpanyası alır mı beni, işlerim ters giderse?

HORATIO

Yarım ücretle alır.

HAMLET

Yoo tam ücret isterim!

Çünkü, bilmelisin, sevgili Damon,

Bu perişan ülkenin kralı

Koca Jüpiter'ken düne dek

Şimdi bir, şimdi bir... Baha hindi!

HORATIO

Kafiyeli de olabilirdi.

HAMLET

Ah, canım Horatio, hayaletin dedikleri üstüne bin altın bahse girmeye varım... Gördün değil mi?

HORATIO

Hem de nasıl, efendimiz.

HAMLET

Zehir lafı edilir edilmez...

HORATIO

Çok iyi fark ettim.

(Guildenstern ve Rosencrantz girer.)

HAMLET

He hey! Çalgı istiyoruz! Gelsin flavtalar!

Kral niçin sevmedi tiyatroyu?

Sevmedi de ondan yahu!

Haydi, gelsin çalgılar!

GUILDENSTERN

Efendimiz, bir kelime söyleyebilir miyim?

HAMLET

Aman ne demek, bir hikâye anlat istersen.

GUILDENSTERN

Kral efendimiz...

HAMLET

Evet bayım, ne olmuş krala?

GUILDENSTERN

Kralın hali çok kötüydü giderken.

HAMLET

İçkiden mi?

GUILDENSTERN

Hayır, efendimiz, öfkeden daha çok.

HAMLET

Bunu gidip hekimine söylemeniz daha doğru olurdu. Çünkü ben kan almaya falan kalkarsam, büsbütün azar öfkesi.

GUILDENSTERN

Efendimiz. biraz çeki düzen verin sözlerinize; bana karşı hırçınlaşmayın bu kadar.

HAMLET

Yatıştım bayım, söyleyin.

GUILDENSTERN

Kraliçe, anneniz, çok perişan bir halde size yolladı beni.

HAMLET

Hoş geldiniz, safa geldiniz.

GUILDENSTERN

Yoo, efendimiz, bu nezaket hiç de yerinde değil. Rica ederim akıllıca karşılık verin bana.

Ben annenizin emirlerini söylemeye geldim size. Dinlemek istemiyorsanız, giderim, görevim de biter.

HAMLET

Beceremeyeceğim bunu.

GUILDENSTERN

Neyi efendimiz?

HAMLET

Akıllıca bir karşılık vermeyi, aklım bozuk çünkü benim. Ama herhangi bir karşılık istiyorsanız, buyurun, daha doğrusu annem buyursun. Yalnız sözü uzatmadan öze giderek. Annem, diyordunuz...

ROSENCRANTZ

Diyor ki anneniz, davranışınız şaşırtmış, hayretlere düşürmüş kendilerini.

HAMLET

Ne yaman bir evlatmışım! Annem şaşkına dönmüş bana hayranlığından! Bu hayranlığın bir kuyruğu yok mu arkasında? Ne buyuruyor başka?

ROSENCRANTZ

Yatmadan önce odasına gitmenizi istiyorlar.

HAMLET

Buyruklarını dinleyeceğiz on kez anamız da olsalar. Başka, bir işiniz kaldı mı benimle?

ROSENCRANTZ

Bir zamanlar beni severdiniz efendimiz.

HAMLET

Yine de severim, şu hırsız, iki yüzlü ellerim kırılsın ki severim!

ROSENCRANTZ

Peki, nedir, efendimiz, nedir böyle çileden çıkmanızın sebebi? İyileşmenizin yolunu kapıyorsunuz bir dosta söylememekle derdinizi, ne istediğinizi.

HAMLET

Yükselmek istiyorum, dostum.

ROSENCRANTZ

Nasıl olur? Danimarka tahtını size bırakacağını söylemedi mi kral?

HAMLET

Evet, değil mi ya! "Yonca biter de yersin!" Bu atasözü küflendi biraz.

(Çalgıcılar flavtalarla girer.)

Hah, flavtalar geldi! Verin şunlardan birini bana. Bir sözüm var size, gelin şöyle. Siz neden hep bordama sokuluyorsunuz benim, yolumdan çıkarmak isterce beni?

GUILDENSTERN

Haddimi bilmiyorsam, sevgimin sınırları aşmasındandır bu efendimiz.

HAMLET

Pek anlayamadım ne demek istediğinizi. Şunu çalar mısınız biraz?

GUILDENSTERN

Çalmasını bilmem efendimiz.

HAMLET

Rica ederim.

GUILDENSTERN

Sahi söylüyorum, çalamam.

HAMLET

Yalvarırım, çal.

GUILDENSTERN

Elimi sürmüş değilim flavtaya efendimiz.

HAMLET

Kolay, canım, yalan söylemek kadar kolay. Şu deliklere parmaklarını koyacaksın, ağzını da şuraya ve üfleyeceksin. En tatlı sesler çıkıverecek kendiliğinden. Alın, bakın; işte delikleri şunlar.

GUILDENSTERN

Ama iki sesi bile yan yana getiremem. Hiç anlamam bu işten.

HAMLET

Ya, gördünüz mü! Düşünün ne kadar küçük görüyorsunuz beni. Çalmaya kalkıyorsunuz beni. Perdelerimi bilirmiş gibi davranıyorsunuz. Sırlarımı üfürmek istiyorsunuz yüreğimden; en yüksek, en alçak sesleri çıkarmak istiyorsunuz benden. Oysa şu çalgıyı, içi güzelim seslerle dolu, şu ufacık çalgıyı, bilmem, beceremem diyorsunuz söyletmesini. Allahtan korkun, bu düdükten daha mı kolay beni öttürmek? Dilediğiniz çalgıya benzetin beni, kırın koparın tellerimi perdelerimi, bir tek ses çıkaramazsınız benden.

(Polonius girer.)

İyi ki geldiniz, Sayın Polonius.

POLONIUS

Efendimiz, kraliçe hemen görmek istiyor sizi.

HAMLET

Şu bulutu görüyor musun, şurada? Bir deveye benziyor değil mi?

POLONIUS

Doğru, vallahi, tıpkı bir deve.

HAMLET

Bense bir fareye benzetiyorum.

POLONIUS

Evet, sırtı, tam bir fare sırtı.

HAMLET

Balina sırtı mı yoksa?

POLONIUS

Tamam, ta kendisi, balina sırtı.

HAMLET

Öyleyse anneme gidebilirim, şimdi.

(Kendi kendine.)

Bu soytarılıklar öldürecek artık beni.

(Yüksek sesle.)

Şimdi geliyorum.

POLONIUS

Gidip söyleyeyim geleceğinizi.

(Polonius çıkar.)

HAMLET

Şimdi, dile kolay şimdi demek.

Güle güle dostlarım.

(Hamlet dışında hepsi çıkar.)

İşte en uğursuz, en korkunç saati gecenin,

Bu saatte açılır mezarları ölülerin,

Cehennemin soluğu imdi sarar dünyayı,

Sıcak sıcak kan içebilirim bu saatte,

Öyle korkunç şeyler yapabilirim ki,

Tüyler ürpertir gündüz gözüyle görülmesi.

Ama tut kendini! Ananın yanına gidiyorsun şimdi.

Yüreğim, katılaşma, taş olma sakın, yüreğim!
Neron’un canavarlığı girmesin içine.
Bırak sert olmasına sert, ama insan kalayım.
Hançer gibi konuşayım, hançer olmadan.
Dilim de, içim de iki yüzlü olsun bu işte:
Sözlerim canını ne kadar yakarsa yaksın.
Sakın, ey ruhum!
El kaldırmama izin verme sakın!

(Çıkar.)

3. Sahne

(Şatoda bir başka oda.)

(Kral, Rosencrantz ve Guildenstern girer.)

KRAL

Beğenmiyorum halini, doğru da bulmuyorum

Çılgınlığının başıboş bırakılmasını.

Hazır olun. Yazılı emirlerimi alacaksınız:

İngiltere'ye gidecek sizinle birlikte.

Memleketimizin yüksek yararlarına aykırı,

Göz yummak yanı başımızdaki bir tehlikenin

Günden güne büyümesine bu çılgınlıklarla.

GUILDENSTERN

Hazırız ödevimizi yerine getirmeye.

Kutsal, tanrısal bir kaygı sayarız

Bunca insanın hayatı, rahatı için

Efendimizin almak zorunda olduğu tedbirleri.

ROSENCRANTZ

Tek başına bir tek insan bile

Ruhunun bütün gücü, bütün direnciyle

Korur kendini belaya karşı.

Bunca insanın dayanağı olan varlık

Elbet daha da çok korumalı kendini.

Bir kral ölürken tek başına ölmez;

Bu ölüm bir girdap gibi çeker götürür

Ne varsa çevresinde. Koca bir çarktır o.

En yüksek dağın başında dönen.

Binlerce eklenti takıntı vardır

Bu çarkın büyük kollarında.

Bu çark bir devrildi mi, o büyük ayrıntılar,

O zavallı varlıklar da gürültüye gider.

Kral ah çekti mi bütün bir halk da çeker.

KRAL

Çarçabuk gitmeye hazırlanın rica ederim.

Bu belayı zincire vurmalıyız artık,

Pek başıboş dolaşıyor aramızda.

ROSENCRANTZ ve GUILDENSTERN

Hemen hazır oluruz.

(İkisi birden çıkar, Polonius girer.)

POLONIUS

Kraliçenin yanına gidiyor, efendimiz.

Perdenin arkasından dinleyeceğim.

Acı konuşacak onunla kraliçe, eminim;

Ama çok doğru olarak buyurduğunuz gibi,

Bir ana tarafsız olamaz hiçbir zaman,

Bir başka kulağın dinlemesi gerek konuşmayı.

Müsaadenizle kralım, yatmanızdan önce

Gelir söylerim öğreneceklerimi.

KRAL

Teşekkür ederim, dostum.

(Polonius çıkar.)

Ah, bir leş benim suçum, gökleri tutuyor kokusu;

En eski lanet, ilk kardeş kanı var içinde.

Dua da edemiyorum, ne kadar istesem de,

Günahım ağır basıyor dua isteğimden.

İki işten birini seçemez olunca

İkisini de yüzüstü bırakanlar gibiyim.

Nedir bu? Şu kırılası ellerin üstünde

Kardeş kanı bir parmak kalınlığında da olsa,

Hiçbir yağmur, hiçbir rahmeti göklerin

Yıkayamaz mı, bembeyaz edemez mi bu elleri?

Rahmet neye yarar bir suç olmazsa silinecek?

İnsan iki şey beklemez mi dualarından:

Günah işlememek, işleyince de bağışlanmak.

Kaldır öyleyse başını: Bir günahtır işlemişsin.

Kaldır, ama hangi duaya sığar senin yaptığın?

Bağışla bu korkunç suçumu, diyebilir miyim?

Diyemem, çünkü bende, elimde duruyor hâlâ

Uğrunda kardeşimi öldürdüğüm şeyler:

Tacım, krallığım ve kraliçem.

Nasıl bağışlanır suçunu başında taşıyan?

Çamurlu, pis yollarında bu dünyanın

Altın dolu eller adaleti yanıltabilir;

Kanunları satın aldığı çok görülmüştür

Cinayet kanlarına bulanmış kazançların.

Ama yukarıda, alavere dalavere yok yukarıda,

Ne yaptıysan tıpatıp onu bulursun yukarıda.

Orada tepeden tırnağa, bütün suçlarımızı

Ortaya dökmek zorundayız.

Ne yapmalı öyleyse? Ne kalıyor yapılacak?

Suçluyum demek, diyebilmek, evet, büyük şey bu,

Ama günah çıkarmak neye yarar,

Pişman olmaz, yaptığından dönmezse insan?

Ah, iğrenç kaderim, ölümden karanlık kaderim benim!

Çamurlara batmış zavallı ruhum benim,

Çırpındıkça batan, battıkça çırpınan ruhum!

Melekler, kurtarın, kurtarmaya çalışın beni!

Bükülün, bükülmek bilmeyen dizlerim!

Siz de, ey çelik telleri katı yüreğimin,

Yumuşamayın yeni doğmuş çocuğun sinirleri gibi.

Kim bilir, bir şeyler değişir belki.

(Diz çöker. Hamlet girer.)

HAMLET

Tam sırası, dua ederken... Bitirelim bu işi.

Ama cennete gider bu halinde öldürürsem;

Öcümü almış sayılır mıyım? İyi düşünmeliyim.

Bir alçak babamı öldürüyor, buna karşı ben,

Biricik oğlu babamın, cennete yolluyorum

O alçağı...

Olmaz, öç almak olmaz bu,

Bir kurtarış, canına bir minnet olur bu!
O babamı nerede ne zaman öldürdü?
Yemiş, içmiş, dünya nimetlerine doymuş,
Günahları bahar çiçekleri gibi açmışken,
Allah bilir ne hesapları vardı verilecek.
Bu herifin günahları korkunç olmasına korkunç,
Ama öç almış olur muyum, içini temizlerken,
Büyük yolculuğa hazırken vurursam?
Hayır!
Dur kılıcım, daha iğrenç bir zamanını bekle:
Sarhoş olduğu ya da öfkeden kudurduğu anı,
Haram döşeklerinde zevke daldığı,
Küfrettiği, kumar oynadığı,
Su götürmez bir günah işlediği zamanı bekle!
Vur o zaman, yere, çamura düşsün kafası!
Kapkara, lanetli canı cehennemin dibine gitsin!
Annem bekliyor beni... ama, kanlı katil,
Annem de kurtaramaz seni, bunu bil!

(Çıkar.)

KRAL

(Ayağa kalkar)

Sözlerim uçuyor havaya, ama düşüncem yerde;

Öz olmayınca söz yükselmiyor göklere!

(Çıkar.)

4. Sahne

(Kraliçe'nin odası.)

(Kraliçe ve Polonius.)

POLONIUS

Şimdi gelir neredeyse. Sözünüzü esirgemeyin sakın.

Bu kadar azıtmak da olmaz deyin.

Kralın öfkesine karşı koyduğunuzu söyleyin.

Ben şu köşede duracağım, suspus, ölü gibi.

Sert davranın, rica ederim, tersleyin.

HAMLET

(Dışarıdan.)

Anne! Anne! Anne!

KRALİÇE

(Polonius'a.)

Sözümde duracağım, merak etmeyin.

Ama çekilin artık, geliyor.

(Polonius saklanır, Hamlet girer.)

HAMLET

Evet, ne var anne?

KRALİÇE

Hamlet, babana yaptığın yapılacak şey değil.

HAMLET

Anne babama yaptığınız yapılacak şey değil.

KRALİÇE

Bırak, bırak, saçma bir karşılık bu!

HAMLET

Hadi, hadi kahpece bir soruşturma bu!

KRALİÇE

Nasıl? Ne diyorsun Hamlet!

HAMLET

Siz söyleyin, ne istiyorsunuz benden?

KRALİÇE

Kim olduğumu bilmez mi oldun?

HAMLET

Yoo, amma da yaptınız, bilmez olur muyum?

Kocanızın kardeşinin karısı,

Ve olmaz olası annemsiniz benim.

KRALİÇE

Ha dur öyleyse, sana laf anlatacak birini çağırayım da onunla konuş.

HAMLET

(Kraliçeyi durdurarak.)

Yoo, olmaz! Gel otur şuraya! Bir yere gidemezsin

Yüzüne tutacağım aynaya bakmadan önce.

Sana iç yüzünü göstermeden önce!

KRALİÇE

Ne yapıyorsun? Öldürecek misin beni?

İmdat! Yetişin! imdat!

POLONIUS

(Perde arkasından.)

Aman. yetişin! İmdat! İmdat!

HAMLET

Ne o? Bir fare mi?

(Kılıcını perdeye saplar.)

Geberdi, bir altına varım ölmediyse!

POLONIUS

Ah, vuruldum!

(Düşer ve ölür.)

KRALİÇE

Aman yarabbi! Ne yaptın?

HAMLET

Vallahi bilmem! Kral olmasın?

(Perdeyi kaldırır.)

KRALİÇE

Ne çılgınlık bu, ne kanlı bir oyun bu!

HAMLET

Kanlı oyun, evet, sevgili anne, neredeyse

Bir kralı öldürüp karısını almak kadar kötü!

KRALİÇE

Bir kralı öldürüp mü?

HAMLET

Evet, sayın bayan, öldürüp dedim.

(Perdeyi kaldırıp Polonius'u görür.)

Sen ha? Zavallı, şaşkın, sersem casus! Elveda!

Daha büyüğün sandım seni. Kaderine küs!

İşgüzarlık da belalı şeymiş gördün mü?

(Perdeyi bırakır.)

Ovuşturup durma ellerini! Sus! Otur!

Ben yüreğini ovuşturayım senin! İyi gelir belki.

Yumuşak bir yanı kaldıysa tabii,

Korkunç işlere alışıp, kaşarlanıp

Bütün duygulara karşı zırh giymediyse.

KRALİÇE

Ne yaptım ki böyle konuşabilesin benimle

Durmadan kırbaç şaklatır gibi yüzüme?

HAMLET

Öyle bir şey ki yaptığın,

Karartır gül pembe yüzünü temiz kadınlığın,

İki yüzlülüğe döndürür ahlakı, fazileti,

Saf bir sevginin alnındaki gülü koparıp

Kara bir damga basar yerine!

Kumarcı yalanlarıyla düğün yeminlerini bir eder.

Ah, öyle bir şey ki yaptığın,

Bağlılığın özünü, ciğerini söker içinden,

Kuru sözlere çevirir en tatlı inançları.

Göklerin yüzü kararır bundan,

Bu katı, bu taş yürekli toprak bile,

Yüzünü asıp kıyamet günü yaklaşmış gibi,

Ürperti duyar bu yaptığından.

KRALİÇE

Hey Allahım, neymiş yaptığım? Ne gelecek ardından

Bu şimşekli, yıldırımlı sözlerin?

HAMLET

Şuraya, şu resme bak, bir de şuna!

İki kardeşin resimleri bunlar.

Şu alımlı, görkemli yüze bak bir,

Hyperion'un saçlarını, Zeus'un alnını gör!

Mars'ın gözleri bu gözler, kükrerken savaşta;

Çevik Hermes, haberci, böyle dururdu

Göklere yakın bir tepenin başında.

Her Tanrı kendinden bir şey katmış ona sanki.

Bir insan örneği verir gibi dünyamıza.

Bu insan senin kocandı. Şimdi ötekine bak.

Bu da şimdiki kocan. Bozuk bir kara tohum gibi,

Kardeşinin ak sağlığını kemirip çökertmiş.

Gözlerin yok mu senin? Nasıl inebilirsin

O yüce dağ başından bu bataklığa?

Kör müsün sen? Aşk diyemezsin buna;

Senin yaşında coşkun değildir insanın kanı,

Durgunlaşır, akla uydurur aşkını.

Ama hangi akıl onu bırakır da bunu alır?
Duyuların var elbette, yoksa canın olmazdı,
Ama körleşmiş anlaşılan duyuların.
Çılgınlık bile bu kadar şaşırtmaz insanı,
Bu kadar bozmaz duyuları; ayırt ettirir
Birbirinden bu kadar uzak iki insanı.
Hangi şeytan bir körebeye çevirdi seni?
Gözler ellersiz, eller gözlersiz,
Görmeden, dokunmadan, yalnız kulak,
Yalnız koku alma duyusu, tek başına,
Gerçek bir duyunun sakat bir parçası bile
Aldanamaz bu kadar sersemce.
Ey utanç, yüzün kızarmaz mı oldu senin?
Ey cehennemin Tanrıya baş kaldıran şeytanı,
Bir yaşlı kadının kuru damarlarını
Böylesine azdırıp tutuşturabiliyorsan,
Bırakalım fazilet, namus balmumuna dönsün
Coşkun gençliğin elinde, erisin ateşinde!
Kimse ayıplamasın kudurup şahlanan tutkuları,
Madem buzlar bile tutuşuyor böylesine,

Madem akıl pezevenklik ediyor arzuya.

KRALİÇE

Hamlet, sus, yeter artık!

İçimin derinlerine çevirdin gözlerimi,

Öyle kara, öyle yoğun lekeler var ki içimde

Silinir, yıkanır gibi değil.

HAMLET

Evet ve bütün bunlar niçin? Nerede yaşamak için?

Yağlı, pis ter kokuları içinde bir yatağın,

Alçalıp çamura batmak için,

Gübre yığını üstünde koklaşıp sevişmek için!

KRALİÇE

Dur, konuşma artık, yeter! Yeter, canım Hamlet,

Her sözünle bir hançer saplıyorsun bağrıma.

HAMLET

Bir kanlı katil, bir canavar!

Senin eski efendinin kölesinin tırnağı olamaz!

Bir saray soytarısı! Krallığı, tahtı soyan!

Kutsal tacı raftan aşırıp cebine atan

Bir yankesici!

KRALİÇE

Yeter!

(Hayalet girer.)

HAMLET

Süprüntüden, paçavradan bir kral bozuntusu!

(Hayaleti görür.)

Koruyun beni göklerin koruyucu melekleri,

Gerin üstüme kanatlarınızı!

Nur yüzlü kralım ne istiyorlar?

KRALİÇE

Eyvahlar olsun! Çıldırdı!

HAMLET

Ceza vermeye mi geldin uyuşuk oğluna?

Vaktini, kafasını kötü kötü kullanıp

Yüce buyruğunu geciktiriyor değil mi oğlun?

Söyle!

HAYALET

Unutma! Bu gelişim bilemek için yalnız

Körlenir gibi olan hıncını.

Bak, annen şaşırdı ne yapacağını

Cenkleşiyor kendi kendisiyle, araya gir;

En zayıfları en çok sarsar gergin düşünce.

Söyle ona Hamlet.

HAMLET

Neyiniz var sayın bayan?

KRALİÇE

Ah senin ne'n var Hamlet?

Neden gözlerini boşluğa dikip

Gözsüz, kulaksız havalarla konuşmaktasın?

Bakışlarından belli aklını yitirdiğin,

Kalk borusuyla uyanan askerler gibi

Saçların fırlayıp yerlerinden

Dimdik kalkıverdiler ayağa. Canım oğlum!

Dur, sabrın soğuk sularını dök,

Ateş alev yanan öfken üstüne.

Neye bakıyorsun öyle?

HAMLET

Ona, ona! Sapsarı yüzü ışıl ışıl, baksana!

Bu hali, bu acısıyla taşlara seslense,

Taşlar duygulanıp oynar yerinden!

Öyle bakma bana, yıkma beni içimden

Bu yürekler acısı bakışınla!

Rengini unutturma bana göreceğim işin

Kan yerine gözyaşı döktürme bana!

KRALİÇE

Kime söylüyorsun bunları?

HAMLET

Hiçbir şey görmüyor musun şurada?

KRALİÇE

Hiçbir şey! Oysa görüyor da gözlerim ne varsa.

HAMLET

Hiçbir ses de duymadın mı?

KRALİÇE

Hayır, kimseler konuşmadı bizden başka.

HAMLET

Bak işte, baksana! Bak nasıl uzaklaşıyor!

Babam, sağlığında giydiği elbiselerle,

Bak. çıkıyor işte, çıkıyor şu kapıdan.

(Hayalet çıkar.)

KRALİÇE

Kafanda kurduğun bir şey o gördüğün!

Böyle olmayacak şey görür insan,

Ateşi çıkıp sayıklarken.

HAMLET

Sayıklarken mi?

Nabzım düzgün atıyor seninki gibi,

Hiçbir bozukluk yok sesinde, ateşinde.

Çılgınlık falan yok söylediklerimde.

Sor bana, anlatayım her şeyi olduğu gibi.

Bir deli unutur gider bunları.

Anacığım, gel etme, Allah rızası için,

Avutma, uyuşturma kendini bu merhemle,

Senin günahın değil de sanki

Benim çılgınlığım konuşuyor diye.

Çıbana kabuk bağlatmak olur bu sadece,

Yara işler içten içe, kemirir içini gizli gizli.

Dök bütün günahlarını Tanrının önüne,

Tövbe et yaptıklarına, yarın olacakları önle.

Gübre koma kötü otların köküne, büyürler!

Affet benim namustan yana oluşumu.

Çünkü pisliğin ortalığı sardığı bu zamanda,

İyiliğin af dilemesi gerekiyor kötülükten,

Evet, önünde eğilerek,

Sana iyilik etmeme izin ver demesi gerekiyor.

KRALİÇE

Ah, Hamlet! Yardın yüreğimi, ikiye böldün!

HAMLET

Böldümse, kötü yarısını kaldır at,

Yalnız öbür yarısıyla yaşa bundan sonra.

İyi geceler! Ama amcamın yatağına gitme;

Namuslu göster kendini, değilsen bile.

Alışkanlık bir canavardır gerçi,

Bütün duyguları yiyip bitirir;

Ama şu iyiliği de vardır ki onun

Güzel, doğru işler yapmak için de

Rahat giyilir bir urba, bir kılık sağlar bize.

Bu akşam tuttun mu kendini,

Gelecek sefer tutman daha kolay olur.

Tabiatı bile değiştirir neredeyse alışkanlık.

Şeytanı dizginleyebilir, yaman bir güçle,

İçimizden büsbütün atabilir de.

Gecen hayrolsun.

Sen Tanrının rahmetine can attığın zaman,

Ben de senin hayır dualarına can atacağım.

(Polonius'u göstererek.)

Bu mutsuza gelince, pişmanım yaptığımdan.

Ama Tanrı istedi böyle olmasını:

Onu benimle, beni onunla cezalandırmak için.

Hem belası, hem elçisi olmam için Tanrının.

Bu işi bana bırak, elbet hesabını vereceğim

Onu öldürmenin. Tekrar iyi geceler!

Zalim oluşum iyi bir insan olmak için yalnız.

Acı bir başlangıç bu, ama beteri var gelecek...

Bir sözüm daha var kraliçem.

KRALİÇE

Ben ne yapacağım şimdi?

HAMLET

Benim dediklerimi değil tabii, sakın ha!

Bırak, o et yığını kral çeksin yatağına seni:

Yanağını çimdiklesin, fareciğim desin sana!

Pis kokulu bir iki öpücükle,
Kırılası parmaklarıyla göğsünü gıdıklayarak
Söyletsin sana her şeyi:
Deli olmadığımı, mahsus öyle göründüğümü.
Söylemen doğru olur tabii bunu kendisine.
Çünkü senin gibi güzel, akıllı uslu bir kraliçe
Böyle değerli sırları nasıl saklayabilir
O kurbağadan, o kara kediden, o yarasadan?
Hangi yürek razı olabilir buna.
Hayır, akla karşı, verilmiş söze karşı da olsa,
Sen o masaldaki maymun gibi yap,
Al kafesi, götür aç evin damında,
Kuşlar uçup gitsin; kendin kuş olmaya kalkıp
Gir kafesin içine, patlat kafanı yerde.

KRALİÇE

Güven bana! Sözler soluk, soluk da cansa
Canım çıkmadan tek söz çıkmaz ağzımdan.

HAMLET

İngiltere’ye gidecekmişim, biliyor muydun?

KRALİÇE

Sahi, unutmuştum: Öyle karar verildi.

HAMLET

Mektuplar mühürlenmiş bile.

İki okul arkadaşımı katıyorlar bana,

İki engerek yılanına daha çok güvenirim onlardan.

Onlar yol gösterecekmiş bana,

Tuzak nerede kurulmuşsa oraya gitmem için.

Götürsünler, çok hoş olur benim için

Kundakçıları kundaklarıyla havaya uçurmak.

Kazdıkları kuyuyu ben onlara daha derin kazıp

İkisini de aya yollamazsam yuf olsun bana!

Tuzağa karşı tuzak, aman ne güzel şey.

(Polonius'u göstererek.)

Bununla başlayalım pılıyı pırtıyı toplamaya,

Çekip bir yana götüreyim bu işkembeyi.

Anne, iyi geceler, son defa olarak.

Ne rahat, ne uslu, ne ağırbaşlı şimdi bu devletli,

Oysa ne geveze, ne budala herifin biriydi.

Gel, hazret, gel gidelim, kurtulalım artık senden.

İyi geceler, anne.

(Hamlet Polonius'u sürükleyerek çıkar.)

IV Perde

1. Sahne

(Şatoda büyük bir oda.)

(Kral ve Kraliçe, Rosencrantz ve Guildenstern girer.)

KRAL

Bir sebebi var elbet bu ahların vahların,

Nedir bu derin göğüs geçirmeler, söyleyin,

Bilmemiz gerek. Oğlunuz nerede?

KRALİÇE

Bizi yalnız bırakın biraz.

(Rosencrantz ve Guildenstern çıkar.)

Ah, neler oldu, neler görmedim bu akşam!

KRAL

Ne var Gertrude? Hamlet nasıl?

KRALİÇE

Çıldırmış, rüzgâr ve deniz nasıl çıldırırsa

Birbiriyle savaşırken. Tam azıttığı bir ara,

Perdenin arkasında bir şeyler kımıldayınca

Çekti hemen kılıcını:

“Bir fare! Bir fare!” diye bağırdı,

Ve bir deli şaşkınlığı içinde öldürdü

Arkada saklanan zavallı ihtiyarı!

KRAL

Aman ne felaket! Demek orada olsak,

Aynı şey bizim başımıza gelecekti!

Başıboş kalması bir tehlike hepimiz için.

Evet, sizin için, benim için, herkes için.

Eyvah! Nasıl kalkarız altından bu kanlı işin?

Kabahat bize yüklenecek şimdi,

Gözlemedik, tutmadık, uzaklaştırmadık diye

Bu aklını yitirmiş delikanlıyı.

Doğrusu buydu ama başvurmadık bu çareye

Çok sevdiğimiz için kendisini.

Kötü bir illete tutulan da böyle yapar,

Duyulur da ayıplanırım korkusuyla

İliklerine kadar çürümeye katlanır.

Nereye gitti?

KRALİÇE

Öldürdüğü insanı başka yere götürmeye.

Çılgınlık içinde bile yüreği temiz ne de olsa,

Kaba madenler arasında bir tutam altın gibi:

Vahlanıyor yaptığına.

KRAL

Gel, Gertrude, gel gidelim!

Gün ışığı dağlara vurur vurmaz,

Gemi alıp götürecek onu. Bu kanlı işe gelince,

Bütün gücümüzü ve kafamızı kullanarak,

Uyutmalı, kitaba uydurmalı bu işi.

Hey Guildenstern!

(Rosencrantz ve Guildenstern girer.)

Dostlar, koşun; başka yardımcılar da alın,

Hamlet bir çılgınlık anında Polonius'u öldürmüş,

Annesinin odasından alıp bir yere götürmüş.

Bulun kendisini, tatlılıkla konuşun,

Cesedi kiliseye götürün. Çabuk, rica ederim.

(Rosencrantz ve Guildenstern çıkar.)

Gel Gertrude, en akıllı dostlarımızı çağıralım.

Bildirelim onlara ne yapmak istediğimizi

Ve başımıza gelen bu aksiliği.

Bir iftira atılmaya görsün ortaya,

Dedikodusu, hedefinden şaşmaz bir gülle gibi,

Zehirli okunu salar dünyaya.

Bu ok bize değmesin de bari.

Vurulmaz havaları delip gitsin. Gidelim burdan:

Korkular, karanlıklar düştü içime birden.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Şatoda bir başka yer.)

(Hamlet girer.)

HAMLET

İyi bir yer buldum saklayacak.

ROSENCRANTZ ve GUILDENSTERN

(Dışarıdan seslenirler.)

Hamlet! Prens Hamlet!

HAMLET

Ama sus, yavaş ol! Nedir bu sesler? Kim o bağıran Hamlet diye? Ha işte, geliyorlar.

(Rosencrantz ve Guildenstern girer.)

ROSENCRANTZ

Cesedi ne yaptınız efendimiz?

HAMLET

Toza toprağa kattım, akrabalarına!

ROSENCRANTZ

Nerde olduğunu söyleyin gidip alalım, kiliseye götürelim.

HAMLET

İnanmayın sakın.

ROSENCRANTZ

Neye inanmayalım?

HAMLET

Sizin sırrınızı saklayıp, benim sırrımı vereceğime. Hem bir kral oğlu ne karşılık versin bir süngerin sorusuna?

ROSENCRANTZ

Beni bir süngere mi benzetiyor, efendimiz?

HAMLET

Evet bayım; kralın yüz vermelerini, cömertliklerini, yetkilerini içen bir sünger. Ama böylesi kullar krala en yararlı olanlardır; çünkü kral, maymunun yiyeceğiyle oynaması gibi, onları ağzının bir köşesine saklar, evirip çevirir sonunda yutar. Sizlerin topladıklarınıza ihtiyacı oldu mu kralın, bir sıkması yeter sizi: Süngerin içi boşalıverir yeniden.

ROSENCRANTZ

Anlamıyorum ne demek istediğinizi.

HAMLET

Buna sevindim: En acı söz ninni gibi gelir sersemin kulağına.

ROSENCRANTZ

Efendimiz, cesedin nerede olduğunu söyleyin, sonra kralın yanına gelin bizimle.

HAMLET

Ceset kralın yanında, ama kral cesedin yanında değil. Nedir kral dediğin şey...

GUILDENSTERN

Şey mi efendimiz?

HAMLET

Hiçbir şey. Götürün beni ona. Tilkiye kaç, tazıya tut diyelim biraz!

3. Sahne

(Şatoda bir başka oda.)

(Kral iki üç adamıyla girer.)

KRAL

Onu da, cesedi de arattırıyorum.

Ne büyük tehlike başıboş dolaşması!

Ama kanun baskısına alınması doğru olmaz:

Kafasız kalabalıklar seviyor kendisini:

Akıllarıyla değil ki, gözleriyle seviyorlar,

Onun için suçu değil cezayı ağır bulurlar.

İyisi mi, işin sarpa sarmaması için,

Böyle birden uzaklaştırılmasını

Hesaplı bir savsaklama gibi gösterelim.

Amansız derde ya amansız deva bulacaksın,

Ya hiç dokunmayacaksın.

(Rosencrantz girer.)

Ne oldu? Ne yaptınız?

ROSENCRANTZ

Cesedi nereye götürdüğünü söyletemedik efendimiz.

KRAL

Kendisi nerede?

ROSENCRANTZ

Dışarıda efendimiz; elimiz altında, emrinizi bekliyor.

KRAL

Getirin karşımıza.

ROSENCRANTZ

Hey, Guildenstern! Getir efendimizi içeri.

(Hamlet, Guildenstern ve başkalarıyla girer.)

KRAL

Evet Hamlet? Polonius nerde?

HAMLET

Yemekte.

KRAL

Yemekte mi? Nerede yemekte?

HAMLET

Yediği yerde değil, kendisinin yem olduğu yerde. Oturuma çağrılmış bir sürü politikacı kurt üşüşmüş başına. Kurt dedin mi kralların kralıdır yiyicilikte. Biz bütün başka yaratıkları niçin semirtiriz? Bizi semirtsinler diye. Kendimizi niçin semirtiriz? Kurtlar yesin diye. Şişko kralla cılız dilenci aynı sofrada iki çeşni, iki ayrı kap yemektir sadece. Olacakları budur sonunda.

KRAL

Vah vah! Yazıklar olsun!

HAMLET

Kral yemiş bir kurdu rasgele bir insan balık yemi yapar, kurdu yutan balığı da yer.

KRAL

Ne demek istiyorsun bunlarla?

HAMLET

Hiçbir şey, sadece anlatmak istiyorum ki size, bir kral bir dilencinin bağırsakları içinde de yurt gezisine çıkabilir.

KRAL

Polonius nerede?

HAMLET

Cennette, inanmazsanız, gönderin adamlarınızı baktırın: Orada yoksa kendiniz gidip cehennemde arayın. Orada da bulamazsanız, bir ay sonra merdiven başından kokusu çıkar nasıl olsa.

KRAL

(Adamlarına.)

Gidin arayın dediği yeri.

HAMLET

Orada bekliyordur sizi eminim.

(Kralın adamları dışarı koşar.)

KRAL

Hamlet, bu yaptığın bize çok acı vermekle beraber

Senin güvenliğini düşündüğümüz için,

Çarçabuk ayrılman gerekiyor buradan.

Hazırlan, gemi kalkacak, rüzgâr elverişli,

Yol arkadaşların bekliyor seni,

Her şey hazır gitmen için İngiltere'ye.

HAMLET

İngiltere'ye ha?

KRAL

Evet Hamlet.

HAMLET

Güzel.

KRAL

Elbette, maksadımızı anlıyorsun tabii?

HAMLET

Tanıdığım bir melek var, o anlıyor. Haydi bakalım, İngiltere'ye! Allaha ısmarladık, sevgili anamız.

KRAL

Seni seven babanım ben Hamlet.

HAMLET

Hayır, anamız! Ana baba karı kocadır, karı kocaysa tek bir bedendir. Onun için, anamız. Haydi yola, İngiltere’ye!

(Çıkar.)

KRAL

Adım adım izleyin onu; hemen bindirin gemiye.

Uzatmayın işi, bu gece gitmiş olacak buradan.

Haydi! Bu defter dürüldü, mühürlendi her yanıyla.

Sizi göreyim, çabuk olun!

(Rosencrantz ve Guildenstern çıkar.)

Sen de İngiltere, dostluğuma değer veriyorsan,

Ki vermen gerek, güçlü olduğumu bildiğine göre,

Daha dipdiri ve kızıl durduğuna göre,

Danimarka’nın kılıcından yediğin yaralar,

Kendi korkunla önümüzde eğildiğine göre,

Gevşek davranmazsın yüce buyruğumuza uymakta;

Birkaç yazımız birden açıkça anlatıyor,

Hamlet’in hemen öldürülmesi gerektiğini.

Yap bunu İngiltere! Sıtma gibi yakıyor kanımı.

Kurtar beni bu dertten. Ölüm haberi gelmedikçe

Dünyalar benim olsa, keyfim gelmez yerine.

(Çıkar.)

4. Sahne

(Danimarka kırlarında bir yer.)

(Fortinbras askerleriyle girer.)

FORTINBRAS

Git, komutan, Danimarka Kralı’na selam söyle benden,

De ki, Fortinbras verilmiş söze güvenerek

Ordusuyla geçmeye izin istiyor ülkesinden.

Bizi nerede bulacağını biliyorsun.

Haşmetli kral görüşmek isterse bizimle,

Kendimiz gideriz saygılarımızı sunmaya.

Bunu böylece bildir kendisine.

KOMUTAN

Baş üstüne, efendimiz,

FORTİNBRAS

(Askerlerine.)

Ağır yürüyüşle ileri.

(Fortinbras ordusuyla çıkar. Komutan kalır.

Hamlet, Rosencrantz ve Guildenstern girer.)

HAMLET

Kimin askerleri bunlar, kuzum?

KOMUTAN

Norveç’in.

HAMLET

Nereye gidiyorlar, sorabilir miyim?

KOMUTAN

Polonya’da bir yere, savaşa.

HAMLET

Kim var başlarında bayım?

KOMUTAN

İhtiyar Norveç Kralı’nın yeğeni, Fortinbras.

HAMLET

Polonya’nın kendisine karşı mı,

Yoksa bir sınır bölgesine karşı mı?

KOMUTAN

Katıksız tam doğrusunu isterseniz,

Bir avuç toprak almaya gidiyoruz,

Adından başka yararı olmayan bir yer.

Çiftlik olsa beş altın bile vermem kirasına.

Bütün haklarıyla düpedüz satılsa bile

Ne Polonya'ya, ne Norveç'e

Bundan daha fazla gelir sağlayabilir.

HAMLET

Eh, öyleyse Polonya savaşmaz orası için.

KOMUTAN

Savaşır, askerleri gelmiş bile.

HAMLET

İki bin can, iki çuval altın harcansa,

Yine çözümlenmeyecek entipüften bir mesele.

Rahatlığın, zenginliğin çıkardığı bir çıban bu!

İşliyor, patlıyor içinden ve insan

Bilmiyor niçin, neden öldüğünü...

Saygılar ve teşekkürler bayım.

KOMUTAN

Uğurlar olsun, bayım.

(Çıkar.)

ROSENCRANTZ

Gidiyor muyuz, efendimiz?

HAMLET

Ben şimdi geliyorum, siz yürüyün önden.

(Hepsi çıkar, Hamlet kalır.)

Bütün bu rastlantılar nasıl suçluyor beni,

Nasıl mahmuzluyorlar uyuşan hıncımı!

Bir insana insan mı denir bütün işi

Yemek ve uyumak olursa dünyada yalnız?

Hayvan denir böylesine! Ne iştir bu Tanrım?

Sen ki sınırsız yaratmışsın düşüncemizi,

Sen ki geçmişi geleceği bilirsin,

Bu aklı küflensin diye vermedin elbet bize,

Öyleyken, hayvanca bir unutkanlıktan mı,

Yoksa korkakça bir dürüstlükten mi nedir,

Fazla ölçüp biçiyorum yapacağım işleri.

Kılı kırk yaran bu duraklamanın,

Dörtte biri akıl, dörtte üçü korku.

Anlamıyorum neden hâlâ kendime

Bu iş yapılmalı demekle kalıyorum hep

Yapmak için haklı sebeplerim,

İradem, gücüm, imkânlarım, her şeyim varken.

Dünya kadar örnek de var beni kışkırtacak.

Şu orduya bak: Bunca asker, bunca para;

Toy, körpe bir prens geçmiş başına
Yüreği kutsal bir tutkuyla coşmuş,
Dudak büküyor başına gelebilecek her şeye;
Ölümlü, cılız varlığıyla meydana okuyor
Kaderin, ölümün, belanın her cilvesine.
Bir hiç, bir yumurta kabuğu uğruna hem de.
Büyük sebepler olmadıkça kımıldanmamak
Gerçek büyüklük sayılmaz, işe şeref karıştı mı,
Hiç uğruna kavga çıkarmaktadır büyüklük daha çok.
Ben ne duruyorum öyleyse, ben ki
Öldürülmüş bir babam, kirletilmiş bir anam var
Aklımı da, kanımı da kızıştırmak için,
Ben hâlâ uyutmaktayım her şeyi.
Nasıl yüzüm kızarmasın görünce karşımda
On binlerce insanın yakın ölümlere gittiğini?
Bir esinti uğruna, şan olsun diye,
Mezara gidiyorlar yatağa gider gibi.
Birkaç dönüm yer savaşıp alacakları,
Orduların kılıç oynatmasına elvermez,
Ölülerin gömülmesine yetmez bir avuç toprak.

Ey düşüncem, bundan böyle ya kana boyan,

Ya da beş para etmediğine yan.

(Çıkar.)

5. Sahne

(Şatoda bir oda.)

(Kraliçe, Horatio ve bir haberci girer.)

KRALİÇE

Konuşmak istemiyorum kendisiyle.

HABERCİ

Durmadan geliyor, aklını oynatmış gerçekten.

Acınacak bir halde.

KRALİÇE

Ne istiyor?

HABERCİ

Babasını çok anıyor. Duydum ki, diyor,

Dünyada türlü dolaplar dönüyormuş.

Ahlar vahlar içinde göğsünü dövüyor;

Yok yere hırçınlaşıp tepiniyor,

Yarısı anlaşılmaz abuk sabuk şeyler söylüyor.

Bir şey dediği yok, ama dinleyenleri

Düşündürüyor karışık, tutarsız sözleri.

Kendilerince yorumluyorlar bunları.

Göz kırpmalarında, baş sallamalarında da

Gizli bir anlam varmış gibi geliyor herkese.

Olmayacak şeyler, ama akla gelmesi bile kötü.

HORATIO

Konuşmak lazım onunla. Yoksa işkilli kafalarda

Tehlikeli kuruntular uyandırabilir.

KRALİÇE

Gelsin.

(Horatio çıkar.)

Öyle bozuk ki içim, günahın özü gibi öyle bozuk ki.

Her küçük olay bir büyük felaketin

Öncüsü gibi geliyor bana.

Öyle sersemce kuşkulu oluyor ki suçlu insan

Kendi kuyusunu kazıyor korkusuyla.

(Horatio Ophelia'yla girer.)

OPHELIA

Nerde Danimarka'nın güzel kraliçesi?

KRALİÇE

Ne'n var Ophelia?

OPHELIA

(Türkü söyler.)

Nasıl ayırt ederim bir bakışta

Seveni sevmeyenden?

Külahından, tozlu çarıklarından,

Elindeki değnekten.

KRALİÇE

Vah canım Ophelia, bu türkü de ne?

OPHELIA

Ne dediniz? Aman dinleyin ne olur?

(Türkü söyler.)

Öldü, güzel sultanım, çoktan öldü,

Öldü gömüldü bile.

Başında yemyeşil otlar büyüdü,

Taşı dikildi bile.

KRALİÇE

Yoo, bak Ophelia...

OPHELIA

Ne olur dinleyin!

(Türkü söyler.)

Ak kefenler giyindi kardan beyaz

(Kral girer.)

KRALİÇE

Ah! Şu hale bakın, efendimiz.

OPHELIA

(Devam eder.)

Sarıldı çiçeklere

Arar arar sevdiğini bulamaz

Ağlayanlar içinde.

KRAL

Nasılsın Ophelia, güzel kızım?

OPHELIA

İyiyim, eksik olmayın! Fırıncının kızı baykuş olmuş diyorlar. Allah korusun! İnsan ne olduğunu bilir, ama ne olacağını bilmez. Tanrı bereketini eksik etmesin sofranızdan.

KRAL

Babasını düşünüyor bak.

OPHELIA

Kendiniz hiçbir söz söylemeyin sakın bunun üstüne,

Ama ne demek olduğunu soran olursa şöyle dersiniz:

(Türkü söyler.)

Yarın bayram, Aziz Valentine bayramı,

Erken uyanır herkes

Ben bir kızım, gelirim pencerene

Eşim ol derim sana.

Delikanlı kalktı hemen giyindi

Açtı kıza kapısını

Kız girdi içeri, kız girdi ama

Kız çıkmadı dışarı.

KRAL

Güzelim Ophelia!

OPHELIA

Peki peki, yemin değil ama söz, bitiriyorum.

(Türkü söyler.)

Ey İsa, büyük İsa sen bilirsin,

Ayıp, ne ayıp şey bu

Fırsat bulan her genç yapıyor bunu

Yüzü kızarmaksızın.

Kız dedi, Bu işi yapmazdan önce

Evleniriz demiştin.

Delikanlı şöyle karşılık verdi:

Evlenirdim sabah sabah gelip de

Koynuma girmeseydin.

KRAL

Ne zamandan beri böyle Ophelia?

OPHELIA

Elbet bir gün düzelir her şey. İnsan sabırlı olmalı; evet ama ağlamamak elimde değil düşündükçe soğuk topraklara gömüldüğünü. Kardeşim de alır haberi nerdeyse... Hadi artık, güzel öğütlerinize teşekkür ederim. Hadi, arabam gelsin! Geceniz hayrolsun, bayanlar, iyi geceler, güzel bayanlar, iyi geceler, iyi geceler!

(Çıkar.)

KRAL

Peşini bırakmayın, göz kulak olun, rica ederim.

(Horatio çıkar.)

Ah, büyük acıların zehri bu işte;

Babasının ölümü bütün bu zehrin kaynağı.

Gertrude, Gertrude, acılar geldi mi

Tek tek gelmiyor ki gözcüler gibi,

Tümenle geliyor dertler. Önce babası öldü,

Arkasından oğlun ayrıldı birden,

Kendi azgınlığıyla hak etti uzaklaştırılmayı.

Derken halk da huylanıp Polonius’un ölümünden

Başladı kötü kötü şeyler düşünmeye,

Dedikodular çıkarmaya.

Doğrusu biz de pek şaşkınlık ettik

Onu gizli gizli gömmekle çarçabuk.

Bu arada Ophelia da koptu kendinden,

Yitirdi güzelim aklını, ki onsuz nedir insan

Bir boş kalıptan, bir hayvandan başka?

Sonunda, bütün bunlar kadar kötü olarak da

Kardeşi gizlice çıkageldi Fransa’dan.

Şaşkınlık dumanları sarmış kafasını,

Bir sürü dedikodu da geliyor kulağına;

Babasının ölümü üstüne kötü söylentiler.

Millet sebep bulmayınca, ister istemez

Söz kulaktan kulağa döne dolaşa,

Suç bizim sırtımıza yükleniyor sonunda.

Sevgili Gertrude, bütün bunlar

Yaylım ateş gibi dört bir yandan

Yaralıyor, öldürüyor beni yok yere.

(Dışarıdan sesler gelir.)

KRALİÇE

Aman yarabbi! Nedir bu gürültü?

KRAL

Nerede nöbetçilerim? Tutsunlar kapıyı!

(Bir haberci girer.)

Ne var, ne oluyor?

HABERCİ

Kralım, kaçın kurtarın kendinizi!

Taşan denizler daha çabuk dolduramaz ovayı

Genç Laertes ve arkadaşlarından.

Böylesine devirip geçemez ordularınızı!

Halk kral diye alkışlıyor kendisini,

Ve sanki dünya yeniden doğuyormuş gibi

Herkes unutmuş geçmişi, gelenekleri,

Her deyimi onaylayan, destekleyen töreleri,

“Biz seçtik, Laertes kral olacak,” diyorlar.

Şapkalar, eller, diller yırtıyor havaları:

“Laertes kral olsun! Laertes kral!”

(Dışarıdan sesler gelir.)

KRALİÇE

Ne candan havlıyorlar yanlış iz peşinde!

Hey, hain Danimarka köpekleri, ters kokudasınız!

KRAL

Kırdılar kapıları!

(Laertes başkalarıyla girer.)

LAERTES

Nerede o kral?.. Sizler girmeyin arkadaşlar.

HEPSİ BİRDEN

Hayır, gireceğiz!

LAERTES

Rica ederim, bırakır mısınız beni?

HEPSİ BİRDEN

Peki, evet, peki.

LAERTES

Teşekkür ederim. Kapıyı tutun siz.

(Halk çıkar.)

Ah seni alçak kral seni? Babamı ver, babamı!

KRALİÇE

Kuzum Laertes, soğukkanlı olun biraz.

LAERTES

Kanımın bir damlası soğuk kalırsa

Piç diye bağırır bana, deyyus der babama,

Orospu damgasını vurur

Mübarek anamın tertemiz alnına!

KRAL

Laertes, nedir seni böylesine ayaklandıran

Dünyaları yıkarcasına?

Bırak gelsin Gertrude, korkma benim için.

Öyle tanrısal güçler korur ki bir kralı

İhanet göz ucuyla bakar ancak dilediğine,

Daha ileri gidemez pek. Söyle Laertes,

Nedir çileden çıkaran seni? Bırak Gertrude,

Hadi, söyle dostum.

LAERTES

Babam nerede?

KRAL

Öldü.

KRALİÇE

Kral öldürmedi ki!

KRAL

Bırak sorsun soracağını.

LAERTES

Nasıl, nasıl öldü? Kandırmacaya gelmem.

Cehennemin dibine gitsin, kara şeytanlar alsın

Sizlere ettiğim bağlılık yeminlerini!

Vicdan da, din iman da yerin dibine batsın,

Umurumda değil, cehennemlik olmak.

Bu geldikten sonra başıma benim

Ne bu dünya var gözümde, ne öteki.

Ne olacaksa olsun! İstediğim tek şey

Öcünü almak babamın var gücümle.

KRAL

Kim alıkoyabilir bundan seni?

LAERTES

Kendim yalnız, dünya önüme dursa boşuna!

Neyime güveniyorum derseniz,

Öyle iyi kullanacağım ki nem varsa,

Büyük şeyler yapacağım ufak gücümle.

KRAL

Peki, Laertes, sen gerçeği arıyorsan eğer,

Sevgili babanın ölümündeki gerçeği,

Dost düşman dinlemeden

Bu işte kazanan kim, kaybeden kim demeden

Gözü kapalı saldırmak mı senin öç alma yolun?

LAERTES

Hayır, düşmanlarıma saldırmak yalnız.

KRAL

Bilmek istiyor musun dostun kim, düşmanın kim?

LAERTES

Babamın dostlarına yüreğim kollarım açık,

Pelikan gibi kanımla beslerim onları.

KRAL

Bak şimdi işte babasına layık bir oğul.

Soylu bir delikanlı gibi konuştun.

Babanın ölümünde suçum olmadığını

Bu ölüme benim ne yürekten yandığımı,

Apaçık göreceksin, gün ışığını görür gibi.

(Dışarıdan "Bırakın girsin!" sesleri gelir.)

LAERTES

Ne oluyor? Nedir bu gürültü?

(Ophelia elinde çiçeklerle girer.)

Ey kanımdaki ateş, kurut beynimi!

Yedi kez acı tuzlar içmiş gözyaşları.

Yakın gözlerimdeki görme gücünü!

Tanrıya yemin! Senin yitirdiğin aklı

Dirhemi dirhemine ödetecek adaletin terazisi.

İlk yazların gülü, canım kız, güzel kardeşim,

Baldan tatlı Ophelia! Ey Tanrı, yüce Tanrı!

Bir genç kızın pırıl pırıl kafası, nasıl,

Nasıl kararır bunak yaşlıların canı gibi?

İnsan sevdikçe güzelleşir, güzelleşince de

Bir pırıltı verir dünyaya kendinden,

Sevdiği yok olup gitse bile.

OPHELIA

(Türkü söyler.)

Ak kefene sarılmadan gömüldü

Ah ninni ninni de vah ninni ninni

Mezarına yağmur yaşlar döküldü,

Güle güle, kumrum benim, güle güle!

LAERTES

Aklın olup da öcünü al deseydin bana,

Bu kadar azdıramazdın hıncımı!

OPHELIA

Türküler döne döne

Çağırın yana yana.

Ne güzel değil mi? Çıkrık döner gibi! Hain kahya çaldı, o hain, efendimizin kızını.

LAERTES

Hiçbir şey söylemeden her şeyi söylüyor bana.

OPHELIA

Bunlar yaban gülleri, al da hatırla beni! Sevgilim, unutma beni! Bunlar da hercai. Hercailik etmeyesin diye.

LAERTES

Çılgınlığın içinden akıl sesleniyor bana: Unutma, yolundan şaşma diyor bana.

OPHELIA

(Krala.)

Bu çöreotlarıyla sultanküpeleri size.

(Kraliçeye.)

Bu sedefotları size, birazı da bana. Sevapotu da denebilir bunlara pazar günleri. Ama siz başka türlü takının, ben başka türlü. Bu da bir papatya. Biraz menekşe de vermek isterdim size, ama kurudu hepsi babam ölünce... Güzel bir ölüm olmuş, diyorlar, babamın ölümü.

(Türkü söyler.)

Robin sensiz tadı yok bu dünyanın.

LAERTES

Dert, bela, acı, her şey, cehennemin ta kendisi bile bir iyilik, bir güzellik kazanıyor onda.

OPHELIA

(Türkü söyler.)

Bir daha gelmeyecek mi bir daha?

Bir daha gelmeyecek mi bir daha?

Gitti gelmez bekleme.

Gir ölüm döşeğine,

Öldü gitti, gitti gelmez bir daha.

Sakalı vardı bembeyaz kar gibi

Keten rengi saçları

Gitti, yok oldu gitti,

Ağlamışsın ne fayda

Rahmet dile canına!

Bütün ruhlara rahmet dilerim Tanrıdan. Tanrıya emanet olun hepiniz!

(Çıkar.)

LAERTES

Gördün mü bunu, Tanrım, gördün mü?

KRAL

Laertes, bırak acını paylaşalım seninle,

Yoksa hakkımı yemiş olursun.

Git en akıllı dostlarını seç getir,

Dinlesinler bizi, hakem olsunlar,

Uzaktan yakından suçlu görürlerse bizi

Tacımız, tahtımız, canımız senin olsun.

Evet, nemiz varsa al ceza olarak.

Ama suçum yoksa, sabrını esirgeme benden.

Birlikte çalışalım canla başla

Dileğini yerine getirmek için.

LAERTES

Öyle olsun! Bu türlü ölmesi babamın,

Kılıcı kalkanı, adı sanı, şanı şerefiyle değil

Törensiz, duasız, gizlice gömülmesi bir yere.

Böyle bir ölüm bağırıyor bana

Gökten yere seslenen yıldırımlar gibi;

Soruştur, aydınlığa çıkar beni diye.

KRAL

Bizim yapacağımız da bu, görürsün:

Suç kimdeyse hakkın baltası başını vursun!

Gel benimle.

(Çıkarlar.)

6. Sahne

(Şatoda başka bir oda.)

(Horatio bir hizmetçiyle girer.)

HORATIO

Kimmiş bu benimle konuşmak isteyenler?

HİZMETÇİ

Birkaç gemici. Mektup getiriyorlarmış size.

HORATIO

Söyle gelsinler.

(Hizmetçi çıkar.)

Dünyanın neresinden kim selam yollar bana

Prens Hamlet'imden başka?

(Gemiciler girer.)

GEMİCİ

Tanrı iyilikler versin, sayın bayım.

HORATIO

Sana da versin, hemşerim.

GEMİCİ

Canı isterse verir, bayım. Bir mektup var size. İngiltere'ye giden bir elçi gönderdi. Adınız Horatio ise, öğrendiğimiz gibi.

HORATIO

(Mektubu okur.)

“Horatio, bu mektubumu aldığın zaman, getiren gemicileri krala çıkar. Ona verilecek mektupları var: Denize açılmamızdan iki gün sonra bir korsan gemisi topu tüfeğiyle peşimize takıldı. Gemimizin yavaş gittiğini görünce, durduk, ister istemez işi yiğitliğe döktük. Borda bordaya gelince korsan gemisine atladım. Ben atlar atlamaz açıldılar bizim gemiden, tek esir olarak beni alıp götürdüler. Merhametli hırsızlar gibi davrandılar bana, ne yaptıklarını çok iyi biliyorlardı: İyi bir karşılık görmek istiyorlar benden. Mektupları krala ulaştır ve ölümden kaçar gibi koş yanıma gel. Kulağına söyleyeceğim şeyleri duyunca dilin tutulacak. Ama ne söylesem hafif kalır işin ağırlığı yanında. Bu gemiciler seni bulunduğum yere getirecekler. Rosencrantz ve Guildenstern İngiltere yolundalar. Onlar üstüne de söyleyeceklerim var sana. Selam, sevgi. Sana hep bağlı kalan, Hamlet.”

(Gemiciye.)

Gelin götüreyim sizi mektupları vermeye

Çabuk görün işinizi sonra götürün beni

Mektupları yazana.

(Çıkarlar.)

7. Sahne

(Şatoda başka bir oda.)

(Kral ve Laertes girer.)

KRAL

Şimdi artık vicdanın temize çıkarmalı beni

Yüreğinde bir dost yeri vermelisin bana.

Anladın, dinledin, biliyorsun ki artık

Senin soylu babanı öldüren

Benim de canıma kıymak istiyordu.

LAERTES

Besbelli artık. Ama söyler misiniz bana,

Niçin gereken sertliği göstermediniz

Bu kadar ağır, bu kadar büyük suçlara?

Güvenliğiniz kadar yüksek aklınız da,

Her şey de böyle yapmanızı gerektirirdi.

KRAL

Ha, iki özel nedeni var bunun:

Sana belki biraz sudan görünecek ama

Benim için çok önemli bunlar.

Kraliçenin canı oğlunun gözlerinde sanki,

Bense iyiliğimden mi, belamı aradığımdan mı,

Öyle vermişim ki kraliçeye kendimi,

Çevresinde dönen bir yıldız gibi

Her hareketimde bağlı kalıyorum ona.

İkinci neden, ki herkese söyleyemem,

Halkın onu büyük bir coşkunlukla sevmesi.

Bu sevgi silip süpürebilir bütün suçlarını.

Bir çeşme nasıl taşa çevirirse ağacı,

Bu sevgi, zincirlerinin her halkasını

Bir muskaya çevirebilir Hamlet'in,

O kadar ki benim atacağım oklar,

Geriye döner bu sevginin rüzgârıyla.

LAERTES

Demek ben bu yüzden yitirdim soylu babamı,

Bu yüzden düştü kardeşim bu hallere,

O kardeşim ki övmekle yaşatabilirsem geçmişi,

Dünyalara bedeldi eşsiz değerleriyle...

Ama alacağım öcümü!

KRAL

Uykuların kaçmasın bunun için!

Bizi de pek o kadar yıpranmış, gevşemiş

Bir kumaş gibi görme.

Tehlike sakalımızdan tutmuş çekerken

Oturup keyfimize bakacak değiliz elbet.

Yakında çok şeyler daha duyacaksın.

Babanı severdim, kendimi de sevmez değilim,

Bunu düşünürsen, anlarsın ki...

(Bir haberci girer.)

Ne var? Ne haber?

HABERCİ

Hamlet'ten mektup efendimiz,

Bu haşmetlime, bu da kraliçemize.

KRAL

Hamlet'ten mi? Kim getirdi bunları?

HABERCİ

Gemiciymişler efendimiz, ben görmedim.

Bana Claudio verdi mektupları.

O almış getirenden.

KRAL

Laertes. sen de dinle. Bizi yalnız bırak.

(Haberci çıkar. Mektubu okur.)

“Heybetli ve haşmetli efendimiz, bilesiniz ki ülkenizin topraklarına çıplak olarak bırakılmış bulunuyorum. Yarın devletli yüzünüzü görmeme izin vermenizi dileyeceğim. O zaman affınıza güvenerek, bu apansız ve bir hayli garip dönüşümün sebebini anlatırım. Hamlet”

Bu da ne demek? Hepsi geri mi döndü?

Yoksa bir aldatmaca mı bu sadece?

LAERTES

Yazı onun yazısı mı?

KRAL

Evet, Hamlet’in yazısı... “çıplak”

Aşağıya da bir kelime eklemiş: “Bir ben.”

Bir şey anladın mı sen?

LAERTES

Bir şey anlamıyorum kralım, ama bırakın gelsin.

Düşünmek bile ısıttı hasta yüreğimi

Ölmeden bağırmayı düşünmek yüzüne karşı:

“Demek sen yaptın bu işi.” diye.

KRAL

Eğer doğruysa geldiği Laertes...

–Nasıl doğru olabilir... ama nasıl da olmaz?–

Benim diyeceğim gibi yapar mısın?

LAERTES

Yaparım, ama barışmamı istemezseniz tabii.

KRAL

Kendinle barışmanı isterim yalnız.

Döndüğü doğruysa, gitmekten caymışsa,

Bir daha da gitmek istemiyorsa,

Ona öyle bir iş vermeyi kuruyorum ki şimdi,

Sağ çıkamaz içinden, üstelik de,

Ölümü kuşku muşku uyandırmaz kimsede.

Annesinin bile bir diyeceği olmaz bu işe,

Bir kazadan başka şey göremez yapacağımızda.

LAERTES

Kralım, ne derseniz öyle yaparım.

Hele bu işte beni kullanırsanız

Daha da seve seve yaparım.

KRAL

Tam üstüne bastın.

Bak, sen yokken çok sözün geçti burada,

Bir değerini övdüler Hamlet'e, üstüne yok dediler.

Bütün değerlerin arasında yalnız onu

Kıskandı Hamlet. Oysa benim gözümde

En sonlardadır bu değerin yeri.

LAERTES

Neymiş bu değer, efendimiz?

KRAL

Delikanlılığın şapkasındaki bir süs yalnız,

Ama işe yaramaz da değil; çünkü yaşlılara nasıl

Koyu renkli hırkalar, kürkler yaraşırsa,

Sağlıkları ve ağırbaşlılıkları gereği,

Gençlere de açık, pervasız giyinmek yakışır.

İki ay önce bir Normandiyalı vardı burada...

Fransızları tanırım, savaştım onlara karşı,

İyi binicidirler, ama bu yiğit Fransız

Bir büyücü gibiydi bu işte.

Eğere oturmaz, yapışırdı sanki,

Ve öyle görülmedik şeyler yaptırırdı ki ata,

Adam bir olmuş, iç içe girmiş dersin

Soylu hayvanla. O kadar aştı ki aklımı,

Düşünebildiğim bütün oyunlar, cambazlıklar

Hiç kalıyordu yaptıkları yanında.

LAERTES

Normandiyalı mı dediniz?

KRAL

Evet, Normandiyalı.

LAERTES

Lamond'dan başkası olamaz öyleyse.

KRAL

Ta kendisi.

LAERTES

Bilmez miyim, incisi, pırlantasıdır yurdunun.

KRAL

O da seni övdü böyle, üstüne yoktur dedi,

Korunma ustalığında, çevikliğinde,

Hele kılıçta, en çok kılıçta,

Seni yenmenin bir mucize olacağını söyledi.

Senin karşında Fransız meç ustalarının

Ne atılış, ne gerileyiş, ne de tez görüşte

Dikiş tutturamayacaklarına yeminler etti.

İşte bu anlattıkları dostum,

Öyle kıskandırdı ki Hamlet'i

En çok dilediği, özlediği şey

Senin çıkagelmen oldu boy ölçüşmek için seninle.

Bak şimdi, bundan ötesi...

LAERTES

Bundan ötesi, efendimiz?

KRAL

Laertes, babanı gerçekten seviyor muydun?

Yoksa bu acılı halin bir resim gibi mi,

Cansız yüreksiz bir resim gibi mi?

LAERTES

Niçin soruyorsunuz bunu?

KRAL

Babanı sevdiğinden şüphe ettiğim için değil.

Ama sevginin zamanla ne olduğunu bilirim.

Türlü örnekleriyle gördüm nasıl sönüyor

Sevginin ateşi, pırıltılar.

Bir şey var sevginin alevleri içinde

Kendi kendini yiyen bir fitil, bir kömür var.

İlk hızını bir daha bulamıyor sevgi.

İyilik bile, bir sıtma ateşi gibi yükselip

Kendi aşırılığıyla öldürür kendini.

Hemen yapmalıyız ne yapmak istiyorsak.

Çünkü isteklerimiz değişebilir;

Düşer, duraklar eller, diller, rastlantılar önünde.

Araya zaman girdi mi can attığımız şey

Bir ah çekmeye, sıkıntılı bir iç boşaltmaya döner.

Haydi, deşelim bu çıbanı. Hamlet geliyor.

Nedir lafında kalmayıp yapacağın şey,

Polonius'un oğlu olduğunu göstermek için?

LAERTES

Kilisenin ortasında gırtlağını kesmek!

KRAL

Kilise cinayetin sığınağı olmamalı, gerçekten

Öç almak için her sınır aşılmalı.

Ama sevgili Laertes, sen beni dinle,

Odana kapan, Hamlet öğrenir geldiğini dönünce,

Birilerine övdürürüz kılıçtaki değerini,

Fransızın dediklerini parlatırız bir kat daha,

Kısacası sizi kapıştırıp bahis tutuşuruz.

Saf, açık yüreklidir Hamlet, kuşku nedir bilmez,

Meçleri yoklamaya kalkmaz; onun için kolayca,

Ya da biraz kurnazlıkla

Ucu düğmesiz bir kılıç seçiverirsin,

Ve yanlışlıkla sözde, alırsın babanın öcünü.

LAERTES

Yaptım gitti. Bir şey de sürerim kılıcın ucuna.

Bir madrabazdan öyle bir zehir satın aldım ki,

Çakıyı bir batır içine yeter,

Kanattığı yerin üstüne konacak hiçbir merhem,

Aydan gelme otlardan yapılmış da olsa,

Ölümden kurtaramaz bir yeri çizilenleri.

Bu zehre batırırım meçin ucunu,

Hafiften yaralandı mı öldü demektir.

KRAL

Daha düşünelim üstünde, iyice

Ölçelim biçelim bu işi

Ne zaman, ne türlü yapmak gerektiğini.

Beceremeyeceksek, yanlış bir tutum yüzünden

Foyamız meydana çıkacaksa,

Hiç girişmemek daha iyi bu işe.

Onun için tasarımızın bir yedeği de olmalı ki

Biri yürümezse ötekine başvuralım.

Dur, dur bakayım hele! Kim daha usta diye

Bahse girdik mi bunun şerefine... Hah buldum!

Çarpışmada kızışıp susadığınız zaman,

Ki bunun için saldır durmadan, yorasıya,

Hamlet bir şey içmek ister nasıl olsa.

Öyle özel bir içki hazırlarım ki ona,

Bir yudum içmeyegörsün, istediğimiz olur

Senin zehirden kurtulacak olursa..

(Kraliçe girer.)

Ama dur!.. Ne var sevgili kraliçem?

KRALİÇE

Bir belanın topuğu ardında bir başka bela,

Kovalıyorlar sanki birbirini.

Kardeşiniz boğuldu Laertes.

LAERTES

Boğuldu mu? Nerede?

KRALİÇE

Bir söğüt var şurada, ırmağın üstüne sarkmış,

Gümüş yaprakları sularda yansıyan

Ophelia oraya geldi garip çelenklerle,

Düğün çiçekleri, sarı yabanotları, papatyalar,

Bir de o uzun mor çiçeklerden, şu çobanların

Söylemesi ayıp bir ad verdikleri,

Genç kızların ölü parmağı dediği çiçekler.

Orada, çelenklerini asmak için belki

Tırmanırken söğüdün sarkan dallarına,

Kıskanç bir dal kırılıvermiş

Ve Ophelia düşmüş bütün çiçekleriyle

Gözyaşları içine ırmağın.

Etekleri açılıp yayılmış da sulara

Bir süre kalmış ırmağın üstünde deniz kızı gibi

Başına gelenden habersiz,

Ya da sularda yaşamak için yaratılmış gibi,

Türkü söylüyormuş Ophelia

Bölük pörçük eski halk türküleri.

Ama ne kadar sürebilir bu?

Su içip ağırlaşınca etekleri

Kesip zavallıcığın güzelim tatlı sesini

Ölüm çamurlarına batırmışlar Ophelia'yı.

LAERTES

Eyvahlar olsun! Boğuldu demek?

KRALİÇE

Boğuldu, boğuldu.

LAERTES

Zavallı Ophelia'm benim, sulardan bıkmışsındır artık

Öyleyse gözyaşlarımı tutmalıyım. Ama olmuyor,

Kötü alışmışız, mayamıza işlemiş bu alışkanlık.

Ayıpsa ayıp olsun ağlamak. Ama bu yaşlarımla

Çıkıp gidecek içimden kadın yanım.

Ateş alev yanacak sözlerim var ama

Söndürüyor bu budalaca gözyaşları.

(Çıkar.)

KRAL

Gidelim arkasından Gertrude,

Ne çektim öfkesini dindirinceye kadar!

Korkarım azıtır yine, bırakmayalım peşini.

(Çıkarlar.)

V. Perde

1. Sahne

(Bir mezarlık.)

(Kazma kürekle iki mezarcı girer.)

BİRİNCİ MEZARCI

Bile bile canına kıymış bir kadın, Hıristiyan ölüsü gibi buraya mı gömülecek?

İKİNCİ MEZARCI

Gömülecek diyorum sana; hadi kaz mezarını çabuk. Hakim sormuş soruşturmuş, Hıristiyan gibi gömülecek demiş.

BİRİNCİ MEZARCI

Nasıl olur? Meşru müdafaa halinde boğulmuş dense anlarım.

İKİNCİ MEZARCI

İyi ya, öyle demişler işte.

BİRİNCİ MEZARCI

Olmaz, “taammüden” demeleri lazım, başka türlü olmaz. Çünkü işin püf noktası şurada: Ben kalkıp kendimi boğarsam bu bir eylem olur. Bir eyleminse üç dalı vardır: Davranmak, yapmak, bitirmek. O halde kadın bile bile boğulmuştur.

İKİNCİ MEZARCI

Anladık, ama sen benim dediğime bak kazmacıbaşı!

BİRİNCİ MEZARCI

Müsaade et. Suyun bulunduğu yer şurası, tamam mı? Adam da şurada duruyor, iyi mi? Adam kalkar bu suya gider de boğulursa, istese de istemese de, kendini boğmuş olur. Yok su eğer kalkar adama giderse ve boğarsa onu, adam kendini boğmuş olmaz. O halde, ölümünde de suçu olmayan kişi hayatını kısa kesmiş değildir.

İKİNCİ MEZARCI

Nedir bu, kanun mu?

BİRİNCİ MEZARCI

Elbette, ne sandın! Yargıcın soruşturma kanunu.

İKİNCİ MEZARCI

Ben sana doğrusunu söyleyeyim mi? Bu kadın soylulardan olmasaydı, zor gömerlerdi Hıristiyan mezarlığına.

BİRİNCİ MEZARCI

Ha şöyle! Bak bu doğru. Yazıklar olsun! Yüksek tabakanın kendini asmaya, boğmaya hakkı var, öteki Hıristiyan dindaşlarının yok. Gel küreğim, gel. Aslında en eski soylular bizleriz, bahçe kazanlar, kuyu kazanlar, bir de mezar kazanlar. Adem Babamızın işini sürdürüyoruz.

İKİNCİ MEZARCI

Beyzade miydi Adem Baba?

BİRİNCİ MEZARCI

İlk eli silahlı adam o oldu derler.

İKİNCİ MEZARCI

Silah ne gezer o zaman?

BİRİNCİ MEZARCI

Ne? Sen Hıristiyan değil misin yoksa? Kutsal Kitap Adem'in "toprak bellediğini" yazar. Nasıl bellerdi beli olmasa? Beli silah saymışlar besbelli? Dur sana başka bir soru sorayım. Doğru dürüst karşılık veremezsen git kendini...

İKİNCİ MEZARCI

Sor bakalım.

BİRİNCİ MEZARCI

Duvarcıdan, dülgerden, kalafatçıdan daha iyi yapı kuran adam kimdir?

İKİNCİ MEZARCI

Darağacı diken. Çünkü yüzlerce kiracı gelir gider, kurduğu yapı kalır.

BİRİNCİ MEZARCI

Fena karşılık değil, beğendim doğrusu. Darağacı işe yarar, doğru ama kimlerin işine yarar? Kötü iş görenlerin. Oysa sen darağacının kiliseden daha sağlam bir yapı olduğunu söylemekle kötü bir iş yapmış oluyorsun. O halde darağacı senin işine yarar. Hadi düşün bakalım biraz daha.

İKİNCİ MEZARCI

Duvarcıdan, dülgerden, kalafatçıdan daha iyi kim yapı kurar, diyorsun değil mi?

BİRİNCİ MEZARCI

Evet, bunu bildin mi bildin, bilmedin mi yandın.

İKİNCİ MEZARCI

Buldum, dur söyleyeyim.

BİRİNCİ MEZARCI

Hadi söyle.

İKİNCİ MEZARCI

A a! Bulamadım.

(Hamlet'le Horaito arkadan girer.)

BİRİNCİ MEZARCI

Hadi artık zorlama kafanı,ölmüş eşek sopa ile yürümez. Bir daha sana bunu soracak olurlarsa mezarcı dersin. Onun yaptığı evler kıyamete kadar yerli yerinde durur. Git şu meyhaneye de, bir tas şarap getir bana.

(İkinci mezarcı çıkar.)

BİRİNCİ MEZARCI

(Toprağı beller ve türkü söyler.)

Gençlikte sevdiğim, sevdiğim zaman

Yaşamak ne güzeldi.

Ne çabuk geçerdi günler o zaman

Gönül kanmak bilmezdi.

HAMLET

Yaptığı işin farkında değil mi bu adam?

Türkü söylüyor mezar kazarken.

HORATIO

Alışmış, umursamıyor artık.

HAMLET

Doğru, az iş gören ellerin duyarlığı daha fazla oluyor.

BİRİNCİ MEZARCI

(Türkü söyler.)

Yıllar geçti sinsice sezdirmeden

Yaşım büktü belimi

Attı beni karaya denizlerden

Bir var bir yokmuş gibi.

(Bir kafatası çıkarır atar.)

HAMLET

Bu kafanın bir dili vardı içinde, türkü söylerdi bir zaman. Herif nasıl kaldırıp atıyor şimdi yere, Kabil'in eşeğinin çene kemiğiymiş, ilk cinayetin aletiymiş gibi. Belki de bir politikacının kafatası bu hayvan herifin fırlatıp attığı. Oysa adam sağlığında kendini Tanrıdan daha akıllı sanmış olabilir, olamaz mı?

HORATIO

Hem de nasıl efendimiz!

HAMLET

Ya da bir dalkavuk saraylının: "Ah canım efendim, günaydın efendimiz, afiyettesiniz inşallah sevgili efendimiz?" diye diller dökerdi. Falan lordumuzun atını, belki hediye eder diye öve öve bitiremeyen falanca lordumuzun kafası olamaz mı?

HORATIO

Olabilir.

HAMLET

Neden olmasın? Evet ya! Ama şimdi kurt sultanların emrinde, bu çenesiz, tepesini mezarcı küreği delmiş kafa. Ne yaman bir devrim bu, gören göz için. Bu kemikler böyle ayak altında olmak için mi bunca nimetlerle beslendi? Kemiklerim sızlıyor, düşündükçe.

BİRİNCİ MEZARCI

(Türkü söyler.)

Kazma kürek, bir iki kazma kürek

Beş arşın kefen bezi

Çamur içinde bir delik, bir tümsek

Budur bekleyen bizi.

(Bir başka kafatası çıkarıp atar.)

HAMLET

Bir tane daha. Bu da niçin bir avukatın kafası olmasın? Nerede şimdi o kanun cambazlıkları, söz perendeleri, maddeler, fıkralar mıkralar? Nasıl katlanır bu kaba herifin tepesine çamurlu küreğini indirmesine? Neden bir dava açmıyor hemen?

(Kafatasını eline alır.)

Bu hazret büyük bir toprak bezirgânı olabilir; ilamlar, senetler, ipotekler, intikal muameleleri, temliknameler içinde yüzerdi. Bütün o senetli sepetli dalaverelerin, o kanuna uygun hinoğluhinliklerin bu kurnazoğlukurnaz kafaya kazandırdığı şu içindeki bir avuç pislik mi olacaktı? Çifter çifter sağlama bağladığı kefiller, kefaletler şimdi ona, elde ettiği bunca topraklardan, eni konu iki senetlik bir yerden fazlasını sağlamış olmayacaklar mı? Tapu kâğıtları bile zor sığar bu kutunun içine. Demek sahiplerinin de yalnız bu kadarcık yeri kalacaktı ha?

HORATIO

Tıpatıp o kadar efendimiz.

HAMLET

Parşömen kâğıdı koyun derisinden yapılır değil mi?

HORATIO

Evet efendimiz, ama dana derisinden de olur.

HAMLET

Böyle bir kâğıttan güvenlik umanlar birer koyun, birer danadır. Konuşacağım bu adamla. Kimin mezarı bu ahbap?

BİRİNCİ MEZARCI

Benim, bayım.

(Türkü söyler)

Çamur içinde bir delik, bir tümsek;

Budur bekleyen bizi.

HAMLET

Öyle ya, senin demektir, içinde olduğuna göre.

BİRİNCİ MEZARCI

Sizin olamaz dışında olduğunuza göre bayım. Bana gelince, ben de içinde değilim ama, benimdir yine de.

HAMLET

Hem içinde değilsin hem senin, bak hele. Mezar ölüler içindir, sağlar için değil. Demek yalan söylüyorsun.

BİRİNCİ MEZARCI

Sağ yalanı değil nasıl olsa ölü yalanı, mezarda kalır.

HAMLET

Kim bu mezarını kazdığın adam?

BİRİNCİ MEZARCI

Adam değil, bayım.

HAMLET

Bir kadın mı?

BİRİNCİ MEZARCI

Kadın da değil.

HAMLET

Kim gömülecek buraya?

BİRİNCİ MEZARCI

Eskiden kadın olan biri. Ama rahmet canına, öldü.

HAMLET

Amma sıkı mantığı var herifin! Ölçülü biçili konuşmamız gerekiyor. Söz iki anlama kaydı mı yandık. Vallahi Horatio, bakıyorum da şu son üç yıl içinde çağımız öyle yontuldu ki, köylü ayağının ucuyla saray kibarının topuğunu dürtükleyip nasırlarını incitecek... Sen ne zamandan beri mezar kazarsın?

BİRİNCİ MEZARCI

Tam eski kralımız Hamlet’in Fortinbras’ı yendiği günden beri.

HAMLET

Kaç yıl geçti o günden beri?

BİRİNCİ MEZARCI

Bilmiyor musunuz? Hangi mankafaya sorsanız bilir! Genç Hamlet de o gün doğmuştu, şu aklını kaçırıp İngiltere’ye yollanan Hamlet.

HAMLET

Ha evet, neden İngiltere’ye yolladılar?

BİRİNCİ MEZARCI

Neden olacak? Delirdi de ondan, akıllanacak İngiltere’de. Akıllanmasa da pek önemi yok orada.

HAMLET

Niçin?

BİRİNCİ MEZARCI

Orada kimse farkına varmaz, herkes onun kadar delidir orada.

HAMLET

Nasıl delirmiş, peki?

BİRİNCİ MEZARCI

Çok garip bir delirme diyorlar.

HAMLET

Nasıl garip?

BİRİNCİ MEZARCI

Vallahi ne bileyim, başından zoru varmış işte.

HAMLET

Ne varmış başında?

BİRİNCİ MEZARCI

Başında mı? Hepimizin başında Danimarka Kralı var. Otuz yıldır mezarcı kullarıyım burada, kendimi bildim bileli.

HAMLET

Bir adam toprakta ne kadar kalır çürümeden?

BİRİNCİ MEZARCI

Ölmeden çürümemişse, –ki öyleleri geliyor son zamanlarda, frengi tutar yerlerini bırakmamış gömülecek,– öylesi değilse, sekiz dokuz yıl kalabilir. Bir debbağ dokuz yıl dayanır.

HAMLET

O neden daha çok dayanıyor?

BİRİNCİ MEZARCI

Neden olacak, derisi bu işte öyle tabaklanıyor ki su sızdırmıyor kolay kolay. Canına yandığımın adam ölüsünü çürütmek için de sudan beteri yoktur. Nah, alın bir kafa daha: Bu kelle yirmi üç yıldır yatıyor bu toprakta.

HAMLET

Kimin kafası bu?

BİRİNCİ MEZARCI

Orospu çocuğu bir delinin. Kimin olabilir dersiniz?

HAMLET

Nereden bileceğim?

BİRİNCİ MEZARCI

Zırdelinin biriydi bu baş belası. Bir şişe Ren şarabını başımdan aşağı dökmüştü bir gün. Bu kafa, bayım, Yorick'in kafasıydı, Kralın soytarısı Yorick'in.

HAMLET

Bu mu?

BİRİNCİ MEZARCI

Evet bu, ya!

HAMLET

Ver bakayım bana.

(Kafatasını alır.)

Vah zavallı Yorick! Ben tanırdım onu, Horatio, şakalarının tadına doyulmazdı; ne ince hoşlukları olan bir adamdı. Kaç kez sırtında taşımıştır beni. Şimdiyse ne iğrenç geliyor bana! Yüreğim bulanıyor baktıkça. Şurasında dudakları vardı, kim bilir kaç kez öptüğüm. Nerde o şakaların şimdi? O hoş deliliklerin, türkülerin. O birden sofrayı kahkahalara boğan parlak buluşların? Bir teki kalmadı mı kendi sırtarışınla alay edecek? Hiç mi çenen kalmadı? Hadi, koş kraliçenin odasına; git, de ki yüzüne parmak kalınlığında boyalar da sürse boşuna, bu hale gelecek sonunda. Güldür bakalım onu bununla. Kuzum, Horatio, bir şey soracağım sana.

HORATIO

Nedir efendimiz?

HAMLET

İskender de bu hale gelmiş midir dersin, toprakta?

HORATIO

Gelmiştir tabii.

HAMLET

Kokmuş mudur böyle? Püf!

(Kafatasını atar.)

HORATIO

Kokmaz olur mu.

HAMLET

Kim bilir ne aşağılık işlerde kullanırlar da bizi, Horatio! İskender'in soylu kalıntısının döne dolaşa sonunda bir fıçıya tıkaçlık ettiğini düşünemez mi insan?

HORATIO

Böyle düşünmek biraz fazla dolambaçlı düşünmek olur.

HAMLET

Yo, hiç de değil. Olmayacak şeylere kaçmadan şöyle düşünebiliriz mesela: İskender ölüyor, gömülüyor, çürüyüp toprak oluyor, bu toprak da balçık. Şimdi bu balçıkla, ki İskender var içinde, niçin fıçı tıkacı yapılamasın?

Koca imparator Sezar ölüp toprak olunca

Bir deliği tıkayabilir rüzgâra karşı

Ey bir zamanlar dünyayı titreten kasırga

Şimdi duvarda harç, kışın soğuğuna karşı.

Ama dur! Gel şöyle! Kenara çekilelim! Kral geliyor.

(Laertes, Kral, Kraliçe, rahipler, lordlar Ophelia'nın tabutuyla girer.)

HAMLET

Kraliçe, saraylılar. Kimi getiriyorlar?

Cenaze töreni niçin yarım yamalak böyle?

Ölen adam canına kıymış bir mutsuz olmalı.

Soylu biri herhalde. Saklanıp bakalım biraz.

LAERTES

Başka ne tören var?

HAMLET

Bu Laertes.

Gerçekten soylu bir gençtir. Dinle!

LAERTES

Bütün tören bu kadar mı?

PAPAZ

Ancak bu kadar geniş tutabildik töreni,

Yetkimiz ölçüsünde. Nasıl öldüğü anlaşılmadı.

Yukarıdan gelen emirle geleneği bozmasaydık,

Kutsal topraklar dışında yatacaktı

Mahşer gününe kadar. Dualar yerine

Marsıklar, kırıntılar, çakıllar yağacaktı üstüne.

Oysa burada bakire çelenkleri, çiçekleriyle

Öz yurduna kavuşuyor, çan sesleriyle.

LAERTES

Bitti mi, bu kadar mı?

PAPAZ

Bu kadar, daha ne olsun?

Ölülere hizmette kusur etmiş oluruz

Onu uzun ilahilerle kaldırırsak,

Aynı rahmeti dilersek onun için

Tanrıya boyun eğip göçen ruhlarla.

LAERTES

Koyun toprağa, menekşeler çıksın

O güzelim koklanmamış göğsünden.

Sen de şunu bil ki, pazarlıkçı papaz,

Kardeşim koruyucu meleklere katılırken

Sen böğüreceksin cehennemin dibinde.

HAMLET

Demek Ophelia, o güzelim Ophelia!

KRALİÇE

(Çiçekler atarak.)

Çiçeğe çiçekler yaraşır. Elveda Ophelia!

Oğlum Hamlet’le evlenmeni istiyordum senin!

Gelin yatağını donatmak isterdim, canım kız,

Ölüm döşeğini değil bu çiçeklerle.

LAERTES

Ah belaların yedisi birden,

Yetmişi birden yağsın başına,

Senin o gül gibi aklını karartanın

Kalleşçe, namussuzca işlediği cinayetle.

(Mezara atlar.)

Durun, son bir defa kucaklayım onu,

Atın şimdi tozunuzu, toprağınızı

Bu dipdiri, bu ölü kızın üstüne.

Atın, atın bir tümsek, bir dağ oluncaya dek,

Yeşil Pelion’un, mavi Olympos’un

Göklere değen başına varıncaya dek.

HAMLET

(Sahneye doğru gelerek.)

Kim oluyor bu parlak sözlerle dert yanan?

Kim bu gökte gezen yıldızlara seslenip

Hepsini durduran, şaşkın seyircilere döndüren?

Ben Hamlet'im, Danimarkalı Hamlet!

(Mezara sıçrar.)

LAERTES

Şeytan canını alsın senin!

(Üstüne atılır.)

HAMLET

Güzel dua etmiyorsun sen.

Rica ederim, çek parmaklarını boğazımdan;

Çünkü, ben taşkın, azgın değilim ama,

Pek öyle korkulmaz adamlardan da değilim ha!

Çek elini üstümden!

KRAL

Ayırın şunları!

KRALİÇE

Hamlet! Hamlet!

HERKES

Aman durun! Etmeyin!

HORATIO

Hamlet, canım efendim, tut kendini!

(İki kavgacıyı ayırıp mezardan uzaklaştırırlar.)

HAMLET

Bunun için dövüşürüm onunla sonuna kadar,

Göz kapaklarım açılmaz oluncaya kadar.

KRALİÇE

Ne için dövüşürsün, canım oğlum?

HAMLET

Ophelia'yı seviyordum ben. Bin kardeşi

Bütün sevgilerini birleştirip gelseler,

Sevemezler onu benim sevdiğim kadar!

(Laertes'e.)

Sen ne yapabilirsin onun için, söyle?

KRAL

Bırak şu deliyi, Laertes!

KRALİÇE

Ah, Tanrı korusun onu.

HAMLET

Hadisene, göster ne yapabileceksen!

Ağlayacak mısın, dövüşecek misin?

Aç mı duracaksın, yırtınacak mısın?

Sirke içip timsah eti mi yiyeceksin?

Ben de yaparım bunları!

Sızlanmaya mı geldin buraya yalnız?

Mezarına atlayıp bana meydan okumaya mı?

Gömülsene onunla, ben gömülürüm!

Dağlardan dem vuruyorsun madem,

Yığsınlar hepsini üstümüze,

Milyonlarca dönüm toprak atsınlar!

Tepesi güneşte kızarıp üstümüzdeki yığının,

Bir sivilceye dönsün yanında Ossa Dağı!

Evet ya! İş palavra atmaya kalırsa

Senden aşağı kalmam onda da.

KRALİÇE

Delilik nöbeti, başka bir şey değil,

Bir süre kemirir içini, sonra geçer.

Durgunlaşıp suspus oturakalır yerinde,

Nasıl put kesilirse dişi güvercin

Altın gagalı yavruları çıkınca yumurtadan.

HAMLET

(Laertes'e.)

Söylesenize kuzum,

Nedir böyle davranışınızın sebebi bana?

Ben hep sevmişimdir sizi. Ama aldırma.

Ne çıkar Herakles de gelse, ne olur?

Kedi miyavlar, köpek avını bulur.

(Çıkar.)

KRAL

Aman Horatio, ayrılma yanından yalvarırım.

(Horatio çıkar.)

(Laertes'e.)

Sabırlı ol, unutma dün gece konuştuklarımızı.

Sonunu getirmek üzereyim bu işin artık.

(Kraliçeye.)

Canım Gertrude, oğluna göz kulak ol.

(Kendi kendine.)

Canlı bir anıt istiyor bu mezar.

Geldi geliyor rahat edeceğimiz an.

O ana kadar sabret, temkinli davran.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Şatoda bir oda.)

(Hamlet'le Horatio girer.)

HAMLET

Bu iş böyle, dostum. Gelelim şimdi ötekine.

Ayrıntılar aklında, değil mi, her yanıyla?

HORATIO

Aklımda, efendimiz.

HAMLET

Öyle bir savaş vardı ki içimde dostum,

Uyku girmiyordu gözüme. Yatağımda

İşkenceler içindeydim pranga mahkûmları gibi.

Aşırı gittim, kabul, ama iyi ki gitmişim.

Şunu bil ki en derin hesaplar boşa gider de

Akılsız davranış işe yarar bazen.

Demek ki tanrısal bir güç karışıp işe,

Biz ne taslaklar çizersek çizelim,

Son biçimi o veriyor kaderimize.

HORATIO

Çok doğru.

HAMLET

Deniz gocuğumu atıp sırtıma
Çıkıyorum kamaramdan.
Karanlıkta arıyorum onları el yordamıyla.
Bulup beceriyorum işi. Aşırıveriyorum
Götürdükleri zarfı. Dönüyorum kamarama;
Kuşkularım unutturmuş bana her şeyi,
Hiç çekinmeden söküyorum mühürlerini
Koca devlet sırrının. Ne görsem iyi, Horatio,
Rezilliklerin fermanlısını! Düpedüz emrediyor
Türlü sebeplerden ötürü gereği düşünüldüğünden
Danimarka'nın da, İngiltere'nin de
Yüksek menfaatleri göz önünde tutulduğundan
Benim sağ kalmam aman neler, ne belalar doğuracağından,
İşbu mektup alındığında gecikilmeden,
Hayır, baltayı bilemeye bile bakmadan,
Vurulmalıymış başım.

HORATIO

Olur şey değil!

HAMLET

Al işte ferman! Okursun boş zamanında.

Ama ben ne yaptım sonra, bilmek ister misin?

HORATIO

Nasıl istemem.

HAMLET

Bu kalleşliklerle sarılmış görünce kendimi,

Piyesi yazmadan başlayıverdim oynamaya.

Oturdum, bir başka ferman uydurup yazdım güzelce.

Bir zamanlar ben de, devlet adamları gibi

Güzel yazmayı aşağılık bir iş sayıp

Unutmaya çalışırdım öğrendiklerimi.

Ama çok işime yaradı bu sefer.

Ne yazdığımı bilmek ister misin?

HORATIO

Elbette.

HAMLET

Son derece önemli bir dilek kraldan:

İngiltere onun sadık haraçlısı olduğundan,

Aradaki dostluğun güller açmasını istediğinden,

Barışın buğday başaklı çelenginin

Hep başında durmasını ve yürekleri arasında

Bir bağ olarak kalmasını arzuladığından,

Birbirinden gümbürtülü daha bir sürü dan dan,

Bu mektubu alır almaz lütfedecek,

Bir an oyalanmaksızın,

Günah çıkarmalarına vakit bırakılmaksızın

Mektubu getirenleri hemen öldürtecek.

HORATIO

Nasıl mühürlediniz bunu?

HAMLET

Sorma, bunda da Tanrı karıştı işe.

Babamın mührü kesemde duruyormuş meğer,

Danimarka mührünün asıl örneği hem de.

Yazıyı tıpkı öteki gibi katladım,

Gideceği yeri de yazıp mühürledim.

Derken işte, ertesi gün korsanlara çattık.

Üst tarafını biliyorsun.

HORATIO

Demek Guildenstern'le Rosencrantz

Gittiler öbür dünyaya?

HAMLET

Ee, ne yapalım, kendileri istedi bunu!

İçim rahat doğrusu onlardan yana.

Ettiklerini buldular. Belalı iştir

Ufak tefek insanların araya girmesi

Büyük kılıçlar vuruşup şimşekler çıkarırken.

HORATIO

Hey yarabbi! Ne biçim kralmış bu!

HAMLET

Ne dersin, bir şeyler yapmak düşmüyor mu bana?

Babamı öldüren, anamı kirleten adamı,

Benim umutlarımla tahtın arasına gireni.

Canıma böylesine kıymak isteyeni

Hakkım değil mi temizlemek şu kollarımla?

Cehennemlik olmaz mıyım bu pis çıbanın

İnsanlığı kemirmesine son vermezsem?

HORATIO

Neredeyse öğrenir öyleyse

İngiltere’de olup bitenleri.

HAMLET

Evet, neredeyse, ama bu aradaki zaman benim,

Bir saymaya varmadan bir can alınabilir.

Ama Horatio, bil ki çok üzgünüm

Laertes'e karşı aşırı gittiğime.

Çünkü kendi derdimin aynasında

Onun da çektiği acıyı görüyorum.

Gönlünü almaya çalışacağım.

Ama o gösterişli yakınmaları, doğrusu

Çileden çıkardı, kudurttu beni.

HORATIO

Durun! Kim o gelen?

(Osic girer.)

OSRIC

Efendimiz hoş geldiler yeniden Danimarka topraklarına!

HAMLET

Naçiz teşekkürlerimi sunarım bayım.

(Horatio'ya.)

Tanır mısın bu sivrisineği?

HORATIO

Hayır efendimiz.

HAMLET

(Horatio’ya.)

Ne mutlu sana öyleyse, çünkü bir mutsuzluktur onu tanımak. Toprak dedin mi bunda, verimlisi hem de. Bir hayvan, hayvanların başı oldu mu yalağı kralın sofrasındadır elbet. Geveze papağanın biri, ama çamurdan yana zengindir dediğim gibi.

OSRIC

Sevgili efendimizin bir an boş vakitleri varsa, kendilerine haşmetli kralımız tarafından bir şey söylemek isterim.

HAMLET

Can kulağıyla dinlerim bayım; şapkanızı gereğince kullanın yalnız, başa konmak içindir şapka.

OSRIC

Teşekkür ederim, efendimiz; hava pek sıcak da.

HAMLET

Yoo, ne diyorsunuz, çok soğuk tersine. Poyraz esiyor.

OSRIC

Evet, biraz soğukça galiba efendimiz, haklısınız.

HAMLET

Ama yine de bunaltıcı bir sıcak var bana sorarsanız.

OSRIC

Dayanılmaz bir sıcak, efendimiz; nasıl boğucu gerçekten, anlatamam. Her neyse efendimiz, haşmetli kral size şunu bildirmemi emir buyurdular ki, sizin için büyük bir bahse girmişler. Bakın, nasıl anlatayım efendimiz...

HAMLET

Ama unutmayın dediğimi, rica ederim...

(Şapkasını takmaya zorlar.)

OSRIC

Hayır efendimiz, böyle daha rahatım, yemin ederim. Bakın efendimiz, Laertes saraya geldi bu yakında. Kusursuz bir kişizade, gerçekten, üstün değerleri saymakla bitmez. Konuşması öyle tatlı davranışları öyle kibarca ki, doğrusu, hakkını vermek gerekirse, bir soyluluk, bir kibarlık örneği denebilir kendisine. Çünkü soylu bir insanda aranacak her şeyi, her şeyi bulabilirsiniz onda.

HAMLET

Bayım çizdiğiniz resim aslını aratmıyor, bununla beraber onun bütün değerlerini sayıp dökmek, insan belleğinin aritmetik sınırlarını aşar, bilirim. Bana sorarsanız, ölçüyü kaçırmadan şunu diyebilirim ki, kendisini büyük çapta bir ruh saymakta, varlığında öyle eşsiz değerleri bir araya gelmiş görmekteyim ki, bunları doğrusu yalnız aynadaki benzeri yansıtabilir. Kim onun resmini çizebilir, kendi imgesinden başka?

OSRIC

Efendimiz, ne güzel anlattılar onu.

HAMLET

Zorunuz nedir bayım? Bu parlak genci neden bizim zavallı soluğumuz, sözlerimizle karartıyoruz?

OSRIC

Nasıl efendimiz?

HORATIO

(Hamlet'e.)

Başka bir dille anlaşsanız olmaz mı acaba? Daha kolay olur efendimiz.

HAMLET

Önemi ne bu beyin adını anmanın?

OSRIC

Laertes'in mi?

HORATIO

(Kendi kendine.)

Sermayeyi tüketti adam; tümünü yedi bitirdi parlak sözlerinin!

HAMLET

Evet, onun.

OSRIC

Yeterince bilginiz olduğunu sanıyorum...

HAMLET

İyi ediyorsunuz öyle sanmakla, ama öyle sanmasanız da bir şeyim eksilmez. Evet, maksadınız?

OSRIC

İyi biliyorsunuz Laertes'in ne değerli...

HAMLET

İyi biliyorum diyemem, çünkü onunla değer yarışına girmiş olurum. Başkasını iyi bilen kendini de iyi biliyor demektir.

OSRIC

Ne değerli bir silahşor olduğunu söylemek istedim. Silah kullanmada eşi emsali yoktur diyorlar.

HAMLET

Neymiş kullandığı silahlar?

OSRIC

Kılıç ve kama.

HAMLET

Etti iki, başka?

OSRIC

Kral kendisiyle altı Arap atına bahse girdi, efendimiz. Buna karşılık, yanlış anlamadıysam, Laertes de kını, kayışı ve bütün takım taklavatıyla altı Fransız kılıcı ve altı hançer koyuyor ortaya. Bunlar arasında üç takım gerçekten birer sanat eseri, kabzaların nakışına öyle güzel uydurulmuş, öyle ince ince bir işçilikle yapılmışlar ki.

HAMLET

Takım dediğiniz nedir?

HORATIO

Biliyordum takımlara takılacağınızı işe girmeden.

OSRIC

Takım, yani kılıf mılıf efendimiz.

HAMLET

Belimizde top taşırsak o zaman takım diyelim, şimdilik kılıf mılıfla kalalım. Ama devam edin bakalım. Altı Arap atına karşı altı Fransız kılıcı, kayışı, kılıfı, nakışı falan. Danimarka'ya karşı Fransa. Bunlar ne diye konuyor ortaya?

OSRIC

Kral bahse girdi efendimiz, Laertes'le siz karşılaşırsanız, on iki kapışmada sizden ancak üç puan fazla alabilir diye. On ikiye karşı dokuz. Karşılaşma hemen olacak, efendimiz ben varım derlerse.

HAMLET

Ya ben yokum dersem?

OSRIC

Karşılaşmayı kabul buyurursanız demek istedim.

HAMLET

Bayım, haşmetli kral müsaade buyururlarsa ben biraz gezineyim burada. Benim dinlenme saatim şimdi. Kılıçlar gelsin, o yiğit de peki desin, kral caymazsa beni tutmaktan, kendilerini kazandırırım gücüm yeterse. Yetmezse ağzımın payını alır utancımla kalırım.

OSRIC

Böylece söyleyeyim mi krala?

HAMLET

Öz bakımından evet. Siz bunu süslersiniz tabii dilediğiniz gibi.

OSRIC

Efendimiz bağlılığıma güvenebilir.

HAMLET

Elbette, elbette.

(Osric çıkar.)

Güvenebilirmişim kendisine; başka hangi dil varır bilmem bu kadarını söylemeye.

HORATIO

Yumurta kafalı nasıl da uçar gibi gidiyor, sığırcık sanki!

HAMLET

Süt ninesine bile türlü diller dökmüştür bu herif memesini emmezden önce! Zamanımız böylelerine hayran işte, böyle günün türküsünü çağıranlara! Gösterişler, kırıtmalar altında köpüğe benzer boş bir beyin. Bununla en parlak, en ince görüşlü insanların ağzından girip burnundan çıkmayı becerirler. Oysa içlerini yoklarsanız, bir üfürmede su kabarcıkları gibi patlayıverir neleri varsa.

(Bir lord girer.)

LORD

Efendimiz, majesteleri size genç Osric’i yollamışlar, o da kendilerini burada beklediğiniz haberini getirmiş. Benimle sorduruyorlar: Laertes’le şimdi mi karşılaşmak isterdiniz, yoksa bunun başka bir zamana bırakılmasını mı?

HAMLET

Dediğimden dönmüş değilim: Kralın arzusu yerine gelecek. Kendileri hazırsa ben de hazırım. İster şimdi, ister başka bir zaman, yeter ki elim kolum yerinde olsun.

LORD

Kral iniyor kraliçeyle ve bütün saraylılarla.

HAMLET

İyi ya, buyursunlar!

LORD

Kraliçe, çatışmadan önce birkaç tatlı sözle Laertes'in gönlünü almanızı diledi.

HAMLET

Bu dileği yerindedir.

(Lord çıkar.)

HORATIO

Bu bahsi kaybedeceksiniz, efendimiz.

HAMLET

Sanmıyorum, o Fransa'ya gittikten sonra kılıç kullandım boyuna. On ikiye karşı dokuz yapılmaz şey değil. Onu bırak da bilemezsin nasıl bir ağrı var şuramda: Yüreğimin başında... ama aldırma.

HORATIO

Aman etmeyin efendimiz, sakın...

HAMLET

Bir sapıtma sadece, başka bir şey değil. Bir kadını ürkütecek cinsten bir kuruntu, bir önsezi.

HORATIO

İçinizden bir şey tutuyorsa sizi, uyun içinize. Gider önlerim gelmelerini, hazır değilsiniz diye.

HAMLET

Sakın ha! Kötü fallar umurumda değil benim. Serçenin ölmesinde bile bir bildiği vardır kaderin. Şimdi olacak bir şey yarına kalmaz, yarına kalacaksa, bugün olmaz. Bütün mesele hazır olmakta. Madem hiçbir insan bırakıp gideceği şeyin gerçekten sahibi olmamış, erken bırakmış ne çıkar. Ne olacaksa olsun!

(Kral, Kraliçe, Laertes, Osric, lordlar, meçleri ve eldivenleri getirenler girer.)

KRAL

Gel, Hamlet, sık sana uzattığım şu eli.

HAMLET

Sizden özür dilerim, Laertes, kötü davrandım size,

Ama siz soylu insansınız, bağışlarsınız beni.

Bu saray biliyor, siz de bilmez değilsiniz

Ne sapıkça hallere düştüğümü.

Kalbinizi kıracak, şerefinize dokunacak

Bir şey yapmışsam eğer bilin ki

Çılgınlığımdan yapmışımdır yalnız.

Hamlet miydi Laertes’e haksızlık eden? Hayır;

Hamlet çıkar da Hamlet olmaktan

Laertes’i kırarsa kendinde değilken,

Hamlet değildir bunu yapan, işte Hamlet diyor bunu.

Bütün suç çılgınlığındadır.

Hamlet de kurbanlarından biridir onun,

Çılgınlığı başının belasıdır zavallı Hamlet'in.

Sayın Lord, burada bulunanların önünde

Açıklıyorum size bir düşmanlığım olmadığını.

Siz de cömert davranıp hoşgörün beni,

Kendi evime doğru ok atarken

Bir kardeşimi yaralamışım gibi görmeden.

LAERTES

Yüreğime su serpilmedi değil,

Kanıma dokunmuştu bu yaptığınız,

Azdırmıştı büsbütün öç alma tutkumu.

Ama şeref konusunda çekingenim henüz,

Barışmaya yanaşamam bu konuda,

Görmüş geçirmiş büyüklerimiz varmadıkça

Adımı temize çıkaracak bir yargıya.

O zamana kadar da sevginizi sevgi bilip

Nankörlük etmeyeceğim ona karşı.

HAMLET

Candan razıyım buna.

Rahat yürekle girebilirim şimdi

Bu kardeşçe vuruşmamıza.

Gelsin kılıçlar, hadi.

LAERTES

Hadi bir kılıç da bana.

HAMLET

Siz hiç almasanız da olur, Laertes,

Benim çıraklığım karşısında sizin ustalığınız

En karanlık gecelerdeki yıldızlar gibi

Gösterir yine de kendini.

LAERTES

Alay ediyorsunuz benimle.

HAMLET

Hayır, şu kılıç üstüne yemin!

KRAL

Ver meçleri Osric. Hamlet yeğenimiz

Biliyor mu bahsin şartlarını?

HAMLET

Biliyorum efendimiz,

Zayıf tarafı korumuş haşmetlimiz.

KRAL

Hiç korkum yok, ikinizi de görmüşlüğüm var,

Ama Laertes bir hayli ilerletmiş bu işi

Onun için üç puan bağışladı bize.

LAERTES

Bu çok ağır, bir başkasını verin bakayım.

(Ucu zehirli kılıcı alır.)

HAMLET

Benimki iyi. Hepsi bir boy mu bu meçlerin?

OSRIC

Elbette efendimiz.

KRAL

Şarap kupaları koyun şu masanın üstüne.

Hamlet birinci ya da ikinci elde kazanırsa.

Yahut üçüncüde berabere kalırlarsa.

Bütün kulelerden toplar atılsın!

Kral, Hamlet'in sağlığına içecek

Ve bir inci atacak şarap kupasına.

Arka arkaya dört Danimarka kralının

Tacından kalmış incilerden daha kıymetlisini.

Getirin bana kupaları!

Haydi, davullar borulara seslensin,

Borular toplara, toplar göklere, gökler yere.

Kral, Hamlet'in sağlığına içiyor!

Haydi, başlayın. Hakemler dört açın gözünüzü.

HAMLET

Koruyun kendinizi. sayın Lord!

LAERTES

Koruyun kendinizi efendimiz.

(Vuruşurlar.)

HAMLET

Varan bir.

LAERTES

Hayır.

HAMLET

Hakem?

OSRIC

Dokundu, gördüm açıkça, dokundu.

LAERTES

Peki! Yenisine geçelim.

KRAL

Durun! içki getirin bana.Hamlet, bu inci senin, sağlığına içiyorum

(Trampet ve top sesleri duyulur.)

Bu incili kupayı ona verin.

HAMLET

Önce şu ikinciyi bitirelim. Koyun kupayı oraya.

Koruyun kendinizi!

(Vuruşurlar.)

Varan iki! Ne dersiniz buna?

LAERTES

Dokundu, dokundu, kabul.

KRAL

Oğlumuz kazanacak.

KRALİÇE

Kan ter içinde, soluk soluğa Hamlet'im.

Al şu mendilimi Hamlet, sil yüzünü.

(Mendilini verir ve masanın yanından geçerken Hamlet'in kupasını alır.)

Kraliçe başarına içiyor Hamlet.

HAMLET

Sağ olun, kraliçem!

KRAL

Gertrude, sen içme!

KRALİÇE

İçeceğim kralım, affınızı dilerim.

(İçer ve kupayı Hamlet'e uzatır.)

KRAL

(Kendi kendine.)

Zehirli kupa! Olan oldu!

HAMLET

Ben daha içmesem kraliçem. Biraz sonra.

KRALİÇE

Gel, ben sileyim yüzünü.

LAERTES

Bu sefer dokunma sırası bende, kralım.

KRAL

Sanmam.

LAERTES

(Kendi kendine.)

Ama vicdanım razı olmayacak nerdeyse.

HAMLET

Gelelim üçüncüye Laertes. Ama bırakın şakayı

Bu sefer gösterin artık kendinizi.

Korkarım çocuk yerine koyuyorsunuz beni.

LAERTES

Ya öyle mi? Peki gelin öyleyse.

(Kapışırlar.)

OSRIC

Puan yok hiçbir tarafa.

(Ayırırlar ikisini.)

LAERTES

(Apansızın.)

Koru kendini!

(Hamlet'i gafil avlayıp hafifçe yaralar. Kapışıp

kucak kucağa gelirler, bu arada kılıçlar karışır ve Hamlet Laertes'i yaralar.)

KRAL

Ayırın şunları, deliye döndüler.

HAMLET

(Saldırır.)

Hayır, devam!

(Kraliçe düşer.)

OSRIC

Aman, kraliçeye bakın, kraliçeye!

HORATIO

Kan akıyor ikisinden de.

Nasıl oldu bu efendimiz?

OSRIC

Laertes, ne oldu?

LAERTES

(Osric'e.)

Ah, Osric, kendi kuyumu kazdım köstebekler gibi.

Kendi kalleşliğime kurban gittim haklı olarak.

HAMLET

Kraliçe nasıl?

KRAL

Kan görünce bayılıverdi.

KRALİÇE

Hayır, hayır! İçkiden, içkiden!

Canım Hamlet'im, içki, o içki! Zehirlendim.

(Ölür.)

HAMLET

Alçaklığa bakın! Hey! Kapansın bütün kapılar!

Hıyanet var! Bulun kim yaptıysa!

LAERTES

Ah Hamlet, işte o hain! Öleceksin Hamlet.

Dünyanın hiçbir ilacı kurtaramaz seni,

Yarım saat bile yaşayamazsın artık.

Hıyanetin kılıcı şu elindeki.

Ucu düğmesiz ve zehirli.

Kendi başımı yedim bu iğrenç kalleşlikle.

Bak düştüm yere, bir daha kalkmak yok artık bana.

Annen zehirlendi... Konuşamaz oluyorum...

Kral... Kral hepsini yapan.

HAMLET

Bu kılıç da zehirli demek!

Haydi öyleyse, zehir, gör işini!

(Kralı vurur.)

HERKES

Hıyanet! Hıyanet!

KRAL

Hey dostlar koruyun beni! Yaralandım sadece.

HAMLET

Dur, seni haram döşeklerinin, kanlı katillerin

Cehennemlik kralı seni! İç bakalım şunu!

İncin içinde mi bak? Git anamın ardından!

(Kral ölür.)

LAERTES

Hak etti ölümünü. Kendi hazırladı bu içkiyi.

Yiğit Hamlet, bağışlayalım birbirimizi.

Ne benim, ne babamın kanı düşmesin üstüne

Ne de seninki benim üstüme!

(Ölür.)

HAMLET

Tanrı bağışlasın seni. Geliyorum ardından...

(Düşer.)

Ölüyorum Horatio. Mutsuz kraliçe, elveda!

Ve sizler, bu olanlar karşısında

Tüyleri ürperip, yüzleri sapsarı kesilenler,

Sessiz oyuncuları, dilsiz seyircileri bu oyunun,

Biraz vaktim olsa –ama bu ölüm jandarması

Bir yakaladı mı bırakmıyor insanın yakasını.–

Vaktim olsa derdim ki size... Neyse kalsın artık.

Horatio, ben gidiyorum, ama sen daha buradasın.

Anlat beni, anlat haklı olduğumu kuşkusu kalanlara.

HORATIO

Bunu beklemeyin benden.

Ben bir Romalıyım Danimarkalıdan daha çok.

Biraz daha şarap var şu kupada.

(Kupayı alır.)

HAMLET

Sen erkek adamsın Horatio, ver o kupayı bana!

Ver Allah aşkına...

(Kalkıp kupayı alır ve düşer.)

HAMLET

Benim içeceğim şey o. Bak, canım Horatio

Kimseler bilmezse olanları,

Ne berbat, bir ünüm kalır dünyada benim!

Yüreğinde bir yerim varsa,

Geç git biraz gideceğim cennete,

Biraz daha katlan bu kötü dünyamıza

Benim hikâyemi anlatmak için.

(Yürüyüş, top tüfek sesleri gelir.)

Nedir bu savaş gürültüleri?

OSRIC

Fortinbras'ın oğlu zaferle dönüyor Polonya'dan

İngiliz elçilerini selamlıyor olmalı

Bu savaş gümbürtüleriyle.

HAMLET

Ah ölüyorum Horatio!

Korkunç zehir kemirdi, bitirdi canımı!

İngiltere haberlerini duyamam artık.

Ama Fortinbras'ın yıldızı parlayacak sanırım.

Can çekişen oyumu ona veriyorum ben de.

Söyle ona bunu. Olan bitende benim de az çok...

Üst tarafı... sessiz bir dünya.

(Ölür.)

HORATIO

Bir soylu yürek durdu, iyi geceler, canım prens.

Meleklerin ninnileriyle uyu son uykunu!

(Sesler daha yakından gelir.)

Nedir bu davul sesleri yanı başımızda?

(Fortinbras, İngiliz elçileri, daha başkaları davul sesleriyle girer.)

FORTINBRAS

Neymiş o görülecek şey burada?

HORATIO

Nedir görmek istediğiniz?

Yürekler acısı, ya da olmayacak şeylerse,

Buyurun görün.

FORTINBRAS

Nedir bu kızılca kıyamet?

Kan gövdeyi götürmüş burada!

Ey dünyayı hor gören ölüm,

Krallık ininde bir şölen mi var da

Birden kana boyadın bunca şanlı insanı?

BİRİNCİ ELÇİ

Korkunç şey bu gördüğümüz!

Geç kaldı İngiltere’den getirdiğimiz haberler.

Sağır şimdi bizi dinleyecek kulaklar:

Duyamazlar emirlerinin yerine getirildiğini.

Rosencrantz’la Guildenstern’in öldürüldüğünü.

Kim teşekkür edecek bize bundan ötürü?

HORATIO

Kral değil herhalde.

Teşekkür edecek durumda olsa bile

O değildi ölüm fermanlarını yazan.

Ama geldiniz madem bu dökülmüş kanlar üstüne,

Siz İngiltere'den ve siz Polonya savaşından,

Emir verin de bu ölüler yüksek bir set üstüne,

Herkesin gözleri önüne konsun

Ve bırakın beni anlatayım herkese

Nasıl oldu bu olanlar. Anlatayım

Şehvete, kana bulanmış soysuzlukları,

Aldanmaları, körü körüne öldürmeleri,

Kalleşliğin oyununa kurban gitmeleri,

Ve sonunda, kuranların başını yiyen

Sersemce kurulmuş tuzakları.

Anlatayım bunları bütün gerçekliğiyle.

FORTINBRAS

Hemen dinleyelim bunları,

Çağıralım dinlesin en soylu kişiler de.

Bana gelince, yüreğim sızlayarak da olsa

Kucaklıyorum açılan bahtımı.

Unutulmamış haklarım var benim bu krallıkta,

Fırsat bu fırsat hakkımı aramaya.

HORATIO

Bunun üstüne de diyeceklerim var

Hem de daha çok sözü edilecek bir insan adına,

Ama hemen yapalım bitirelim bu işi,

Şaşkınlığı geçmeden kafaların

Yoksa kurulacak dolaplar, tuzaklar,

Yeni felaketler getirir başımıza.

FORTINBRAS

Dört komutan taşısın Hamlet'i,

Bir asker şanıyla götürülsün meydan yerine.

Çünkü o tahta çıkabilseydi eğer

Büyük bir kral görürdü dünyamız.

Ordu bandosu ve top sesleriyle

Şanıma layık olsun töreni.

Kaldırın ölüleri. Bu gördüklerimiz

Savaş meydanlarına yaraşır, buraya değil.

Gidin, ateş emri verin askerlere.

(Çıkarlarken askerler ölüleri taşımaya başlar. Uzaktan boru ve top sesleri gelir.)

Shakespeare ve Hamlet Üstüne Notlar

Bu çeviriyi notlara, bilgilere boğmak istemedim. Ama klasikleri yayımlayanlar haklı olarak öğrencileri göz önünde tutuyorlar. Ben de geleneğe saygı gösterip kitabın sonuna konmak şartıyla bazı bilgiler aktarıyorum. Orhan Burian'ın, Halide Edip Adıvar'la Vahit Turhan'ın çevirilerinde bunlardan çok daha fazlasını bulabilirsiniz.

Hayatı

Şair olarak yalnız İngiliz şairlerinin değil, bütün İngilizlerin en ünlüsü, en çok bilineni, insan olarak en az bilinenlerindendir. Shakespeare'in bilinen Shakespeare olup olmadığı bile bilinmiyor. Homeros'un Homeros, Sokrates'in Sokrates olup olmadığı gibi. Yalnız eseriyle var olmak buna derler işte. Hem nasıl var, hem nasıl yok, hem nasıl kendini insanlara vermiş, hem nasıl kendini insanlardan saklamış. Olur şey değil! İngiltere'nin dünyaya oynadığı garip oyunlardan biri de bu.

Shakespeare olarak bilinen, fakat kimsenin bu yaman dramları nasıl yazdığına akıl erdiremediği, kiminin aslında Francis Bacon, kiminin William Stanley, kiminin Roger Manners, kiminin Edward de Vere sandığı bu insanın hayatı şudur:

1564 Nisan'ın yirmi üçünde, Stratford-on-Avon'da John Shakespeare ile Mary Arden'in oğlu William doğuyor. Babası, türlü devlet görevleri de almış zengin bir tüccardır. Annesi çiftlik ve konak sahiplerinden Robert Arden'in sekiz kızından biridir.

1571-1577 William, Stratford'da okula gidiyor, Latince öğreniyor, bol bol kırlarda geziyor. Bu arada gezici tiyatroların verdiği oyunlar seyretmiş de olabilir.

1577-1582 John Shakespeare'in başı derde giriyor, fakir düşüyor ve oğlunu okuldan alıyor. Bu yıllarda William'ın nasıl yaşadığı hiç bilinmiyor, ama yoksulluk içinde çok acı günler geçirmiş, fakir fukarayı tanımış, okulda göremeyeceği insan hallerini görmüş olabilir. Hayat okulu yılları denebilir bunlara.

1582, 27 Kasım'da William evleniyor ya da evlenmek zorunda kalıyor. Evlendiği kadın kendisinden sekiz yaş büyüktür. Onunla nikâhtan önce evlendiği anlaşılıyor; çünkü ilk kızı Suzanna nikâhtan altı ay sonra doğuyor.

1585 William'ın ikiz çocukları doğuyor, biri erkek, biri kız: Hamlet ve Judith.

1587 William birden, kim bilir neden, evi barkı bırakıp Londra'ya gidiyor ve beş yıl ne yaptığı, neyle geçindiği, neler görüp geçirdiği bilinmiyor, ikinci hayat okulu yılları bunlar da; bu sefer büyük şehirde. Taşra çocuğu olmaktan çıkıyor herhalde.

1592 Shakespeare'in bu yıl Londra'da olduğunu şair Robert Greene'in ona yazdığı bir taşlamadan öğreniyoruz. Bu taşlamada Greene, Shakespeare'i başkalarının yazdığı eserleri kendinin diye göstermekle suçlandırıyor. Eserlerini bir başkasının yazıp, mevkii, şanı şerefi dolayısıyla ortaya çıkmak istemediği için Shakespeare'in adı arkasına saklanmış olabileceği kuşkusu bundan doğmuş olsa gerek.

1593 Southampton Kontu'na sunduğu Venüs'le Adonis adlı şiiri çıkıyor. Bu tarihten sonra Shakespeare, kimine göre 1611, kimine göre 1613'e kadar durmadan eser veriyor: Otuz altı piyes, iki şiir, yüz elli dört sone. Başarı ve para kazanıyor. Londra'da ve Southampton'da evler ve topraklar satın alıyor; arpa buğday ticareti yapıyor bir ara; sık sık meyhanelere gidiyor, eşi dostuyla, oyuncu ve oyun yazarlarıyla bol bol içiyor.

1596 Tek oğlu Hamlet on bir yaşında ölüyor, Stratford'da. İhtiyar John Shakespeare birden zengin oluveriyor yeniden ve armalar takma iznini alıyor. Bu armaların üstünde: "Hak etmeden almak yok" yazılıdır.

1599 Globe Tiyatrosu kuruluyor. Shakespeare bu tiyatroda ortaktır. Başka tiyatrolarla da ortak olmuştu daha önce.

1591 Shakespeare'in hayatındaki çok önemli iki olay bu yıla rastlıyor: Babası ölüyor ve kendisini koruyan Southampton Kontu, bir ayaklanmaya adı karışarak hapse atılıyor. Bu yıldan sonra Shakespeare'in oyunlarındaki hava değişiyor daha ağırbaşlı, daha kederli, daha acı oluyor şairin sesi.

1607 Shakespeare'in kızı Suzanna Stratford'da bir hekimle evleniyor.

1609 Shakespeare'in annesi ölüyor, Sone'leri basılıyor.

1610 Shakespeare büyük şehirden ve dünyadan bıkmış olarak Stratford'a çekiliyor ve bundan sonra artık Londra'ya kısa kalmak üzere pek seyrek gidiyor.

1616 Shakespeare’in kızı 10 Şubat’ta Thomas Quiney’le evleniyor, 25 Mart’ta son günlerinin geldiğini sezinleyen şair, tanıklar önünde vasiyetnamesini yazıyor. 23 Nisan’da, doğumun 52. yıldönümünde ölüyor ve 25 Nisan’da Trinity Kilisesi’ne gömülüyor.

Tarih Sırasıyla Oyunları

Shakespeare'in oyunlarının tarihleri üstünde de henüz tam bir anlaşmaya varılmış değil. Ünlü Shakespeare uzmanı G.L. Kittredge'in verdiği sıra şudur:

1590-1591 Henry VI. (birinci kısım)

1591 Henry VI. (ikinci kısım)

1592 Henry VI. (üçüncü kısım)

1592 Richard III

1592-1593 Yanlışlıklar Komedyası

1593 Titus Andronicus

1594 Veronalı İki Centilmen

1594 Kral John

1594-1595 Love's Labours Lost

1594-1598 Hırçın Kız

1595 Romeo ve Juliet

Bir Yaz Gecesi Rüyası

1596 Venedik Taciri

1596 Richard II.

1597 Henry IV. (birinci kısım)

Henry IV. (ikinci kısım)

1598-1599 Kuru Gürültü

1599 Beğendiğiniz Gibi

Henry V.

Julius Caesar

1600-1601 Windsor'lu Şen Dullar

On İkinci Gece

Hamlet

1602 All's Well That Ends Well

Troilos ile Cressida

1604 Othello

Ölçüye Ölçü

1605-1608 Macbeth

Kral Lear

1605-1608 Atinalı Timon

1606-1608 Perikles

1607 Antonius ile Kleopatra

1608 Coriolanus

1610 Cymbeline

1606-1611 Fırtına

1611 Winter's Tale

1613 Henry VIII.

Hamlet’in Kaynakları

Hamlet’in trajik hikâyesi eski kuzey masallarına bağlanıyor. Bilinen en eski adı on üçüncü yüzyıldan kalma bir metinde Amiothi imiş. Bir İzlanda kahramanı. Bu kelimenin İskandinav dillerindeki Othi sözüyle ilgisi olduğu sanılıyor. Othi ilkin savaşta azgın, sonra deli anlamında kullanılmış.

On ikinci yüzyılda Latince yazılıp 1514’te Paris’te yayımlanmış olan Danimarkalı Saxo Grammaticus’un Danimarka Tarihi adlı kitabında da aynı efsaneleşmiş kahramanın deliliğinden söz ediliyormuş.

1580’lerde Belleforest adlı bir Fransız derlemecisinin Trajik Hikayeler’inde Saxo’nun anlattıkları değişmiş olarak bulunuyor. Bu değişmiş hikâye İngilizceye de The Hystorie of Hamlet diye çevriliyor.

İşte Shakespeare bu üç metinden ve daha başkalarından yararlanmış olabilir.

Saxo’da kahramanın adı Amieth’dir. Babası Horwendille, Jutland valisi, Danimarka Kralı’nın kızı Gerutha ile evleniyor. Norveç kralını başa baş bir kavgada öldürmekle ün kazanıyor. Kardeşi Feng bu Horwendille’i öldürüp yerine geçiyor ve Gerutha ile de evleniyor. Böylece “cinayeti haram bir aşkla taçlandırmış” oluyor. Babasının öcünü almak isteyen Amieth zaman kazanmak ve amcasının kuşkularını gidermek için kendini deli gibi gösteriyor, arkasında “sır vermez bir kurnazlık saklı” abuk sabuk sözler ediyor. Feng işin aslını anlamak için iki yola başvuruyor. Önce, çocukluğundan tanıdığı bir kızı çıkarıyor önüne, sonra da “akıllı olmaktan çok ukala” bir senyörü. Bu senyör, Amieth’i annesinin odasına kapandığı bir gün, görünmeden dikizliyor. Birinci tuzağı Amieth’in süt kardeşi ve candan dostu açığa vuruyor, ikincisini kendi aklıyla buluyor. Odanın dört bir yanını arayıp casusu yatağın altında otlar içinde buluyor ve “kılıcını bir yanından sokup öbür yanından çıkarıyor”. Sonra adamın cesedini bölük pörçük edip domuzlara yediriyor. Annesine de “orospuca”, “azgın bir hayvanca” davranıp babasının katiliyle evlendiğini söylüyor. Böylece “anasının yüreğini paralayıp”, onda “namus yoluna dönme arzuları” uyandırıyor.

Oyunu meydana çıkan Feng, Amieth'i Britanya'ya (İngiltere'ye) yolluyor. Yanına kattığı iki adamla, Britanyalıların kralına yazdığı tahta üzerine kazılı bir mektup gönderiyor. Bu mektupta Amieth'in öldürülmesi istenmektedir. Adamlar uyurken Amieth sandıklarını karıştırıyor. Mektubu bulup yerine bir başkasını yazıyor ve her iki adamın astırılmasını istiyor. Britanya kralı Amieth'i çok iyi karşılıyor ve kızını veriyor ona. Bir yıl sonra Jutland'a dönen Amieth, Feng'i ve adamlarını sarhoş edip sarayı yakıyor. Feng'i kendi kılıcını elinden alıp onunla öldürüyor, çünkü hainler kendisine "işe yaramaz bir kılıç" vermişlerdir.

Hamlet'in kişiliği dışında dramın hemen bütün unsurları bu hikâyede var.

Belleforest bu hikayeden birkaç şey atıp birkaç şey de ekliyor. Onda Amieth'le casus genç kız sevişirler; değişik adlarıyla Geruth ve Fengon, cinayetten önce haram döşeğinde yatarlar falan.

Hystorie of Hamlet bu hikâyelere önemli olarak "Bir fare! Bir fare!" sözünü ekliyor, bir de yatağın otları yerine perde arkasına saklıyor gözcüyü.

Düpedüz Hamlet adıyla bir oyunu Shakespeare'den önce Thomas Kyd adında birinin yazdığı ve metninin kaybolduğu da kuvvetli bir ihtimal olarak söyleniyor.

J.D. Wilson, İtalyanca bir başka kaynak olacağını ileri sürüyor. Çünkü Hamlet, Gonzago'nun Öldürülmesi diye güzel bir İtalyancayla yazılmış bir piyesten söz ediyor.
Saxo'da ve Belleforest'te olmayan zehirleme işi ondan alınmış olabilir diyor.

Ayrıca, Saxo'daki Feng'in azgın, taşkın bir adam olmasına karşılık Shakespeare'deki karşılığı olan kral kurnaz, kalleş, hesaplı bir politikacıdır, İtalya'nın o çağdaki küçük saraylarında çok rastlanan cinsten.

Bütün bu yazılı kaynaklardan başka, Shakespeare, çağındaki olaylara yer vermiş olabilir dramında. Ophelia'nın ölümünü Helene de Tourno'nun aşk yüzünden intiharına benzetiyor bir Fransız yazarı.

Hamlet’te Sözü Geçen Özel Adlar

Aeneas: Troyalı kahraman. Priamos’un oğlu. Troya Savaşı’ndan sonra İtalya’ya gider ve Roma imparatorlarının atası olur.Vergilius onun destanını yazar.

Brutus: Romalı bir devlet adamı, Julius Caesar’ı öldürenlerden biri.

Caesar: Milattan yüzyıl önce doğmuş bir Roma generali. Adı Almancada Kaiser. Rusçada Çar olarak tarihe mal oluyor. İskender’den sonra dünyanın en büyük fatihlerinden ve diktatörlerinden biri sayılabilir.

Damon: Dostu Pythias’a olan güvenini canını tehlikeye koyarak gösteren bir Yunan filozofu. Bir dostluk kahramanı ve sembolü.

Dido: Vergilius’un Aeneas destanında Kartaca Kraliçesi. Aeneas’a âşık olur ve bu yüzden kendini öldürür.

Gonzago: 1538’de Urbino Dukası’nı, kulağına zehir akıtarak öldüren bir İtalyan beyzadesi.

Hekate: Yunan mitolojisinde Büyü Tanrıçası.

Hekuba: Priamos’un karısı, Troya Kraliçesi, Hektor’un, Aeneas’ın ve daha birçok kahramanların anası.

Herakles: Zeus’la Alkmene’nin oğlu. Nice büyük işler başaran, bu arada dünyamızı bütün ağırlığıyla taşıyan kahraman.

Globe Tiyatrosu’nun kapısında dünyayı sırtında taşıyan Herakles’in resmi varmış. Hamlet’in sorusuna Rosencratz’ın, “Herakles’i bile sırtındaki dünya ile birlikte alt ettiler,” demesi Globe (dünya) Tiyatrosu’nun kapısında ve belki sahnesindeki Herakles’i sırtında taşıdığı yer toparlağıyla gösteren resimle ilgilidir.

Herod: Öldüğü gün İsa’nın doğduğu bir İsrail kralı. Ortaçağın dinsel tiyatrolarında bu kral çok kötü bir kişi olarak ve gürültü gümbürtülerle

gösterilirdi.

Hyperion: Yunan mitologyasında Güneş Tanrısının babası. Shakespeare ve başkaları onu Apollon'la bir sayıyorlardı.

Hyrcania: Kaplanlarıyla ünlü bir Asya memleketi. Neresi olduğu pek bilinmiyor ama Hindistan'la ilgisi olabilir.

İlion: Troya'nın, Çanakkale'deki bir Anadolu şehrinin başka adı. Homeros'un İlyada ve Odysseia'sında, Vergilius'un Aeneas'ında adı geçer.

Jüpiter: Yunan mitologyasında göklerin baş Tanrısı ve yöneticisi.

Lamond: Shakespeare'in çağdaşı bir düello ustası olsa gerek.

Lethe: Hades'te bir ırmağın adı. Bu ırmağın sularından içen ölüler bütün geçmişlerini unuturlar.

Mars: Savaş Tanrısı.

Merkür: Yunanca adı Hermes. Tanrıların habercisi. Şapkası ve pabuçları kanatlıdır.

Nemea: Yunanistan'da bir dağ. Azgın aslanlarıyla ünlüdür. Herakles'in gördüğü on iki büyük işten biri de Nemea aslanını öldürmektir.

Niobe: Apollon ve Artemis'in anası Leto'dan daha fazla çocuk doğurduğu için Artemis ve Apollon bütün çocuklarını öldürürler. En çok dert çekmiş ana sayılır. Manisa'da bir Niobe Kayası vardır.

Olympos: Tanrıların buluştukları dağ.

Ossa: Yunanistan'da bir dağ. Titanlar bu dağdan göğe tırmanmak istemişler.

Pelion: Yunanistan'da bir dağ.

Phoibos: Apollon'un bir başka adı. Güneş Tanrı.

Priamos: Troya'nın son kralı. Hektor'un babası.

Pyrrhus: Akhilleus’un oğlu. Troyalılara karşı savaşan Yunanlıların başlıca kahramanlarından biri.

Robin: İngiliz halk masallarının bir kahramanı. Ormanlarda yaşayan bir çeşit eşkıya. Zenginlerin malını alıp fakirlere dağıtır. Robin Hood adıyla ilk İngiliz dramlarına da girmiştir.

Termagant: Ortaçağ masallarında sözde bir Müslüman Tanrısı.

Tellus: Yer Tanrıçası.

Vulkanos: Ateş Tanrısı ve Tanrıların demircisi.

Yeftah: Tek kızını Tanrıya kurban eden bir Beni İsrail yargıcı.